

START

START

MICRO FILMED
BY

KARNATAKA STATE
ARCHIVES

1991

ARS 15 APP 1990

ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ - ಕನ್ನಡ
ಕಾಲ ಪತ್ರಿಕೆ - 1916 ರಿಂದ
ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ARS 15 APP 1990

ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ - ಕನ್ನಡ

ಪಾಲ ಪತ್ರಿಕೆ - 1916 ರಿಂದ

ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸೂಚನೆಗಳಂತೆ ನಡೆದರೆ ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕನ ಕೆಲಸವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆದು, ಅವನು ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಂಡಾಂತರಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯವೂ:— ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಯುರೋಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧದ ಇದುವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪರ್ಯಾಯೋಚಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರತರಂಗಗಳು ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಉದಿಸುವವು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಜರ್ಮನಿಯ ಧೂಮ್ರಾಸ್ತ್ರ ಅಗ್ನೈಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗದೆ, ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಬಲ ರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಸಹ ಕೆಲದಿವಸ ವಾರೆಗಾದರೆಂಬದನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. “ಈಹೊತ್ತು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಸೀಮೆಯು ನಾಳೆಗೆ ಹಳೆಯದಾಯಿತು” ಎಂಬಂತೆ ಬಂದರಿಂದೊಂದು ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಜರ್ಮನ್ನರಿಗೆ ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯು ಉಳಿಯುವದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಸುಧಾರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಸಹ ತಿಳಿಯಲಾರದಂಥ ಎಷ್ಟೋ ಅಸುರೀ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕೆಲಕಾಲ ಸಾಧ್ಯವಾದವು. ಜರ್ಮನಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಪಕ್ಷದವರು, ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತೀಕಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲವರಾಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಈಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಂತು ಇಂದಿನ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇದೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋಯಿತೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಎತ್ತನೋಡಿದರೂ ಜರ್ಮನರೇ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಂದ ಮುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೋಪಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಇಂಗ್ಲೆಂಡವು ತನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನೂ ಪ್ರತೀಕಾರೋಪಾಯವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜರ್ಮನ್ನರ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಏರೇರಿ ಹೋಗಹತ್ತಿದೆ. ಇತರ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರದವರೂ ಜರ್ಮನಿಯ ಸೀಮೆಯನ್ನು ನುಗ್ಗಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇಷ್ಟು ಆಘಾತವನಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂತು? ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವೀ ಯಶಸ್ಸು ಉಂಟಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಈ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ವರ್ಗವು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನಡಕಟ್ಟಿ ನಿಂತದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ವರ್ಗವೂ ಕೂಡಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಬಂದಾದವು. ಬಹುಜನ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಪ್ರಬುದ್ಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಉಳಿದ ಹಲಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಈ ಕೆಲಸ

ಸ್ವರಾಜ್ಯವಿಚಾರಗಳು.

ಶ್ಯಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು ಈ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಅಸ್ತ ಮುಂತಾದ
ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರತೀಕಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಈಗ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಉಪಾಯಗಳ ಶೋಧವನ್ನು ನಡಿಸಿರುವರು. ಭಾವೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವ
ವಿಪ್ಲವವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು. “ನಮ್ಮ ದೈವದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದಾಗುವದು,
ನಮ್ಮೆಲೆ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಅಲ್ಲಿಯವರೆ
ಕನಸುಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವದ ಪರಿ
ಣಾಮವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಅಂಥ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ದೇಶದ
ಮೇಲೆ ಬಂದ ಗಂಡಾಂತರಗಳ ನಿವಾರಣೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೂ
ವನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧ
ಗೇ ಯಾಕೆ? ಬೇರೆ ಯಾವತರದ್ದೇ ಗಂಡಾಂತರವು ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಾ
ದನ್ನು ನೀಗುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವು
ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸರ್ವಕಾಲ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ
ದೊಂದು ತರದ ಗಂಡಾಂತರವು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಅದನ್ನು ನೀಗುವ
ಉಪಾಯವನ್ನೇ ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಭಾವನೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿಯೂ
ಕೂಡ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಭಾವವು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದಿರ
ಬೇಕು? ಈ ತರದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ
ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕನ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ತರದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು
ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೂಡದಷ್ಟು ಬರುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಪ್ರಸಂಗ
ಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಹೋಗಗೊಟ್ಟರೆ ಈ ತರದ ಉಜ್ವಲ ಸ್ವಭಾವವು ಎಂದಿಗೂ
ಬೆಟ್ಟಲಾರದು. ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಭಾವೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಮಾದರಿಯ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ
ಕ್ಕೂ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೂ ಕೂಡಿಯೇ ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬರುವ ಪ್ಲೇಗು, ಮಾರಿಕಾ ಮುಂತಾದ
ಭಯಂಕರ ಪಿಡುಗುಗಳ ನಿವಾರಣೋಪಾಯವನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಪಲವು ರೀತಿ
ಮಿಂದ ಮಾಡಿದರೂ, ಅವುಗಳ ಪಾವಳಿಯು ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅವು
ಬಂದನಂತರ ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆದು ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ಹಂಚಿಕೆ
ಣಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಅವು ಮೂಲತಃ ಬರದಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯವು.
ಈ ಉಪಾಯವು ಕೈಗೊಂಡಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಚೂಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ
ಬೇಕು. ಸರಕಾರದವರು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ ಡಾಕ್ಟರ್, ಅಥವಾ ತಪಾಸ

ಜನಿಯ ಅಮಲದಾರೆ ಮುಂತಾದವರು ಯಾವಾಗಾದರೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ತುಸುಹೊತ್ತು ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ವಿಕೀರ್ಷ ಪರಿಣಾಮವಾಗಬಾರದು. ಊರವರು ತಮ್ಮ ಸಂಕುಚಿತ ವಿಚಾರಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ “ಇವರೇನು ಹೇಳುವರು; ಮೈಲಿ ತೆಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಂತೆ! ಅದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವದು, ನಮ್ಮ ದೈವದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಲೇಗಿನಿಂದ ಸಾಯುವದಿದ್ದರೆ ಈ ಡಾಕ್ಟರರೇನು ಮಾಡುವರು” ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಅವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆಯೇ ನಡೆಯುವರು. ಇದರಿಂದ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ದುಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಆಗಿಯೇ ಆಗುವವು. ಕಡೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಬೈದುಬಿಡುವರು. ಇನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಥಾಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನ ಉಪದೇಶದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲವರು ಶಿಕ್ಷಕನ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಭಾವಿರಾಷ್ಟ್ರವಂತೂ ಇವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಇಂಥ ಭಾವನೆಗಳು ಬರದಂತೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಇವನಿಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತಿರುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಹುಶಃ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಇದ್ದೇಇರುತ್ತದೆ. ತಾವೇ ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮೈಲಿ ತೆಗಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ, ತಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಸ್ವಾಹುಮಾನಿಗೂ ತೆಗಿಸೋಣ, ಮನೆಯನ್ನೂ, ಅವರ ಸುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮೈಲಿ ತೆಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಏನೂ ಆಪಾಯವಾಗುವದಿಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಹುಟ್ಟಿ ಬಬ್ಬಿಬ್ಬರೇ ಇವರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮೈಲಿ ತೆಗಿಸಿಕೊಂಡರೆಲ್ಲಿ ಸಾಯುವ ಪ್ರವಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೋ ತೆಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದವರಲ್ಲಿ ಸಾಯುವ ಪ್ರವಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೋ ನೋಡಿರಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಊರಲ್ಲಿ ಸ್ಲೇಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ತಾಳು ದೂರ ಹೋಗದೆ, ಸವಿಸದಲ್ಲಿಯೇ ಗುಡಿಸಲಿಕ್ಕಿ ಇದ್ದು, ಆ ಜನರಿಗೆ ಮೊಲಿಂದ ಮೊಲೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳುತ್ತ ತನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಲಾಭವಾಗುವದು. ಇಂಥ ರೋಗಗಳು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಊರೊಳಗಿನ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅಕ್ಕಿಕ್ಕೆಯೂ, ನಿಮ್ಮ ಅವಿಶ್ವಾಸದ ವರ್ತನೆಯೂ, ಸಂಕುಚಿತವಾದ ವಿಚಾರಗಳೂ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲ, ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಪಾಡಿಗೆ ತಾದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಮತ್ತೆ

ಷ್ಟು ಬೆಳೆದು ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸುಖವಾಗುವದು. ಈ ತರದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲಾಪಾಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಮಾಡಿರುವರು, ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಅದರೂ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ಹೇಳತಕ್ಕಷ್ಟು ಲಾಭವಾಗಿಲ್ಲ. ತರತರದ ಮಾಸಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಸುಧಾರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರದವರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಓದಿ, ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಚೂಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾಗಬೇಕೆಂಬದೇ ಈ ಲೇಖದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವು.

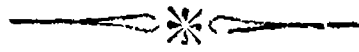
ಅನರೇಬಲ್ ಜಸ್ತೀಸ್ ಸರ್ ವುಡ್ವೋರ್ಥ್ ಇವರು ಕಲಕತ್ತೆಯೊಳಗಿನ
 “ ದಿ ಸೆನ್‌ರಾಯಿಜ ಲಿಟರರಿಕ್ಲಬ್ ” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
 ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದ ಒಂದು ಭಾಗವು.

ಈ ಜಗತ್ತು ಅದೃಶ್ಯವಾದ ಒಂದು ಈಶ್ವರಿ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದು; ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯ ಅಂಶನಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಕೇಂದ್ರನಾಗಿರುವನು. ಮನುಷ್ಯರು ತಾವು ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ದೈವಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳಾಗದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರ ಒಬ್ಬ ಚಿತ್ರಕಾರನು ತನ್ನ ಎದುರಿಗಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತರೂಪಿಸುವ ತೆ ಸಕಲರೂ ಆ ಈಶ್ವರಿ ಶಕ್ತಿಯು ತಾವು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆತ್ತೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನೆಂದರೆ, ಹಿಂದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರಕೀಯರ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡದೆ ಹಿಂದೂಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕು; ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಸಾಹಸ್ಯ, ಕಲೆ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ ಅವರಂತೆಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಹಿಂದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಋಣಿಗಳಾಗಿರುವೆಂಬದೂ ಆ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ತಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾರದೆಂಬದೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆತ್ತೆಯನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮವರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಭಿನವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಸರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಕೆತ್ತೆಯನ್ನೂ ಹೋಲುವಂಥ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಸೂತನ ಗುಣ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು.

ವಾದಂಥ ಎರಡನೆಯವರಿಗೂ ತಕ್ಕ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ನಿಂದ್ಯವಾದ ಅನುಕರಣದ ಅಂಗಡಿಯೊಳಗಿನ ಹಳೇ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಡವಾಗಿ ಕೊಂಡು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತು ಬೇರೆಯಾಗಿರುವದು. ನಾನು ಈ ನೊಂದಲು ಒಂದು ಹಿಂದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಾಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದ ಇಯತ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿರುವೆನು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದೂಗಳಾಗಿರುವರೆಂಬದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ಒಂದಾದರೂ ಭಾಗವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎರಡನೆಯವರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಎರಡನೇ ದೇಶದವರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಕೀಯವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯ ಕೊಡದು, ಅವರು ಎರಡನೆಯವರಿಂದ ಯಾವದಾದರೂ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ತಮ್ಮದಾಗುವಂತೆಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯತ್ವವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಕಂಡು ಬರಕೊಡದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳ ಪರಂಪರೆಯು ಹೋಮಾಗ್ನಿಯು ಜಾಗ್ರತವಾಗಿರಲಿ; ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಲಿ. ಹೀಗಾಗುವದರಿಂದ ಪರಕೀಯರಲ್ಲಿರುವಂಥ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದೂಗಳ ಯಜ್ಞವು ಸಾಂಗವಾಗುವದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಶಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವನೆಂಬದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಸ್ವಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ. ಸ್ವದೇಶ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮವು ಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಈ ದೇಶದವರಿಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅನ್ಯದೇಶದವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಔಪರಿಕ ಶಕ್ತಿಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವಂಥ ಉಪದೇಶಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ವಾಸಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ಒದಗಿದ್ದರಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಈ ದೇಶದವರಿಂದ ಅತ್ಯಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರೆಂದ. ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವದು. ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸುವೆನು; ಆದರೆ ಈ ಅತ್ಯಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯವು ಹಿಂದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವಷ್ಟು ಕ್ಷಿಂತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತೆಂಬ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದುತ್ವದ ವೇಶದಿಂದಲೇ ಬಪ್ಪಲಿ

ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರ ಸಹಕಾರಿತ್ವ.

ಬಾಲಕರ ಮಾನಸಿಕ, ಶಾರೀರಿಕ, ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಅವರು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ದೇಶಕ್ಕೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವಂಥ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ತಯಾರ ಮಾಡುವದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವು. ಇಂಥ ಅಮರ್ಯಾದಿತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕನೊಬ್ಬನೇ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತರೆ ಅದು ಅವನಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು ಅಸಾಧ್ಯವು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಜರು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಕರಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲೆಯುಂಟಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದವರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅನುಕೂಲರಾಗಬೇಕಾಗುವದು. ಕುಟುಂಬದ ಉನ್ನತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನ ಮಾಡುವದವ್ಯವು. ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದವರ ಅಂದರೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕೆಲಸವೇ ಬಹಳ ಅಂಶವೆಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಾಸ್ತರನು ಪರೋಪಕಾರದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಯಾಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಸ್ತರನ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸರಕಾರವು ಅವನಿಗೆ ಪೇತನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ: ಅದರೆ ಅದು, ಅವನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರತಿಫಲವಲ್ಲ; ಇದನ್ನು ಸಮಾಜದವರೂ ತಂದೆತಾಯಿಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದವರಿಂದ ಸಹಾಯವೂ ಉತ್ತೇಜನವೂ ಕೊಟ್ಟು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ದೇಣಿಗೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವದು. ಅದರಿಂದಲೇ ಬೇರೆ ದೇಶದ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುಡಿಯುವವರೂ ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಷರೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದವರು ಈ ತಮ್ಮ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವವರೆಗೆ ಬರೇ ಶಿಕ್ಷಕನಿಂದ ಅಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕನು ಊರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣ, ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಮನೆ ಮುಂ

ಶಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ, ತಮ್ಮ ಊರ ಶಾಲೆಯ ಇಮಾರತಿ ಮುಂತಾದ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಗಣಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಣ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸಮಾಜದವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶೇಷ ಫಲವು ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆಗತಕ್ಕದ್ದಿರುವದರಿಂದ ಅವರಂತೂ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ಬಹಳ ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಕೃತರಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಹಾಯವೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸೋಣ, ಅವರ ದಿನದ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತಾವು ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಘಟಕರಾಗಿರುವೆವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರ ವತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಹಾಯವೆನಿಸುವದು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದೊಳಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ಅಶಿಕ್ಷಿತರಿರುವರು. ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾದವರಲ್ಲಿ ಸಹ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಅರಿತವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಇಂಥ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರೋಪಕಾರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿದಂಥ ಮಾಸ್ತರನು ಧೈರ್ಯಗಟ್ಟು ಉದಾಸೀನನಾಗಿ ಕೊಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪಾಲಕರನ್ನೇ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗರೂಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಶಿಕ್ಷಕನ ಜಾಣತನವು. ಇಷ್ಟು ಶ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದವನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲೇ ಬಾರದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಊರಿಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಊರೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದಂಥ ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅವರ ಕೂಡ ಶಾಲೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕು. ಊರೊಳಗೆ ಯಾವದೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದ ಕೆಲಸವು ನಡೆಯುವದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಭಿ

ಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕು. ಊರಲ್ಲಿ ಯಾವನೂ ದೂರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪಾಲಕನು—ಅವನು ಬಡವನೇ ಇರಲಿ, ಶ್ರೀಮಂತನೇ ಇರಲಿ—ಬೇಕಂತ ಆಗಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ ಅವನ ಕೂಡ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕು; ಅಂದರೆ ಮಾಸ್ತರನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಊರವರಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯು ಹುಟ್ಟದೆ ಇರಲಾರದು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಪಾಲಕರ ಸಹಾಯವು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕುಲಕರ್ಣಿಯ ದಪ್ಪರದ ಕೆಲಸ, ಗೌಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದು ಹೇಳೋಣ, ಊರಿೊಳಗಿನ ಜನರಿಗೆ ಪತ್ರ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡೋಣ, ವೈದ್ಯರಾಗಿ ಊರ ಜನರಿಗೆ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕೊಡೋಣ, ಊರವರ ಖಜ್ಜಿ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ವಕೀಲರ ಗಂಟುಹಾಕಿ ಕೊಡೋಣ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಊರ ಜನರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದನ ಮಾಡುವದು ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬಂದದೆ. ಇಂಥ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಮಾಸ್ತರನು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೋದದರಿಂದ ಆ ಜನರು ಇವೆಲ್ಲ ಮಾಸ್ತರನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಹತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದು ಒತ್ತು ಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದು ಇವನೇ ಅವರ ಆತಂಕದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ತರದ ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ವೇಳೆಯಾದರೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ? ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸಹಾಯವು ಅವನ ಖಾಸಗಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಇರಬಹುದು.

ಇನ್ನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಸಹಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ.

೧ನೇದು—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವದು. ಈ ಕೆಲಸವು ಕೈಗೊಡಬೇಕಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮೊದಲು ತಾನು ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನಿಡಬೇಕು. ತಾನೇ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರದಿದ್ದರೆ, ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹ ಅನಿಯಮಿತತನದಿಂಗೆ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ವೇಳೆಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳದೊಂದು ಲಿಷ್ಟು ಇಡಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಕರೆಮಿಸಿ

ತಪ್ಪಿಸಿದ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟವು ತಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ತಡವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ನಿದ್ರೆ, ಅಲಸ್ಯತನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ತಡವಾಡಿ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಶಾಲೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅರಿತು ಕೊಂಡ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಭೇಟಿಯಾಗಿ, ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹಾಗೆ ಆಗದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

೨ನೇದು—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಆರೋಗ್ಯತೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಉಪಕರಣಗಳ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಬಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೊಲಸು ಪೋಷಾಕು, ಅನಾರೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಪಾಲಕರ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯತೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪಾಲಕರ ಒಡತನವೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂಥವರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವರ್ಗಣೆ ಕೂಡಿಸಿ ಪೋಷಾಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಶಾಲೆಯ ದಿನದ ಉಪಕರಣಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾದವರ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಅವರ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಾಲಕರು ಆಶಿಕ್ಷಿತರಿದ್ದರೆ, ಈ ತರದಿವ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಆಡಚಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಶಾಲೆಯ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನವು ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರಿಗೂ ಅದರಂತೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕು.

೩ನೇದು—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ತರುವ ಅಭ್ಯಾಸ:-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉಪಕರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದರೂ, ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅದರ ದೋಷವು ಶಿಕ್ಷಕನ ಕಡೆಗೇ ಸರಿ. ಈ ತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಯಾಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ? ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರೂ

ವರು! ಇದರ ಒಂದು ಯಾದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು, ನಿಯಮಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪಾಲಕರ ಮನೆಯ ಕೆಲವು ಆಗಂತುಕ ಕಾರಣಗಳು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಜರಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನೀಗುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವೆವು.

ಆ. ಸ್ಥಳದ ಅನನುಕೂಲತೆ:—ಹಳ್ಳಿಯ ಊರೊಳಗಿನ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳದ ಅನುಕೂಲತೆಯು ಸರಿಯಾಗಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ದನದ ಕಾಲೊಳಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹೊರಗೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಓದುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಆ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಪಾಲಕರು ತಮಗೇ ಅಡಚಣೆಯಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ಓದನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವರು. ಇದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಪಾಲಕರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಸ್ಥಳದ ಅನುಕೂಲತೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ತರದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಊರೊಳಗಿನ ಗುಡಿ, ಧರ್ಮಶಾಲೆ ಮುಂತಾದ ಯಾವದೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇವಾಂಶಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಥವಾ ಅವರನ್ನೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಕೂಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಕನ ಮಾತು ಮೀರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಆ. ವೇಳೆಯ ಅನನುಕೂಲತೆ—ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿರುವದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯೇ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ 'ನೀವು ಬೇರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಅವನಿಂದ ಎರಡೂ ಕೆಲಸಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಲಾರವು' ಎಂದು ಆ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಈ ಹುಡುಗರ ಆಟದ ಚಟ:—ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿದ್ದೂ ಅವರು ದುಷ್ಟ ಹುಡುಗರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಟಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ

ಹುಡುಗರು ಆಡುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸಬಹುದಾದ ಆಟಗಳು ಅನೇಕ ಇರುವವು. 'ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಆಟಗಳಿಗಿಂತ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸುವ ಆಟಗಳು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವು' ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಶರೀರ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸುಧಾರಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವದು; ಈ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಪಾಲಕರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಅವರೂ ಇದರ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ, ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲು ನಂಬರು ಕೊಟ್ಟು, ನೀವೂ ಅವನಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೂ ಮೇಲು ನಂಬರು ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರಾದರೂ ಹಾದಿಗೆ ಬರುವರು.

ಕೆ. ದೀಪ, ಪುಸ್ತಕ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅನುಸೂಚನೆ:—ಪುಸ್ತಕ ಮುಂತಾದ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮೊದಲು ಹೇಳಿಯೇ ಇದೆ. ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ದೀಪದ ಅನುಕೂಲತೆಯಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಂಥ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇಮಾರತಿಯಲ್ಲಿ ದೀಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೪. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೀತಿ:—ಈ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಇದೆ. ಯಾವದೊಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ನಡತೆಯು ಚೆನ್ನೋದು ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ಅವನ ಪಾಲಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಚೆನ್ನೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಪಾಲಕರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಚೆನ್ನೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಅವರ ಆ ನಡತೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆತ ರದ ವರ್ತನವು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಶಾಸನದಿಂದಲೂ ಉಪದೇಶದಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ನಿಗಿಂತ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುವವು. ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲಕರು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂಥ ನಡತೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವವು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಕನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಪಾಲಕರಿಗೂ ಆಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಕೆಲಸವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಾಗುವದು.

೫. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನಾಮಿನ ಸಮಾರಂಭ ಮುಂತಾದ ಯಾವದೊಂದು ನೆವದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪಾಲಕರ ಎದುರಿಗೆ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವೂ ಶಿಕ್ಷಕನ ಬಗ್ಗೆ ಪೂಜ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವವು. ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದರಿಂದ, ಅವರೂ ತಮ್ಮ ಹುಡುಗನ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವರು.

ಮೇಲಿನ ಸೂಚನೆಗಳಂತೆ ನಡೆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಕರ ಸಹಾಯವು ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಆಗಿ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾ ದೀತೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ.

ಕೋಲಂಬಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು.

(ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯ ೧೦ ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು.)

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು, ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವ ದರ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕೋಣೆಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಕೋಣೆಗಳ ಗೋಡೆಗಳೂ ನುಲಿಕ್ಕುಗಳೂ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಾಗದಗಳಿಂದಲೂ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಒಂದು ಮನೋಹರವಾಗಿ ತೋರುವವು. ಅಭ್ಯಾಸದ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಖುರ್ಚಿ, ಮೇಜು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನುಗಳೂ, ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಲಂಗ, ಗಾದಿ, ಲೋಡು, ಚಾದರ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನುಗಳೂ ಇರುವವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸತಿಗೃಹದ ಕೆಳಗಿನ ಅಂತಸ್ತಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಭಾಗೃಹವಿರುವದು. ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವರು, ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವರು. ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಕೆಲಕೆಲವು ವೇಳೆ ವಿನೋದದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಸಹ ಕೊಡುವರು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎಷ್ಟೋ ಭೋಜನಾಲಯಗಳೂ ಇರುವವು. ವಾರಕ್ಕೆ ೨೫ ರೂ. ಗಳಂತೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೂ ಉಚಿತ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೇ ಆನುಕೂಲವಾಗುವದು.

೬. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲಾ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಚಾಲಕರು ಕಾಲೇಜದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೊರತು ದೇಶದೊಳಗಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ

ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೊಡಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ತರದ ಜ್ಞಾನಮಾಡಿಕೊಡುವರು. ಅದರ ತೆ ಅವರ ಮನರಂಜನೆಗೋಸ್ಕರ ಉತ್ತಮವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತದ ಅಭಿರುಚಿಯುಂಟಾಗಬೇಕೆಂಬದೂ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಿರುವದು.

೩. ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂದಿರ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಗೋಲಾಕೃತಿಯಾದ ಒಂದು ಭವ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂದಿರವಿರುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಖುರ್ಚಿಗಳಿರುವವು. ಉಪಾಸನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಪಾದ್ರೀ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿರುವರು ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಉಪದೇಶವು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ೧೨ ಗಂಟೆಯಿಂದ ೧೨|| ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುವರು. ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ರಾಗದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವದು. ಉಪಾಸನೆಯು ನಡೆದಿರುವಾಗ ಇದನ್ನು ಬಾರಿಸುವರು.

೪. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಂದಿರ.

ಇದು ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವೂ ರಮಣೀಯವೂ ಆಗಿರುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಭೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡುತ್ತಿರುವದು. ಈ ಸಭೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಸರ್ವರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಇರುವದು. ಅದರೊಳಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಾನೇಶನಾಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ತೋರ್ಪಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲರ ಮನರಂಜನ ಮಾಡುವರು.

೫. ಪದಕಗಳು.

ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಕರ್ತೃತ್ವಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಹುಮಾನದ ಪದಕಗಳೂ ಇನಾಮುಗಳೂ ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಇಂತಹ ಪ್ರಚಂಡ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಷಯವು ಎಂಥ ಮಹತ್ವದ್ದು? ಅದರ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಮನವರಿಕೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ. ಸರಕಾರದವರ ದಯದಿಂದ ಇಂಥ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಉರ್ಬೀತ ದೆಸೆಗೆ ಬರಲೆಂದು ನಾನೆಲ್ಲರೂ ಹಾರೈಸುವದು ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವದು.

ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆ.

—[೧]—

(ಜೂನ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಮುಂದೆಸಾಗಿದ್ದು.)

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಳೆಯುವ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಾಂತರ ನರಗಳ ಎಲೆಗಳ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಗಡುತರವಾದುದೊಂದು ನರವಿದ್ದು ತೊಟ್ಟಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೊರಡುವ ಉಪನರಗಳು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಿಕ್ಷುರಿಸಿಡುವವು. ನಡು ನರದಿಂದ ಉಪನರಗಳು ಹೊರಡುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನರಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಾತ್ರ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ರೋಮಗಳಂತೆ ಬರುವವು. ಇಂತಹ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಗರಿಯಂತಹ ನರಗಳ (ಪಕ್ಷಿ ಕ್ರಮ) ಪತ್ರಗಳೆನ್ನುವರು. ಆಲ, ಮಾವು, ತೆಂಗು, ಬೇವು ಇವುಗಳ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನರಗಳು ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಔಡಲ, ಪವ್ಪಾಯಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನರಗಳು ತೊಟ್ಟಿನ ತುದಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರಟವುಗಳಾಗಿ ನೀಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ನರಗಳುಳ್ಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೈಯಂತಹ ನರಗಳ (ಪಾಣಿಸರ) ಪತ್ರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ತಾಳಪತ್ರದ (ಓಲೆಗಳ) ನರಗಳೂ, ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿರುವದರಿಂದ ಈ ತೆರವಾದ ನರಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಾಳಪತ್ರ ಕ್ರಮವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪತ್ರಗಳ ಆಕಾರ

ಎಲೆಗಳ ಪತ್ರಭಾಗವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೆಳುವಾಗಿಯೂ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ದುಂಡಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಲೆಗಳ ಪತ್ರದ ಆಕಾರವು ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿರುವದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವವನಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುವದು. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಿಗೆ ಅಗಲವಾಗಿರುವ ಸ್ವಭಾವವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅವು ಸೂಜಿಯಂತೆಯೂ ಅಥವಾ ಕೊಳೆವೆಯಂತೆಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಚಬುಕಿನ ಎಲೆ (ಗಾಳಿಯ ಗಿಡದ ಎಲೆ) ಈರುಳ್ಳಿ (ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡೆ)ಯ ಎಲೆ ಇವುಗಳ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವಭಾವವು ಕಾಣುವದು. ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಗಿಡದ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಗಿಡದ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವೈತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಇವು ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಜಾತಿಯ ಗಿಡಗಳ ಎಲೆ

ಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆಲದ ಮರಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೂ, ಒಂದು ಆಲದ ಮರದ ಎಲೆಗಳಿಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಆಲದ ಮರದ ಎಲೆಗಳಿಗೂ ಒಟ್ಟಿನ ಆಕಾರ, ಅಂಚು ಈ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಎಲೆಗಳ ಉದ್ದ, ಅಗಲ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುವು. ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಎಲೆಗಳು ದೊಡ್ಡವಾದರೂ ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕವಾದರೂ ಅವುಗಳ ಉದ್ದವಾದ ಮತ್ತು ಅಗಲವಾದ ಭಾಗಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಗಳ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭೇದಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:—

(೧) ಅಂಡಾಕೃತಿ— [ಉದಾಹರಣೆ-ದಾಸನಾಳ] (೨) ವೃತ್ತಾಕಾರದವು [ಉದಾ:—ತಾವರೆ (ಕಮಲೆ), ನೈದಿಲೆ ಅರಳಿ, ನಸ್ತರ್ಪಿಯಮ್] (೩) ದೀರ್ಘವೃತ್ತಾಕಾರದವು [ಉದಾ: ಆಲ] (೪) ಹೃದಯಾಕೃತಿ [ಉದಾ: ವೀಳೆಯದೆಲೆ] (೫) ದೀರ್ಘಚತುಷ್ಕೋಣ [ಉದಾ: ಮಾವಿನ ಎಲೆ] (೬) ಕುಂತಾಕೃತಿ [ಉದಾ: ಕಣಗಿಲೆ; ತುಂಬಿ, ಬಿದುರು, ಕೆಲವು ತೃಣಗಳು]

ಬಾಣದ ತುದಿಯ ಆಕಾರದವು. [ಉ. ಕೆಸವಿನ ಎಲೆ] (ಶಾವೆ ಎಲೆ)

ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಕಾರಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾದ ಆಕಾರಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವದಸಾಧ್ಯ.

ಎಲೆಗಳ ಅಂಚು:— ಪತ್ರಗಳ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅವುಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಣುವ ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಲ, ಅರಳಿ ಮೊದಲಾದ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಂಚು ಕಚ್ಚಾಗಿರದೆ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವದು. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳ ಅಂಚು ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರದೆ, ದಾಸನಾಳ, ಬೆಂಡೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮೊನೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವದು.

ಗುಲಾಬಿ ಎಲೆಯ ಉಪಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಅಂತರಗಳೂ ಮೊನಚಾಗಿರೋ ಇರುವುವು. ಈ ಹಲ್ಲುಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂ ಮೇಲುಗಡೆಗೆ ಬಾಗಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ಅಂಚುಳ್ಳವುಗಳನ್ನು ‘‘ಕ್ರಕಚಚ್ಚೇದವಾಮುವು’’ ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳ ಅಂಚು ಬೆಂಡೆ ಎಲೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ

ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವದು. ಇವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಾಗದೆ ನೇರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಎಲೆಗಳನ್ನು “ದಂತಚ್ಛೇದವು”ಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಲಯಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳ ಅಂತರಗಳೂ ಮೊನಚಾಗಿರುವುವು. (ಉ. ರಣಗಳ್ಳಿಯ ಎಲೆ.) ಇವುಗಳಿಗೆ “ವಲಯಚ್ಛೇದದವು”ಗಳೆಂಬ ಹೆಸರು ಯುಕ್ತವಾದದ್ದು. ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳಂತೆ (ತೆರೆ) ದುಂಡಾಗಿರೂ ಅವುಗಳ ಅಂತರಗಳು ಒಳಗಡೆ ಬಾಗಿರೂ ದುಂಡಾಗಿರೂ ಇರುವದುಂಟು. (ಉ. ಸೇವಂತಿಗೆ.) ಇವುಗಳನ್ನು “ಉರ್ಮಿಚ್ಛೇದವು”ಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಕ್ರಮವಿರುವದು. ಅಂದರೆ ಎಲೆಯ ಅಂಚಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳು ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುವು. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕ್ರಮವಿರದೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಸಮವಾಗಿರೂ ಒಂದು ಭಾಗ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರೂ ಇರುವದುಂಟು. (ಉ. ಮೂಲಂಗಿ.)

ಎಲೆಗಳ ಮೇಲ್ಮೈ—ನಾವು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಳೆಯುವ ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಯು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವದೆಂಬದು ತಿಳಿಯಬರುವದು. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳ ಪತ್ರಗಳು ಮಾವಿನ ಎಲೆಯಂತೆ ನಯವಾಗಿರೂ, ಕೆಲವು ಹಲಸಿನ ಎಲೆಯಂತೆ ಬರಟಾಗಿರೂ (ದೊರಗಾಗಿರೂ,) ಕೆಲವು ಕುಂಬಳ, ಸೂರ್ಯವಾನ ವೊದಲಾದವುಗಳಂತೆ ರೋಮಸಹಿತವಾಗಿರೂ, ಕೆಲವು ಹೊಗೆಯಸೊಪ್ಪಿನ (ತಂಬಾಕು) ಹಾಗೆ ರಸವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತ ತೇವವಾಗಿರೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳು ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕ್ರಮ

ಎಲೆಯ ಮುಖ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಂತರ ಒಂದೊಂದು ಸಸ್ಯದಲ್ಲೂ ಎಲೆಗಳು ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳು

ಹೇಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಮರೆಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇವೆ. ಅನೇಕ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಣ್ಣಿಗೆ ಎಲೆಯಾಂಧೇ ಇರುವದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಗಿಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದು ಎಲೆ ಬಂದಿರುವ ಸಸ್ಯಗಳ ಕಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಣ್ಣುಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಒಂದು ಗಿಣ್ಣು ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಅಥವಾ ಮೇಲಿನ ಗಿಣ್ಣು ಇರತಕ್ಕ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇರದೆ ಅವುಗಳ ಎಡ ಅಥವಾ ಬಲ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಗಿಣ್ಣಿಗೆ ಎರಡು ಎಲೆಗಳು ಬರತಕ್ಕ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜತೆಯ ಎಲೆಗಳು ಮೇಲಿನ ಅಥವಾ ಕೆಳಗಿನ ಜತೆಯ ಎಲೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ (ಸಮಕೋನದಲ್ಲಿ) ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. (ಉ. ತುಲಸೀ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದುವು.)

ಗಿಣ್ಣಿಗೆ ಮೂರು ಎಲೆಗಳು ಬಂದಿರುವ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲೆಗಳು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಅಥವಾ ಕೆಳಗಿನ ಗಿಣ್ಣಿನ ಎಲೆಗಳ ಅಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಗಿಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ೬ ಎಲೆಗಳ ಒಂದು ಮಂಡಲವು ಆಗುವುದು (ಉ. ಕಣಗಿಲೆ.) ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗಿಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು, ಐದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಎಲೆಗಳೂ ಇರುವದುಂಟು. ಈ ಎಲೆಗಳು ಗಿಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಲವಾಗಿ ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದರೂ ಎಲೆಗಳು ಹವೆ, ಬೆಳಕು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಗಲುವಂತೆ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗವಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಎಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯ.

೧ ಪಿಷ್ಟ ರೇಣುಗಳನ್ನು ತಯಾರ ಮಾಡುವದು.

ಬೇರು, ಕಾಂಡ ಇವುಗಳ ಭಾಗಗಳ ರಚನಾಕ್ರಮವು ಅವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿದಿವು. ಎಲೆಯ ಭಾಗಗಳ ಆಕಾರ ರಚನೆಗಳು ಅದರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೇ ಆಗಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಎಲೆಗಳು ತೆಳುವಾಗಿಯೂ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಹವೆ, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶ ಮತ್ತು ಶಾಖ ಇವು ಎಲೆಗಳ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶವು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾದದ್ದು. ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಅದು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಒಂದು ಸೂರ್ಯಪಾನದ ಗಿಡವನ್ನು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿನೋಡಬಹುದು. ಅದರ ಎಲೆಗಳು ರೋಗಗ್ರಾಹಿತಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ಹಳದಿಯ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಸಸ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟರೆ, ಅದರ ಎಲೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಸುರು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದುವುವು. ಇದರಿಂದ ಎಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಸುರು ಬಣ್ಣಕ್ಕೂ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧವಿರುವದು ಕಾಣಬರುವದು. ಸಸ್ಯಗಳು ಭೂಮಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದಲೇ ಅವುಗಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಆಹಾರದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವು ಹವೆಯಿಂದಲೇ ದೊರಕಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಗಾರಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಒಂದು ಗಾಜಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿದು ಅದರೊಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಸುರು ಪಾಚಿ (ಹಾವಸೆ) ಅಥವಾ ಯಾವದಾದರೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಸ್ಯವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಾಜಿನ ಹುಯ್ಲೊಳವೆಯನ್ನು (ಫನೆಲ್) ಕವಚಿಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗಾಜಿನದೊಂದು ಪರಿಶೋಧಕ ನಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ನೀರು ತುಂಬಿ ಅದರ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆರಳಿನಿಂದ ಒತ್ತಿ, ಕೆಳಮುಖಮಾಡಿ ಪಾತ್ರೆಯ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿ, ನಳಿಕೆಯ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹುಯ್ಲೊಳವೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೂ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಹೊರಟು ನಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸುವುವು. ನಳಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರೆಲ್ಲ ಕೆಳಗೆ ಬಂದನಂತರ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆರಳಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿರುವದನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಶೋಧನೆಯಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕವಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವದು. ನೀರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಗಾರಾವಸ್ಥೆ, ವಾಯುವನ್ನು ಎಲೆಗಳು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಬೀರ್ಪಡಿಸಿ, ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಂಗಾರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದನ್ನು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿದರೆ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆಗಳು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಾರಾ

ಮೈವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಹಸುರಾದ ಎಲೆಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಸರು ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲೇ ಈ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದು. ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆ, ಅಂಗಾರಾಮ್ಲ ಇವು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ? ನಾವು ಒಂದು ವಿಳೆದೆಲೆಯು ಅಡಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ತೆಳುವಾದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕಯಂತ್ರದಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರಗಳು ನಮಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಇವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲೆಯು ಅಡಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಮುಗ್ಗಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಸಸ್ಯಗಳ ಬೀರುಗಳ ಮೂಲಕ ನೆಲದಿಂದ ನೀರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವದಷ್ಟೇ. ಈ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕರಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಗಾರವು ನೀರಿನ ಸಂಗಡ ಸಂಯೋಗವಾಗಿ ಪಿಷ್ಟರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಯು ಹಸರು ರೇಣುಗಳಿಲ್ಲದ ಗಿಡಗಳೂ ಕೆಲವು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪಿಷ್ಟ ರೇಣುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಇವು ಬೇರೆ ಗಿಡಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಜಂತುಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದುವುವು. ನಾಯಿಕೊಡೆ (ಆಳಂಬೆ) ಈ ಬಗೆಯಾದ ಒಂದು ಸಸ್ಯವು.

೨. ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ.

ಸಸ್ಯಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆಯೇ ಸದಾ ಉಸುರಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಹನೆಯು ಅವಶ್ಯಕ. ಒಂದು ಸಸ್ಯವನ್ನು ಹವೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಾಯುವಿನ ಚಲನವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದು. ಸಸ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಉಸುರಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಸದಾ ಆಮ್ಲಜನಕವಿರುವ ಶುದ್ಧವಾಯುವನ್ನು ಸೇದಿಕೊಂಡು ಅಂಗಾರಾಮ್ಲವಾಯುವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹಗಲು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆಹಾರ ಜೀರ್ಣದ ಕೆಲಸದಿಂದ ಅವುಗಳ ಉಸುರಾಟವು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅವು ಉಸುರಾಡಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಬಿಡುವ ಅಂಗಾರಾಮ್ಲ ವಾಯುವಿಗಿಂತಲೂ ಅವು ಆಹಾರವನು ಸಿದ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ

ದಲ್ಲಿ ಹೊರದೂಡುವ ಆಮ್ಲ ಜನಕವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದರಿಂದ ಎರಡನೇ ಕೆಲಸವೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ:— ಸಸ್ಯಗಳು ಹಗಲು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಂಗಾರಾಮ್ಲವನ್ನು ಸೇದಿಕೊಂಡು ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು ಸಸ್ಯಗಳ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ. ಇದು ಅದರ ಆಹಾರದ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಫಲವು. ಸಸ್ಯಗಳು ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಸೇದಿಕೊಂಡು ಅಂಗಾರಾಮ್ಲವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡು ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಸೀಸೆಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದರಲ್ಲಿ ವೊಳಿಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳವರೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಬೆಣೆ ಹಾಕಿರಿ. ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಣೆಹಾಕಿ ಇಡಿರಿ. ಸುಮಾರು ೨೪ ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಈ ಎರಡೂ ಸೀಸೆಗಳ ಬೆಣೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಾಯುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ. ಅವರೆಯ ವೊಳಿಕೆಗಳುಳ್ಳ ಸೀಸೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಆಮ್ಲಜನಕವು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಂಗಾರಾಮ್ಲವಿರುವದು ಕಾಣುವದು. ಎರಡನೇ ಸೀಸೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹವೆಗೂ ಹೊರಗಿನ ಹವೆಗೂ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಸಸ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಆಮ್ಲಜನಕವಾಯುವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ, ಹೆಚ್ಚು ಆಳದಲ್ಲಿ ನೆಡುವದು ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲು ಸದಾ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವದು, ಇವೆಲ್ಲಾ ಉಸುರಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳೇ. ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಮಣ್ಣನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪೊಳ್ಳುಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

(೩) ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಆವಿಯಾಗಿ (ಉಗಿಯಾಗಿ)

ಹೋಗುತ್ತಿರುವದು.

ನಾವು ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಸ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಸ್ಯದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ಎಲೆಗಳು ಬಾಡಿ

ಸುರುಟಿಕೊಳ್ಳುವುವು. ಹೀಗೆ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆ ಸಸ್ಯವನ್ನು ನೀರುಳ್ಳ
ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ, ಎಲೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದವರಿಗೂ ಬಾಡದೇ ಇರುವುವು.
ಪ್ರತಿಸಸ್ಯದಲ್ಲೂ ಬೇರುಗಳು ತಮ್ಮ ರೋಮಗಳ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಯಿಂದ ತೇವ
ವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಮುಟ್ಟಿಸುವವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪ
ಟ್ಟಿತು. ಕಾಂಡಗಳ ನಾಳಗಳಿಗೂ ಎಲೆಗಳ ನರಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವದರಿಂದ
ಆ ನಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ನೀರು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು.
ಒಂದು ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೇರುವ ನೀರು, ಅದರ ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ
ಯಿಂದಲೂ, ಸೂರ್ಯನ ಉಷ್ಣದಿಂದಲೂ, ಆವಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಬೇರಿನ ರೋಮಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಒಳಗೆ ಬರು
ತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಸಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಹೀಗೆ ಪುನಃ
ನೀರು ಬರಲು, ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಒಳಗೆ ಇರುವದನ್ನು ಒತ್ತುವುದು. ಹೀಗೆ
ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಹೆಚ್ಚಾದ ನೀರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು
ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ರಂಧ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆ
ಯುವದೆಂದು ತೋರಿಸಬಹುದು.

ತೇವನೆನೂ ಇಲ್ಲದ ಘಂಟಿಯಾಕಾರದ ಎರಡು ಗಾಜಿನ ಭರಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆ
ದುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿಂದನ್ನು ಬಾನಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ನೆಲದಮೇಲೆಯಾಗಲಿ ಬಿಸಿಲು
ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಸ್ಯದ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಿದ
ಬೀಕು. ಮತ್ತೊಂದು ಭರಣಿಯನ್ನು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಕವಚಿದಬೀಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಎರಡೂ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
ಬರಿಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ಏನೇನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ, ಸಸ್ಯದ
ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ನೀರಿನ ಕಣಗಳು ಕಾಣುವುವು.

ಈ ತೇವವು ಎಲೆಗಳಿಂದಲೆ ಬಂದಿರುವದೆಂದು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು
ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಡಿಸಬಹುದು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಎಲೆ
ಗಳು ಸಹಿತವಾದ ಸಸ್ಯದ ಮೇಲೆ ಭರಣಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
ಒಂದು ಸಸ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಆ ಸಸ್ಯದ ಮೇಲೆ ಭರಣಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು
ಹೊತ್ತು ಇಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಭರಣಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕಣಗಳು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ
ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬರುವ ನೀರು ಎಲೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆವಿಯಾಗಿ
ಹೋಗುವದೆಂಬುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಪತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶ

‘ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಕೌಜಲಗಿ ಪರಗಣೆಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಭೀಮರಾವ ಉರ್ಫ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ದೇಸಾಯಿ ದೊರೆಗಳವರು ನಮ್ಮೊರ ಗಂಡು ಹುಡುಗರ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗೆಯರ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತಾರೀಖು ೨೪-೮-೧೬ನೇ ದಿವಸ ಬಂದಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದವೂರಿತರಾಗಿ, ಗಂಡು ಹುಡುಗರ ಶಾಲೆಗೆ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗೆಯರ ಶಾಲೆಗೆ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಮಚ್ಚುಗೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಔದಾರ್ಯವನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದರು.’ ಎಂದು ಬಾದಾಮಿ ತಾಲೂಕು ನಿಲಗುಂದ ಶಾಲೆಯ ‘ಸಾ. ಲ. ಕುಲಕರ್ಣಿ’ ಎಂಬ ವಿದಾರ್ಥಿಯು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

‘ಕೇಶವಶರ್ಮಾ ಗಲಗಲಿ’ ಎಂಬವರು ‘ಸುಭಾಷಿತಾಂಜಲಿ’ ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ ‘ಸ್ವಾಮೀ ರಾಮತೀರ್ಥ’ ‘ಸ್ವಾಮೀ ವಿವೇಕಾನಂದ’ ‘ವೋಕ್ಷಮುಲ್ಲರ’ ಮುಂತಾದ ದೇಶೀಯ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಸಾರೆ ಕಳಿಸಿರುವರು. ಮನುಷ್ಯನ ಆಯುಷ್ಯದ ಉತ್ತಮ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಆಚರಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಓದುವಂತೆ ಇವೆ. ಪರಂತು ಅಂಥ ತತ್ವ ವಿಷಯಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದು ನಮ್ಮ ಈ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಯ ಧೈರ್ಯವು ಅಷ್ಟು ಉಚ್ಛ್ರಾದದ್ದಲ್ಲ. ವೇದಾಂತ ವಿಷಯಕ ಚರ್ಚೆ ನಡಿಸುವಂಥ ಮಾಸಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿರುವವು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವ ಸದ್ಬೋಧಚಂದ್ರಿಕೆಯೆಂಬ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಇದೇ ಧೈರ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದರಿ ‘ಕೇಶವ ಶರ್ಮಾ’ ಇವರು ತಮ್ಮ ಈ ತರದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಬಹುದು.

‘ಸದ್ಬೋಧಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಆಪಾದ, ಶ್ರಾವಣ, ಭಾದ್ರಪದ ಈ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಅವರ ಸಂಪಾದಕರಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿರುವವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಆದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆವು. ಇದರೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿಜವಾಗಿ ಸದ್ಬೋಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವು. ಈ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ‘ಶ್ರೀ ಚೀಂಬೆ ಮಹಾರಾಜರವರ ಜೀವನ ಚರಿ

ತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿರದು. ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ 'ಶ್ರೀಯುತ ವೆಂಕಟೇಶ ತಿರಕ್ಕೋ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಗಳಗನಾಥ' ಇವರು 'ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳು' ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಓದಿದರೆ, ಇವರ ಸ್ವಂತ ಉದಾಹರಣೆಯೂ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಿದೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡು ಬರುವದು. ಈ ಚಂದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಮನುಷ್ಯನು ಓದಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಆಗ್ರಹದ ಸೂಚನೆಯಿದೆ. ಪರಂತು ವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಲೋತ್ತಮ ಜಗತ್ತಿಂಗರ ಶೃಂಗಾರ ವರ್ಣನೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಶಾರ್ಯ ವೀರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಜಿರಿಸಿದರೆ, ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾಶವು ಮೋಡದಿಂದ ಮುಸುಕಿ ಮಂದವಾಗುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ನಾವು ಆ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಭಿನ್ನರುಚಿಯ ವಾಚಕರಿಗೆ ರುಚಿಸುವಂತೆ ಬರೆದ 'ಅಡಿಗೆಯೂ ಉಟವೂ' 'ಪಕ್ಷಿಗಳ ಉಪಕೃತಿ' ಮುಂತಾದ ಲೇಖಗಳು ವಗಣೋದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವವೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ವಿವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ನೋಟಸುಗಳು.

ಧಾರವಾಡ ಪ್ರೀನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶ್ವಿಕೈಂಸಿಂಗ್‌ಸೊಲಿನಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್‌ ಷನ್ ಬರ್ಕರೀ ಫ ಡವ ಬಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಗ್ಯಾರ್ಡ್ಸ್ ಟೆ ತಾಂಟು ಒಂನೇ ದಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೦೮ ಭಾಗ ೧ ಪುಟ ೨೬೫ ರಿಂದ ೨ ೬೨ರಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚು ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸದರೀ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶ್ಲೇಷೆಯು ಧಾರವಾಡ ಗೌಡು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೀನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋಮವಾರ ತಾ|| ೬ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೧೬ನೇ ದಿವಸ ೧೧|| ಘಂಟೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು.

ಶಾಲಾಖ್ಯಾಯಿಕೆ ಮನುಷ್ಯವಾದ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಬೇಕಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಪರಿಶ್ಲೇಷೆಗೆ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ತಾವು

ನಿಜವಾಗಿ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ವ್ಯಾಕ್ಟೆಸಿಂಗಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ದೇಶಭಾಷೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಾಗುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದಷ್ಟು ಬಡವದ್ದು ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇಬ್ಬರು ಸಂಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥರ ಸರಟೀಫಿಕೇಟನ್ನು ಹಾಜರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನೊಡಲು ಕನಿಷ್ಠ ೧೨ ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಇರದಂಥ ಉಮೇದವಾರರನ್ನು ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡ್ರಗೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

೩. ಮೇಲಿನ ೨ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಶರ್ತುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೪ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ನಡೆಯುವಂಥ ಒಂದು ಸ್ವಾಲ್ಪರಶೀಪು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಶರ್ತುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಧಾರವಾಡ ವ್ಯಾಕ್ಟೆಸಿಂಗಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

(೧) ಉಮೇದವಾರನ ವಯಸ್ಸು ೧೫ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರಬೇಕು.

(೨) ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಯತ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸ ಬೇಕು. ಮತ್ತು ಚುರುಕುತನವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

(೩) ಅವನು ವ್ಯಾಕ್ಟೆಸಿಂಗಸ್ಕೂಲಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸದೆ ಹೋಗಬೇಕು; ಮತ್ತು ಅವನ ನಡತೆಯೂ, ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿರಬೇಕು.

(೪) ಅವನು ವ್ಹರ್ನ್ಯಾಕೂಲರ ಫಾರುಸಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಾಕಾದ ಸಂತರ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ತ್ರೀಂಡ ಶಿಕ್ಷಕ ನಾಗಲಿಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಗ್ಯ ಜಾಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕರಾರಪತ್ರ ಬರಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಕಬೂಲ ಇರಬೇಕು.

೪. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯ ಮುಖಾಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವದು ಆ ಕಮಿಟಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಿರು ವರು. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡ್ರವವಕ್ಕೆ ಸರವಾಸಗಿಯು ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ವ್ಹರ್ನ್ಯಾಕೂಲರ ಫಾರುಸಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಭಾಸಿಸಿದ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ನಮೂನೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು ಮು|| ಎಜ್ಯೂಕೇಶನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಮಿಟಿಯ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಜೀಳದೆ ದೊರೆಯುವವು. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರ ಕಡೆಗೆ ತಾ. ೧೫ ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ ಸನ್ ೧೯೧೭

ದಿವಸ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಆ ನಂತರ ಬಂದ ಅರ್ಜಿಗಳು ಹಿಡಿಯಲ್ಪಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

V. B. JOSHI,

೮|| ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್, ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ.

ಧಾರವಾಡ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ಪ್ರವೇಶಪರೀಕ್ಷೆಯು.

೧. ಧಾರವಾಡ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ಪ್ರವೇಶಪರೀಕ್ಷೆಯು ಬರುವ ದಿಶಂಬರ ತಿಂಗಳ ೪ನೇ ತಾರೀಖು ಸೋಮವಾರ ೧೧:೩೦ ಗಂಟೆಗೆ ಸಂಯಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಎಲ್ಲ ಉಮೇದವಾರರು ಆ ದಿವಸ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಿರಬೇಕು. ಉಮೇದವಾರರ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವು ದಿಶಂಬರ ೨ನೇ ತಾರೀಖು ಶನಿವಾರ ೧೧:೩೦ ಗಂಟೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಉಮೇದವಾರರು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಮೂರು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

(೧) ಮುಲ್ಕೀ ಅಥವಾ ವ್ಹರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ್ ಫಾಯನಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು.

(೨) ಬಳ್ಳೀ ನಡತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ತಾವು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿ ಸತಕ್ಕ ವರೋ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಂ ವಾಸಸ್ಥಳವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇರುವರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ (ಈ ನೋಟೀಸಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ನಮೂನೆಯಂತೆ) ತಾವು ಕಲಿತ ಶಾಲೆಯ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರರ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು.

(೩) ಜಾವಾನಪತ್ರ— ಈ ನೋಟೀಸಿನ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಮೂನೆಯಂತೆ ಸಾಧಾ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಿಸಿ ಜಾವಾನದಾರರ ಸಹಿ ಮಾಡಿಸಿ ಅದರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ದಾಖಲೆ ಸಹಿತ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಮೂರು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಜರ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

೨. ಈ ಸರಿಕ್ಷೆಯು ವ್ಹರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ್ ಫಾಯನಲ್ ಅಂದರೆ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಒನೆಯ ಇಯತ್ತಿಯ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವದು. ಬಳ್ಳೇ ಅಕ್ಷರ, ಶುದ್ಧ ಬರಹ, ವಿರಾಮಚಿಹ್ನೆಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡೋಣ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನವಿರೋಣ, ಈ ಗುಣಗಳು ಕಂಡುಬರುವ ಉಮೇದವಾರರನ್ನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಿಸಲಾಗುವದು.

೩. ಉಮೇದವಾರರು ದಿಶಂಬರ ೧ ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ೧೨ ವರ್ಷ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆದವರೂ ೨೨ ವರ್ಷ ಮೀಕ್ಯದವರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು.

ವಿಶೇಷಸೂಚನೆ:—ಧಾರವಾಡ ಊರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಬೀನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೋರಲಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ಲೇಗದ ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಾಲೇಜದ ಡಾಕ್ಟರರಾದ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ಜನ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರೆ, ಅದರಂತೆ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೈಲಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು.

೪. ಉಮೇದವಾರರು ಶರೀರದಿಂದ ನಿರ್ವ್ಯಂಗರು ಅಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮತ್ತು ಬಾಯಿ ಈ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಲ್ಲದವರು, ೫ ಫೂಟ್ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರವಿದ್ದವರು, ಆರಿಸಲ್ಪಡುವರು.

೫. ಉಮೇದವಾರರು ತಾವು ಕಾಯುವಾಗ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗೇ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹದ್ದಿನೊಳಗಿನ ಉಮೇದವಾರರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಡಿ. ಎ. ಇನ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟರರವರ ಸರವಾನಗಿಯನ್ನು ತಂದರೇ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವದು.

೬. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಉಮೇದವಾರನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ತಕ್ಕಷ್ಟು ತೊಡುವ ಹಾಗು ಹಾಸುವ ಅವಿವೇ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ತರಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಅಂಗಗಳು ಅಂದರೆ ಕೋಟುಗಳು ೨. ಒಳಗಿನ ಪೈರಣಗಳು ಅಥವಾ ಬಗಲಬಂಡಿಗಳು ನಾಲ್ಕು, (ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಣ್ಣೆಯದು ಇರತಕ್ಕದ್ದು) ೧ ಹಚ್ಚೆರ ೧ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಂಬಳಿ ಅಥವಾ ಬ್ಲಾಂಕೇಟು ಹಾಗು ಪುಸ್ತಕ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಗಡಿನ ಟ್ರಂಕು ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

೭. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಉಮೇದವಾರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ 'ಜಿನ್' ಇಯತ್ತಿಯಿಂದ ೭ನೇ ಇಯತ್ತಿಯ ವರೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಹೊಸ ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ, ೭ನೇ ಇಯತ್ತಿಯ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಇರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು.

೮. ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಅವಶ್ಯಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರ ಕಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ೧೦ ರೂಪಾಯಿ ಗಳು ಬೇಕಾಗುವವು. ಮತ್ತು ಬೋರ್ಡಿಂಗಿನ ಆಡ್ವಾನ್ಸ್‌ದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ೧೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗುವವು. ಆದಕಾರಣ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಉಮೇದವಾರನು ೨೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಗಡ ತರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು.

ಪ್ರವೇಶಪರೀಕ್ಷೆಯ ಉಮೇದವಾರರು ಸಂಗಡ ತುಂಬಿ ತರತಕ್ಕ

ಜಾಮೀನ ಪತ್ರದ ನಮೂನೆಯು.

ನಾವು ೧. (ಇಲ್ಲಿ ೧ ನೇ ಜಾಮೀನದಾರನ ಹೆಸರು ಬರೆಯುವದು).

೨. (ಇಲ್ಲಿ ೨ ನೇ ಜಾಮೀನದಾರನ ಹೆಸರು ಬರೆಯುವದು).

ಈ ಬರಹದ ಮೂಲಕವಾಗಿ—(ಇಲ್ಲಿ ಉಮೇದವಾರನ ಹೆಸರು ಬರೆಯುವದು) ಎಂಬವನಿಗೆ ಜಾಮೀನ ಆಗಿ ಬರಕೊಡುವದೇನೆಂದರೆ:—ಸದರಿ—(ಇಲ್ಲಿ ಅದೇ ಉಮೇದವಾರನ ಹೆಸರು ಬರೆಯುವದು)—ಇವನು ಧಾರವಾಡ ಜೈನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ಕೋಟಿನ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ ನಡೆಯುವನು. ಅವನು ಆ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ನಾವು ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಅಥವಾ ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೈಕವಾಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬನ ಉಚಾರು ಹೇಳದೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ೩೦೦ (ಮೂನ್ನೂರು) ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಈ ಲೇಖದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ತಾ|| ಮಾಹೆ ಸನ್.

ಸಹಿ. ೧. (ಇಲ್ಲಿ ೧ ನೇ ಜಾಮೀನದಾರನ ಸಹಿ).

೨. (ಇಲ್ಲಿ ೨ ನೇ ಜಾಮೀನದಾರನಸಹಿ).

ದಾಖಲೆ ಕೊಡುವದೇನೆಂದರೆ:—ಮೇಲೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ಇಬ್ಬರು ಜಾಮೀನ ದಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ (ಇಲ್ಲಿ ಉಮೇದವಾರನ ವರ್ಣ

ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ಸಂಪುಟ ೫೨

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೧೬.

ಸಂಚಿಕೆ ೧೦.

ಸ್ವುಟ ವಿಚಾರಗಳು.

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ ಯಾವದೊಂದು ವೃಕ್ಷವು ಪಲ್ಲವಾಂಕುರಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅದರ ಬೆಳೆಗೆಯು ಕಟಾಕ್ಷದರೆ, ಆ ವೃಕ್ಷದ ಯಜಮಾನನ ಮನಸಿನ ಆಲ್ಪದಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣವು ಈಗಿನ ಯುರೋಪದ ಮಹಾಯುದ್ಧವು. ಈ ಯುದ್ಧದ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಅಪರಿಮಿತ ಹಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಸಿಗತಕ್ಕ 'ಕೊಡಪೇ' ದ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಕಲ್‌ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯತಕ್ಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ಗ್ರಾಂಟುಗಳು ಬಂದಾದವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಉಳಿಯಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿಯೂ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕ ವರ್ಗವು ನಿರಾಶವಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯಪರಾಜ್ಞವಾಗಬಾರದು. ಇಂಥ ನಿರುತ್ಸಾಹಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರರು, ಬೆಲ್‌ಜಿಮ್ ದೇಶದ ಅನಾಥಬಾಲಕರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಭಾರವು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಆಟ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಭೂಷಣವೇ ಸರಿ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹಣವು ವಸೂಲಾಗಿದೆ.' ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮ. ಎ. ಇ. ಸಾಹೇಬ ದ. ಭಾಗೆ ಇವರಿಂದ ಬಂದ ಯಾದಿಯು ಇದೇ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು.

ಇಂಥ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ನಮ್ಮ ದಯಾಳು ಸರಕಾರದವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರ ಮೇಲೆ ದಯವಿಟ್ಟು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜವನ್ನು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವರೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ನಿಜವಾಗಿ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂಥದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇ

ಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಮುಖಂಡರು ನಡಿಸಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರರು ದ್ರವ್ಯದ್ವಾರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಮಾಸ್ತರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ರಕಮು ಸಹಿತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಅಸೋಸಿಯೇಶನದ ಚೇರಮನರವರಿಂದ ವಿನಂತಿಯು ಬಂದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಅಡ್ಡಿಯಾದಂತೆ, ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ಥರ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಬದಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದೆಂದರೆ ಈಗ ಒಂದೇಸವನೆ ನಡೆದಿರುವ ಪ್ಲೇಗು. ಇದರ ಯೋಗದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರರು ಅನುಸರಿಸಬಹುದಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕವರ್ಗವು ಆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದೀತೆಂದು ಅಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷಣಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ಕಾರಣವು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯು. ಈ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಲೇಮನೆಗಳು ಬಿದ್ದಿರುವವು. ಅಂಥ ಊರೊಳಗಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ವಚ್ಛಹವೆಯುಳ್ಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಬೈಲುಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು. ಇದೇ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಊರಡನರಿಗೆ ಜಿದ್ದಮನೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬಹುದು. ಬಹಳ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ಖರ್ಚಿನಿಂದಲೇ ಕಿಡಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವುಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿ ಹನೆ, ಬೆಳಕು ಬರುವಂಥ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕವರ್ಗವು ಜನರ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸೂಚನೆಯಿದೆ.

ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ:—ಮನುಷ್ಯರ ನಿಜವಾದ ಆಯುರ್ಮರ್ಯಾದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜವಾನದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನರಾದ 'ಕೌಂಟಿಟುಕುಮಾ' ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಏನೆಯ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶ ಪತ್ರದ ನವಂಬರ ತಿಂಗಳ ೨ ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಅಂಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಕೊಡುವೆವು.

ಅವರು ಅನ್ನುವದೇನೆಂದರೆ—ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಗಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಮುಪ್ಪುಬಾರದ ಹಾಗೆ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಮನುಷ್ಯನು ಬಹಳ ದಿವಸ ಬದುಕುತ್ತಾನೆಂತಲ್ಲ. 'ನಾನು ಮುದುಕನಾಗಲಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವು ಹೆಚ್ಚುಂಟು.

ಮುಪ್ಪಿನವರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಅನೇಕ ತರದ ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಜನರು ವೃದ್ಧರನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲವೆ ಅಡವಿಗೆ ಅಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಜನಾಸನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹ ಈ ಪರಿಪಾಠವು ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಜಗತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಿರುವದರಿಂದ ನಾವು ಮುದುಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ವಿಶೇಷ ಸನ್ಮಾನದಿಂದ ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ಬೇಕಂತ ಕೆಡಕುಮಾಡುತ್ತಾರೆಂತಲ್ಲ. ಅವರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಸರಿಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಅಂತೇ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಮುದುಕರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿರುಪಯೋಗಿಗಳು ಯಾಕೆ ಆಗುತ್ತಾರೆಂದರೆ—ಅವರಿಗೆ ಸ್ವತಃ ತರುಣರು ಹ್ಯಾಗೆ ಆಗಬೇಕೆಂಬದು ಗೊತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ತರುಣರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸದ್ಯಃಸ್ಥಿತಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಳೇತರದ ವಿಚಾರಗಳೇ ಮಾನ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಈಗ ೭೯ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಜನರು ನನಗೆ 'ವೃದ್ಧ ಓಕುವಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪರಂತು ನಾನು ಇನ್ನೂ 'ವೃದ್ಧ ಓಕುವಾ' ಆಗಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದೊಳಗಿನ ಪ್ರಧಾನರೆಲ್ಲರು ನನಗಿಂತ ೨೦ ವರ್ಷ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಿದ್ದು, ಅವರು ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ತೋರಿದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ಅವರೇ ಮುದುಕರಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದೊಳಗಿನ ನಿಜವಾದ ತರುಣನೆಂದರೆ ನಾನೇ.

ನಾನು ಏನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ೧೨೫ ವರ್ಷ ಬದುಕಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಸಹ ಬದುಕಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯರ ಆಯುರ್ಮಾರ್ಗದೆಯ ಸರಾಸರಿ ಪರಿಮಾಣವು ೧೨೫ ವರ್ಷ ಇರ

ಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ ಅನುಮಾನವಿದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವದೆಂದರೆ ಅಕಾಲಿಕಮರಣವೇ ಸರಿ. ೧೬೦ ಇಲ್ಲವೆ ೧೭೦ ವರ್ಷ ಬದುಕಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತ್ರ ವಯಾತೀತನೆಂದು ನಾನು ಅನ್ನುವೆನು.

ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯದ ವೈರಿಯು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ತರದ ಚಿಂತೆಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು. 'ಶ್ರೀಮಂತ ಮನುಷ್ಯರು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಗಳಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವನ್ನು ಸಹ ಕಟ್ಟಬಹುದು. ನನ್ನ ಹತ್ತರ ದ್ರವ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚುವದರಿಂದ ಆಯುಷ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಖವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬೇಕು. ಅದರ ಹೊರತು ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲವೆಂಬದು ನಿಜ. ಪರಂತು ಅದರ ಅತಿರೇಕ ವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುವದು ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿದ್ದರೆಂದು ಪುರಾಣ ಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳಾ ದರೆ ೨೦೦ ವರ್ಷ ಬದುಕಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬದುಕುವದು ಅಸಂ ಭವವು.

ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಯುಂಟೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಅನುಕೂಲವು ನನಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಯಾವ ತರದ ಚಿಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮುದುಕನಾಗು ವದಿಲ್ಲ.

ನೀವು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತರುಣರಾಗಿರುವಿರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬದುಕಿರಿ. ಹೀಗೆ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಉಪದೇಶವಿದೆ. ಮುದುಕರಾದೆವೆಂದು ಅನಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ. ಮುದುಕರಾದಿರೆಂದರೆ ಬದುಕುವದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಮುದುಕರ ಸಲುವಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಮುದುಕರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರೆ ಮರಣವೇ. ಬಹಳ ದಿವಸ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಮುದುಕರಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಿ. ತರುಣರ ಕೂಡ ಬಳಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಜಗತ್ತಿನ ಸುಧಾರಣೆಗನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯಿರಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಹಿಂದಾಗಬೇ ಡಿರಿ. ಹಿಂದಾದಿರೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಮುತ್ತು ಬಂತೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಿರಿ. ಮುದುಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಇಲ್ಲವೆ ಅಡವಿಗೆ ಅಟ್ಟುವ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಪದ್ಧತಿಯು

ತೀರ ಕೆಟ್ಟದ್ದಿತ್ತು ಹೀಗೇನು ಅಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಸುಖವಾಗುವದು.

ಅದರಿಂದ ಯಾವತ್ತು ಜನರಿಗೆ ನಾನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ:— ನೀವು ಮುದುಕರಾಗಬೇಡಿರಿ. ಮುದುಕರಾದರೆ ಮೃತಜನರೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ ಗಣನೆಯಾಗುವದು. ಆ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವು ಮರಣದ ಹೊರತು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಮೃತ ಜನರ ಸಹವಾಸವು ಯಾರಿಗೂ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ.

ಹಾವೇರಿ ತಾಲೂಕು ಅಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅನಂದವನದ ಪೇದ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವೃತ್ತಾಂತ ಪುಸ್ತಕವು, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಫದ್ಧತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಗುರುಕುಲವಾಸದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುವದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಯಾವ ತರದ ಖರ್ಚೂ ಚಿಂತೆಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುವ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುತಾ, ನಿಯಮ ಬದ್ಧತಾ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ಅಚರಣೆಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಹುತರ ಎಲ್ಲ ತರುಣ ಜನರಲ್ಲಿ ಸುಖಾಭಿಲಾಷವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೆನಪಿಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವೈದಿಕರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಂತೆ, ೧೬-೧೮ ವಯಸ್ಸಿನ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಹ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯು ಗೃಹಸ್ಥರ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಆಗುವದು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇನ್ನೂ ಬಾಲವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಜವಾಬು ದಾರಿಯು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವದು ಅಸಾಧ್ಯವು. ಆದರೂ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರು ಅನುಕೂಲವಾದಾಗ ಈ ಸೂಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವರೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದಿನ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವದೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಂಜೆ ನಡೆಯಿಸುವ ತಾಪದಿಂದಲೂ ಸುಖಾಭಿಲಾಷಿಯಾದ ಜನ

ರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮಾಜದ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದಲೂ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ತೃಪ್ತಿಯು ಕಳೆದು ಹೋಗಿ ಅವರೂ ಉಳಿದವರಂತೆ ಸ್ವಕರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರಾಗುವರು. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವುತ್ಪನ್ನವಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನಂತೆ ವೈದಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಧ ತಾಸು ಮಾತ್ರ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಉದ್ಯೋಗದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸದೆ ದಿನಂ ಪ್ರತಿ ಅವರಿಗೆ ೨-೩ ತಾಸು ಇಲ್ಲವೆ ಅರ್ಧ ದಿವಸದ ವರೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಉದ್ಯೋಗದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಹಳ್ಳಿಯೊಳಗಿನ ಕೆಲ ಜನ ವೈದಿಕರು ಈಗಾದರೂ ಜನಿವಾರ ಮಾಡೋಣ, ಎಲೆ ದೊನ್ನೆ ಹಚ್ಚೋಣ, ಗೌರಿ ಗಣಪತಿಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡೋಣ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡೋಣ ಮುಂತಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಅನಾಚಾರಿಗಳಾದ ಜನರ ಕೈಸೇರಹತ್ತಿವೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ಹೊಲಿಯುವುದು, ಚೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯುವುದು, ಲಖೋಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಇದ್ದು ಶುದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಆಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು 'ಗತಾನುಗತಿಕ'ರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೀಗೆ ಆಗದಂತೆ ಆನಂದವನದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕಾಗಿ ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿರೋಗಿಯಾಗಿರುವದೊಂದು ಸಂಗತಿಯು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯತೆಯ ಸಂಬಂಧದ ನಿಯಮಗಳೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಯಮಗಳ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನವು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅದು ಈಗ ಯೋಗ್ಯ ಜನರ ಚಾಲಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ

ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆ.

(ಸಪ್ತಂಬರ ತಿಂಗಳಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ದೊರಕುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಬೇಕಾಗುದದರಿಂದ ಅವು ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ರುಕ್ಷಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದರಿಂದ ಅವು ನೀರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಎಲೆಗಳು ಸಣ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆಗಳು ಮುಳ್ಳುಗಳಾಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವುವು. (ಉ. ಮುಳ್ಳಳ್ಳಿ) ಇವಲ್ಲದೆ ಎಲೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಉಗಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳ ಎಲೆಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲವು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ತಮ್ಮ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತವೆ (ಉ. ಸಾಗುವಾನಿ.) ಕೆಲವು ಬಿಸಿಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತವೆ.

ಎಲೆಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ:—

ಎಲೆಗಳು ತೆಳುವಾಗಿಯೂ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಎಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತೊಟ್ಟು ಪತ್ರ ಎಂಬ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ತೊಟ್ಟು ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಊರಿರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿನ ಆಕಾರ, ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೆರವಾಗಿರುವುವು.

ಪತ್ರವು ಅಗಲವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಅದರ ನರಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಅಥವಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಪತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಪತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಎಲೆಗಳ ನರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಿಧಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬಲೆಯಂತಿರುವ ನರಗಳು, ಸಮಾಂತರ ನರಗಳು. ಬಲೆಯಂತಿರುವ ನರಗಳುಳ್ಳ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೨ ಕ್ರಮಗಳುಂಟು. ನಡು ನರದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಉಪ ನರಗಳು ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಯ ಗರಿಗಳ ಎರಡು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೋಮಗಳಂತೆಯೂ, ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನರಗಳು ತೊಟ್ಟಿನ ತುದಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರಟು ಕೈ ಬೆರಳುಗಳಂತೆಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಪತ್ರಗಳು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವಿವಿಧವಾಗಿರುವುದು. ಎಲೆಗಳು ಕಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮೂರು ಕೆಲಸಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ:—(1) ಆಹಾರದ ಸಿದ್ಧತೆ, (2) ಉಸುರಾಟ, (3) ಹೆಚ್ಚಾದ ನೀರನ್ನು ಅವಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವುದು.

ವಿಳಿನೇ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಪುಷ್ಪ.

[ಸೂಚನೆ—ಪುಷ್ಪಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮೊದಲನೇ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಯವರಿಗೆ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ ಸಸ್ಯದ ಭಾಗಗಳು ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕತಕ್ಕವು. ಒಂದೊಂದು ಗಿಡದಲ್ಲಿಯೂ ಪುಷ್ಪಗಳು ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವವೆ ಹೊರತು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಿಡಗಳು ವರ್ಷದ ಕೆಲವು ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುಷ್ಟಿಸುವವು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪುಷ್ಪ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಛಳಿಗಾಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಕಲಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾದ ಕ್ರಮವು.

ಪುಷ್ಪದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಾಗ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಒಟ್ಟೊಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಸಹಿತವಾಗಿರುವ ಎರಡು ಸೂಚಿಗಳು, ಒಂದು ಬಿಳೀ ಕಾಗದದ ಹಾಳೆ, ಭೂತಗನ್ನಡಿ (ಲೆನ್ಸ್) ಇವು ಮೂರು ಇರಬೇಕು.

ಮೊದಲು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಬಳಕೆಯಾಗಿಯೂ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವಗಾಹನಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ದಾಸವಾಳ, ಮದಗುಣಿಕೆ, ಹೊನ್ನೆವರೆ, ಗುಲಮೊಹರ ಮೊದಲಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಪುಷ್ಪಗಳ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ಪುಷ್ಪದ ಸಾಮಾನ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಅನಂತರ ಅದರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:—

(1) ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪುಷ್ಪಕ್ಕೂ ಒಂದು ತೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ (2) ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರಕ್ಷಣಪತ್ರಗಳು (ಪುಷ್ಪಪಾತ್ರ) ಆಕರ್ಷಣ ಪತ್ರಗಳು (ಪುಷ್ಪಗಳ ದಳಗಳು) ಕೇಸರಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಅಪರಣಗಳು, ಅಂಡಕೋಶ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಮೂರ್ಛ ಪುಷ್ಪದ ರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪುಷ್ಪಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಈ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯ

ಗಳು ನಡಿಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುವದು ಎರಡನೇ ವಿಷಯ. ಪುಷ್ಪದ ರಚನೆ, ಕಾರ್ಯ ಈ ವಿಷಯಗಳ ನಂತರ ಪೂರ್ಣ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಿರುವ ವೈತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಅಪೂರ್ಣ ಪುಷ್ಪವೆಂದರೇನು ಎಂಬುವದು ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಳೆಯುವ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ಣಪುಷ್ಪಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಅನೇಕ ಪುಷ್ಪಗಳಿರತಕ್ಕ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯವಾನ, ಡೆಹ್ಲಿಯಾ, ಕಾಸ್ಮಾಸ, ಸೇವಂತಿಗೆ, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.]

ನಾವು ಹಿಂದೆ ನಡಿಸಿದ ಪೂರ್ಣ ಸಸ್ಯಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಎಲೆ ಇವುಗಳ ನಂತರ ಸಸ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವದು ಪುಷ್ಪವೆಂಬುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಿತ್ತುವ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಸಸ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಅವು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮೊಳಕೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಇವು ಬೆಳೆದು ಎಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುವು. ಈ ಅಂಗಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದನಂತರ ಪುಷ್ಪಗಳು ಬರಲಾರಂಭಿಸುವುವು. ಪುಷ್ಪಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭಲಗಳಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುವು. ಗಿಡಗಳ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳು ಬಹು ಮನೋರಂಜಕವಾದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದು ಅನವಶ್ಯಕ. ದೊಡ್ಡವರಿಗೂ ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇವು ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳು. ಇವುಗಳ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಆನಂದವಾಗುವದು.

ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಎಲೆ, ಮೊಗ್ಗೆ ಇವು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತವೆಂದು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪುಷ್ಪಗಳು ಹೀಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆಯಾಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರತಕ್ಕ ಕಾಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪುಷ್ಪಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಬರದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರುವದರಿಂದ ಇವು ಸಸ್ಯಗಳ ಬಾಳ್ವಿಕೆಗೆ ಅನವಶ್ಯಕವಾದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಿಡಗಳ ಪ್ರಸರುತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗುವದರಿಂದ ಇವು ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂತಾನವೃದ್ಧಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಪರಿಮಳದಿಂದಲೂ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಸ್ಯ ಜಾತಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಡಿಸುವದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಕಾರ್ಯವು. ಪುಷ್ಪಗಳ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ರಚನೆ ಹೇಗೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೆಂಬುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಬಳಕೆಯಾಗಿಯೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ದಾಸವಾಳ, ಮದಗುಣಿಕೆ (ಉಮ್ಮತ್ತ), ಹೊನ್ನವರೆ, ಗುಲ್‌ಸೊಹರ್, ಬಿಂಡೆ ಇವೇ ಮೊದಲು ನಡಿಸುವ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಬಹು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅವು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಭಾಗಗಳೂ, ಮತ್ತು ರಚನೆಯೂ ಒಂದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿರುವವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವದು. ಅದುದರಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡೋಣ.

ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುವುವು. (೧) ತೊಟ್ಟು (ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ) (೨) ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳ ಆವರಣಗಳು. ದಾಸವಾಳಗಿಡದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಣ್ಣು ಸಂದುಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೊರಟಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ತೊಟ್ಟನ್ನು (ಕಾವು) ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ತೊಟ್ಟನ್ನು “ವೃಂತ”ವೆಂದು ಕರೆಯುವದುಂಟು. ಪುಸ್ತಕದ ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೊರಗಿರುವದು ಹಸುರು ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಳೆಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೊರಗಿನ ಆವರಣವು ಒಳಗಿರುವ ಇತರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಪುಸ್ತಕದ ಇತರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗಡೆಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಇದನ್ನು “ಪುಸ್ತಕೋಶ” ವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ (ಉ. ಹೂವರಳಿ) ಇದು ಬಟ್ಟಲಿನ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಇದನ್ನು “ಪುಸ್ತಕಪಾತ್ರ”ವೆಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕೋಶದ ಒಂದೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ರಕ್ಷಣ ಪತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕೋಶದ ಹೊರಗೆ ಸಣ್ಣ ಪುಚ್ಚುಗಳು ಕಾಣುವುವು. ಇವು ಮದಗುಣಿಕೆ, ಹೊನ್ನವರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮೊಗ್ಗು ದೊಡ್ಡದಾಗಲು ಪುಸ್ತಕೋಶದಿಂದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಳಿದು ಬರುವುವು.

ಪೂರ್ಣವಿಕಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಒಂದು ಕೆಲವು ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದರೆ ಸುಂದರವಾದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಐದು ದಳಗಳು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡನೇ ಆವರಣವೇ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಭಾಗವು. ಕೆಲ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳ ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ವರ್ಣಾತಿಶಯವು ವರ್ಣಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಎರಡನೇ ಆವರಣವನ್ನು ದಳವೃತ್ತ, ಕುಸುಮ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯು

త్తారే. ఇదర ఒందొందు పత్రవన్ను “దళ”వేందు హేళువదుంటు గిడద యావదొందు భాగదల్లి పుష్పగళిరువదన్ను తిళిసి ఇతర ప్రాణిగళన్ను తన్ను కడేగే సేళియువదరింద ఈ దళగళన్ను ఆకర్షణపత్రగళింతలొ కరేయ బహుదు

నావు పరిక్షేగాగి ఇట్టుకొండిరువ దాసవాళద హువిస ఆకర్షణ పత్రగళన్ను శిత్తు తేగేదరే అదర ఒళగిన అంగగళు కాణువువు. రక్షణ పత్రగళన్నొ ఆకర్షణ పత్రగళన్నొ తేగేద మేలె కాణువ భాగవు ఒందు కేళిసేయొ, అదర సుత్తులొ నొలిసంతిరువ అసేక కంచిగళొ. ఈ కంచి గళ తుదియల్లి హళది బణ్ణద జిక్క జిక్క ఊడెగళు అంటికొండిరువదు గొజరవాగువుదు. ఈ కంచిగళిగే కేసరగళింబ హేసరు. ఒందు కేసర వన్ను శిత్తు అదర తుదియల్లిరువ ఊడెయన్ను ఒందు బిళే కాగదద మేలె అల్లాదిసిదరే హళది బణ్ణద ధొళు ఊదురువుదు. ఈ ధొళన్ను పరాగ వేంతలొ అదన్ను హొందిద్దు ఊడెయన్ను పరాకేళొశనంతలొ కరేయొ త్తారే మదగుణికే, హొన్నవరే ఈ ముష్పగళల్లి కేసరగళు దాసవాళదంతే స్లొవాగియొ కేళిసేయ మేలె సేరిసల్పట్టెవుగళాగియొ ఇరదే ఊడ్డ వాగిద్దు ముష్పదల్లి రక్షణపత్ర ఆకర్షణపత్రగళింతే తొట్టెన తుదియల్లి సేరిసల్పట్టెరుత్తవే.

కేసరగళ స్వరూపవన్ను నొడిదనంతర అదే దాసవాళద హువిసల్లి కేసరగళిగే ఆధారవాగిరువ నాళవన్ను జాగరూకతేయింద బిడిసి తేగేదరే అదరొళిగే ఒందు కంచియొ కాణువదు ఇదర తుదియల్లి జి సీళుగళి రుత్తవే. ఇదర బుడవు దస్యవాగిద్దు అదరొళిగే పణ్ణ పణ్ణ బిళే కాళినం తిరువవు కేండుబరుత్తవే. ఈ కాళుగళే ముందే బిజగళాగతక్కవు. ఇవు గళన్ను ఒళగడగిసికొండిరువదరింద ఈ భాగక్కే అండాశయవేంబ హేసరు బందిదే. కంచియన్ను శలొకే యంతలొ అదర తుదియన్ను శలొకాగ్రవేం తలొ అండాశయ, శలొక, శలొకాగ్ర, ఈ మొరు భాగగళన్నొ ఒట్టు కేడిసి అండకేళొశనంతలొ కరేయొత్తారే.

నావు పరిక్షిసెద దాసవాళద మువ్విస భాగగళన్ను హొరభాగదింద ప్రారంభిసి అనుక్రమవాగి హేళబేకాదరే: — (౧) ఎల్లక్కొ హొరగే ఇరువ పుష్పకేళొత, (౨) ప్రకాశమాసవాద బణ్ణగళెద కేడిద దళ వృత్త, (౩) కేసరనాళగళన్ను హొత్తుకొండిరువ కేళివ, (౪) పుష్పద మద్రబాగదల్లిరువ అండకేళొత. నావొన్నవాగి ఈ ప్రపంచదలి రువ ఎల

ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗಗಳು ಇದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಇತರ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಹೀಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲೂ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗಗಳಿದ್ದರೂ, ಈ ಭಾಗಗಳ ಆಕಾರ ರಚನೆಗಳು ಒಂದೇಸಮವಾಗಿರದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ತೋರಿಬರುವುವು. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮದಗುಣಿಕೆ, ಅಗಸೆ, ಬೆಂಡೆ, ಮಾದಲಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು.

ಮದಗುಣಿಕೆ (ಉಮ್ಮತ್ತ) ಹೂವಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನ ಭಾಗಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವಾಗ ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಭಾಗಗಳಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳ ಹೊರಗೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಪುಚ್ಚಗಳು ಅವರೆ ಮದಗುಣಿಕೆ ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಪುಷ್ಪಕೋಶವು ಕೊಳೆವೆಯಂತಿದ್ದು, ಬಾಯಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ದಾಸವಾಳದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಪತ್ರಗಳು ಅಡಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರಿಬರುವುವು. ಮದಗುಣಿಕೆಯ ಎರಡನೇ ಅವರಣದ ಪತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿ ಒಂದು ಹುಯ್ತೊಳವಿ (ಫಸಲ್) ಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುವು. ಈ ಕೊಳೆವೆಯನ್ನು ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೀಳಿ, ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅದರ ಅಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೇಸರನಾಳಗಳು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣುವುದು. ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕೇಸರ ದಂಡಗಳು ಒಂದು ನಾಳದ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹೂವಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಡಕೋಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಅಗಸೇ ಹೂವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡೋಣ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಕೋಶವು ಬಟ್ಟೆ ಲಿನಂತೆ ಇರುವುದು. ಅದರ ಹೊರಗೆ ಪುಚ್ಚಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಪದಳಗಳು (ಅಕರ್ಷಣಪತ್ರಗಳು) ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಧವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧ್ವಜಪಾತಕೆಯಂತೆಯೂ, ಅಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ದೋಣಿಯಂತೆಯೂ, ಪಾರ್ಶ್ವದ ದಳಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಆಕಾರವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನ ದಳಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಅಗಸೆ ಹೂವಿನ ಕೇಸರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಣಬರುವುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೂ, ಮಿಕ್ಕವು ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವುವು. ಪುಷ್ಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾದ ಕಂಬಿಯಂತಿರುವದೇ ಅಂಡಕೋಶವು.

ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಸ್ಯಗಳ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ಅವುಗಳ ವಿಶೇಷಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಉತ್ತಮವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವು. ದಾಸವಾಳದ

ಲಾಗಿ ಬೆಂಡೆ, ಹತ್ತಿ (ಅರಳೆ), ಹೂವರಳಿ (ಬಂಗಾರಿ) ಇವುಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿ ನೋಡೋಣ. ಈ ಮೂರು ಹೂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುಷ್ಪಕೋಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ದಳಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದು ಬಂದೇ ವಿ ವಾಗಿರುವುವು.

ಒಂದು ದಳದ ಮುಂದಿನ ಅಂಚು ಮತ್ತೊಂದು ದಳದ ಹಿಂದಿನ ಅಂಚು ಮೇಲಾಗಿಯೂ, ಹಿಂದಿನ ಅಂಚು ಅದರ ಮುಂದಿನ ದಳದ ಅಂಚಿಗೆ ಕೆಳಗಿ ಯೂ ಇರುವುವು. ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಸರಗಳು ಒಂದು ನಾಳದ ಮೇಲ ಬಂದಿದ್ದು ಆ ನಾಳವು ಅಂಡಕೋಶವನ್ನು ಒಳಗಡೆಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಅಂಡ ದಾಸನಾಳದ ಹೂವಿಗೂ ಈ ಮೂರು ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೂ ಅನೇಕ ಸಾಮ್ಯಗಳು ಕಾ ಬರುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪುಷ್ಪ-ಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಹೇಳ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಡೆಯ ಕುಟುಂಬದವುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇದೇ ಮೇಲೆ ಅಗಸೆ, ಅವರೆ, ಬಟಾಣೀ (ಬಟ್ಟೆಡಲೆ), ಕಡಲೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೆ ಕುಟುಂಬ ಸೇರಿದವು. ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಂಗಡಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲು ಪುಷ್ಪ-ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಆಧಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ವರವಿಗೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸ-ಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಮುಖ-ಭಾಗಗಳು ಅಂದರೆ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪುಷ್ಪಕೋಶ, ದಳವೃತ್ತ, ಕೇಸರಗಳು ಅಂಡಕೋಶ ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಗಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಣು-ಎಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳೂ ಇರುವವೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಕೆಲ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಕೋಶವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಸರಗಳು, ಕೆಲ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಡಕೋಶವು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪುಷ್ಪದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳೂ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಹೂವನ್ನು ಪೂರ್ಣಪುಷ್ಪವೆಂತಲೂ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಂಗಗಳು ಲೋಪವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಪೂರ್ಣ ಪುಷ್ಪವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಕುಂಬಳೆ, ಪಪ್ಪಾಯಿ, ಸುಗಂ-ರಾಜಿ, ಮೊದಲಾದವು ಅಪೂರ್ಣಪುಷ್ಪಗಳು.

ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಕಾರ್ಯವು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪುಷ್ಪಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮದ ಕಾಯಿಗಳಾಗಿ ಅನಂತರ ಹಣ್ಣುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಪಗಳು ಹೇಗೆ ಫಲಗಳಾಗಿ

ರಿಂದ ಕಾಯಿ ಅಥವಾ ಫಲವಾಗುವವರಿಗೆ ತೋರಿಸತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಪುಷ್ಪವು ಮೊಗ್ಗಾಗಿರುವಾಗ, ಪುಷ್ಪಕೋಶವು ಇತರ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನುರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಕಾರಣ ಬಂದಲೇ ಪುಷ್ಪಕೋಶವು ಹೂವಿನ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಬೆಳೆದು ಮೊಡ್ಡಿದಾಗುವುದು. ಪುಷ್ಪದ ಬಳಭಾಗಗಳು ಮೊಡ್ಡಿದಾದ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಕೋಶದ ಕೆಲಸವು ತೀರಿ ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಪುಷ್ಪದ ಎರಡನೇ ಅವರಣವಾಗಿರುವ ದಳವೃತ್ತದ ಪತ್ರಗಳು ಬಹಳ ಅಂದ ಕ್ಷಣ್ಣವುಗಳಾಗಿಯೂ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ದುಂಬಿಗಳಾಗಲಿ, ಇತರ ಕೀಟಗಳಾಗಲಿ ಬಂದು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂಜಂತೆ ದಳಗಳು ಅಂದವನ್ನೂ, ಸುವಾಸನೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಸಿ ವಿಧವಾದ ಸಹಾಯವು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪುಷ್ಪಗಳದಳಗಳು ಪೂರ್ಣವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಪ ಕೋಶದೇವೆಯೇ ಈ ದಳಗಳು ಮೊಗ್ಗಿನ ಬಳಭಾಗಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅವು ಪಕ್ವವಾಗುವವರಿಗೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಂದು ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ಬಂದು ಕೀಟಕವನ್ನು ಅದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡೋಣ. ಅದರ ರೀತರದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ರೇಣುಗಳು ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣುವುದು. ಈ ರೇಣುಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಂದು ಹೂವಿನ ಕೇಸರಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಪಕ್ವವಾದ ಕುಂಬಳದ ಹೂವಿನ ಕೇಸರಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೆಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಧೂಳಿಯು ಕೈಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಬಂದು ಬಿಡೆಯ ಹೂವಿನ ಕೇಸರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದರೆ ದೂಳು ಉದುರುವುದು. ಕೀಟಕವು ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಬರುವಾಗ ಈ ದೂಳು ಅದರ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದೇ ಪರಾಗವು. ಕೀಟಕಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರುವ ಪರಾಗವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೆಂದು ವಿಚಾರವಾಡಬೇಕು.

ಬಂದು ಹೂವಿನಿಂದ ಎರಡನೇ ಹೂವಿಗೂ ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೂ ಸಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೀಟಕವು ಬಂದು ಪುಷ್ಪದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೊಡುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಾಳವು ಬಹಳ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶಲಾಕಾಗವ ೫ ಸೀಳುಗಳುಳ ದಾಗಿರುವದು.

ಕೀಟಕವು ಈ ನಾಳದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಶಲಾಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದರ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರಾಗ ದೂಳು ಅಲ್ಲಿ ಉದುರುವುದು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಪರಾಗದ ರೇಣುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಶಲಾಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಯವಾದ ರೋಮಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ರೇಣುಗಳು ಶಲಾಕೆಯ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಅಂಡಾಶಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುವು. ಪರಾಗ ರೇಣುಗಳು ಅಂಡಾಶಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೆ ಪುಷ್ಪವು ಸಕ್ವವಾಗುವುದು. ಕೆಲವು ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೇಣು ಸ್ಪರ್ಶವು ಗಾಳಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾಗುವುದು. ಒಂದು ಹೂವು ಫಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕೀಟಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲಾಗಲಿ ಗಾಳಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದಾಗಲಿ ಪರಾಗ ರೇಣುಗಳು ಅಂಡಾಶಯಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ನಾವು ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಹೂವನ್ನು ವಿಕಾಸಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಕಾಗದದಿಂದಾಗಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಪರಾಗ ರೇಣುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅದು ಫಲವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗಗಳು ಕೇಸರಗಳೂ ಮತ್ತು ಅಂಡಕೋಶವೂ. ಏಕೆಂದರೆ ಫಲಗಳಾಗಲಿ ಜೀಜಗಳಾಗಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದು ಅವುಗಳಿಂದಲೇ. ಹೂವಿನ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಪಕೋಶದವೃತ್ತ, ಇವು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಉದುರಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಪುಷ್ಪಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ:-- ಪುಷ್ಪವು ಸಸ್ಯದ ಸಂತಾನವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅಂಗವು. ಒಂದು ಸಸ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ನಂತರ ಈ ಅಂಗವು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹೂವುಗಳು ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಣ್ಣು ಸದನಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಶಾಖೆಗಳ ತುದಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ರತಕ್ಕೆ ಭಾಗಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:--

(೧) ಪುಷ್ಪಕೋಶ:- ಪುಷ್ಪವು ಮೊಗ್ಗಾಗಿರುವಾಗ ಅದರ ಒಳಗಿನ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣಪತ್ರಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

(೨) ದಳವೃತ್ತ:- ಸುಂದರವಾದ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸುವಾಸನೆಯನ್ನುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಒಂದೊಂದು ದಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಣಪತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

(೩) ಕೇಸರಗಳಸುತ್ತು:-- ಇದು ಪುಷ್ಪದ ಮೂರನೇ ಅವರಣವು. ಒಂದು ಕೇಸರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದು. (a) ನಾಳ (ತಂತು), (b) ಪರಾಗಕೋಶ. ಪರಾಗ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಪರಾಗ ದೂಳು ಇರುತ್ತದೆ.

(೪) ಅಂಡಕೋಶ:- ಇದು ಪುಷ್ಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗವು. ಇದರಲ್ಲಿ

ಮೂರು ಉಪಭಾಗಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಬಹುದು. (a) ಅಂಡಕೋಶದ ಬುಡಭಾಗವಾದ ಅಂಡಾಶಯ (b) ಇದರಿಂದ ಹೊರಟಿರುವ ಶಲಾಕೆ, (c) ಶಲಾಕೆಯ ತುದಿ ಅಥವಾ ಶಲಾಕಾಗ್ರ. ಅಂಡಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬೀಜಗಳಾಗುವ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಾಳುಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಗಗಳುಳ್ಳ ಹೂ ಪೂರ್ಣಮುಷ್ಪವೆನಿಸುವುದು. ಒಂದು ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅಂಗವು ತೋರಿಸುವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಪೂರ್ಣಮುಷ್ಪವೆನಿಸುವುದು.

ಮುಷ್ಪಗಳ ಅಂಗಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ನಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವು ಫಲಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಸರಗಳೂ ಅಂಡಕೋಶವೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗಗಳು. ಪುಷ್ಪದ ಹೊರಗಿನ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದವು. ಹೂ ಫಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಅಂಡಕೋಶದಲ್ಲಿ ಪರಾಗ ದೂಳಿಯು ಮುಟ್ಟಬೇಕು.

ಎಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯ .

ಫಲವೂ ಬೀಜವೂ; ಬೀಜಗಳು ಮೊಳೆಯುವ ಕ್ರಮ.

[ಸೂಚನೆ:— ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯವು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗಳಾಗಿ ಅನಂತರ ಫಲಗಳಾಗಿ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಂಟಾಗುವ ಫಲಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಅವರೆ, ಬೇಡೆ, ಬದನೆ, ಪಪಾಯಿ, ಔಡಲ, ಮಾವಿನಹಣ್ಣು, ತೆಂಗು, ಈಚಲು, ಹುಣಸೆ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ಎಕ್ಕದಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಫಲಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:— (1.) ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯಾವ ಭಾಗವು ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. (2) ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಣಗುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇವು ಯಾವವು? (3) ಫಲಗಳಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಫಲಗಳ ಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಬೀಜಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರೆ ಬೀಜವು ಸುಲಭವಾದ ಉಪಕರಣವು. ಅದರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಇತರ ಬೀಜಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೂ ಜೋಳ, ಗೋಧಿ, ಈಚಲು, ಈ ಬೀಜಗಳಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬೀಜಗಳ

ಅವರೆ, ಬೆಂಡೆ, ಜೋಳ, ಗೋಧಿ ಮೊದಲಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕೆಲವಾಗಿ, ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಬಳ್ಳಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಅವು ಮೊಳೆತು ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.]

ಹೂಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಷ್ಕವು ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅಂಗವೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಪುಷ್ಪದ ಒಟ್ಟುರಚನೆಯೂ ಅದರ ಭಾಗಗಳ ಆಕಾರ ಸ್ವಭಾವಗಳೂ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇರುವದನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿದೆವು. ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಡಾಶಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಡಕಗಳಿಗೆ ರೇಣು ಸಂಬಂಧವಾದಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಇಂದು ಹೂವು ಮೊಗ್ಗಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದಷ್ಟೆ. ಈ ಹೂವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಡೆಯ ವರೆಗೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇದುವರೆಗೆ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಬಂದ ಅವರೆ, ಮದಗುಣಿಕೆ ಮೊದಲಾದವು ಅರಳಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರುವದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವೇ. ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಡಾಶಯವೊಂದು ಹೊರತು ಇತರ ಭಾಗಗಳು ಅಂದರೆ ಪುಷ್ಪಕೋಶ, ದಳವೃತ್ತ, ಕೇಸರಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿದನಂತರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವುವು. ಮುಂದೆ ಅಂಡಾಶಯವು ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಹೀಚಾಗಿ ಬಲಿತು ಕಾಯಾಗುವದು. ಇದೇ ರೇಣುಸ್ಪರ್ಶದ ಪರಿಣಾಮವು.

ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂಡಾಶಯವು. ಅಂಡಾಶಯದ ಹೊದಿಕೆಗಳೇ (ಗೋಡೆಗಳು) ನಾವು ಆಕಾರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಾಯಿಸಲ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳು. ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪದ ತೊಟ್ಟೇ ಉಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ಹಣ್ಣಾಗುವದು (ಉಗೀರು ಹಣ್ಣು). ಕೆಲವು ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಕೋಶವೂ ಅಂಡಾಶಯದ ಕೂಡ ಬೆಳೆಯುವದುಂಟು (ಉ-ಬದನೇ ಕಾಯಿ, ಗುಬಟೀಕಾಯಿ) ಶೇಬು, ಬೇರಿ ಮೊದಲಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಭಾಗವು ಮುಷ್ಕದ ತೊಟ್ಟೇ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಐದು ಗೂಡುಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಭಾಗವು ಮಾತ್ರವೇ ಅಂಡಾಶಯವು. ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗಳೂ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ರೂಢಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಮಹತ್ತರವಾದ ಉದ್ದೇಶವಿರುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಅಂಡಾಶಯದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೂ ಬೀಜಗಳು ಪಕ್ವವಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುವವರೆಗೂ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಸಾಧನೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಬೀಜಗಳು ಪರಿಪಕ್ವವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ರುಜಿನೋಡಿದರೆ ಅವು ಹುಳಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಕಹಿಯಾಗಿ ಆಗಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾ

ಫಲದಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಹೊದಿಕೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೊದಿಕೆ ಕೆಯನ್ನು ಬೀಜಕೋಶವೆಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಬೀಜಕೋಶವು ಸಕ್ಕನಾದ ಮೇಲೆ ಬಹು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜಕೋಶವು ಅವರೆ, ಬೀಜೆ, ಅಗಸೆ, ತೊಗರಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ರೀತಿಯಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿತ ಮೇಲೆ ಬಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಫಲಗಳನ್ನು ಶುಷ್ಕಫಲಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜಕೋಶವು ಬದನೆ, ಮಾವು, ಬಾಳೆ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಾಗೆ, ತಿರುಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದು ಸಕ್ಕನಾದ ಮೇಲೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ತಿರುಳುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಮಾಂಸಲಫಲಗಳೆಂದು ಹೆಸರು.

ಶುಷ್ಕಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅವರೆ, ಬೀಜೆ ಇವುಗಳ ಹಾಗೆ ಸಕ್ಕನಾದ ಮೇಲೆ ಬಿರಿದು ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುವು. ಶುಷ್ಕಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾವಾಗಲೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಇರುತ್ತವೆ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯೂ ಈ ವಿಧವಾದುದೇ. ಇದರೊಳಗಿನ ಮುಟ್ಟಿ, ನಾರು, ಮಾಟ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬೀಜಕೋಶದ ಭಾಗಗಳೇ. ಮಾಟೆಯೊಳಗಿನ ಕಾಯಿ ಅಥವಾ ಗಿಡ ಕೆಳ ಉಂಡೆಯೇ ಬೀಜವೆನಿಸುವದು.

ಕೆಲವು ಮಾಂಸಲಫಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಂಡವೆ ಇದ್ದು ಅದರೊಳಗೆ ಅಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೀಜಗಳಿರುತ್ತವೆ. (ಉ. ಬಾಳೆ, ಪೇರಳ, ಬದನೆ, ಪಪ್ಪಾಯಿ). ಮಾವು, ಸುರ ಹೊನ್ನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡವಿದ್ದು, ಒಳಗಿನ ಹೊದಿಕೆಯು ಕಠಿಣವಾದ ಮಾಟೆಯಾಗಿ (ಚಿನ್ನು) ಇರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಗಿಡದ ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಸಡೆಯಬೇಕಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿ ಫಲಗಳೂ ಬೀಜಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲದು. ಒಂದು ಗಿಡದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಬೀಜಗಳು ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಮೊಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಬೆಳಕೂ, ಗಾಳಿಯೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ದೊರಕದೆ ಅವು ಅಲ್ಲೇ ಸತ್ತುಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಸಸ್ಯ ಜಾತಿಗಳ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ವಿಧವಾದ ತಡೆಗಳು ಬರದಂತೆ ಬೀಜಗಳು ತಕ್ಕಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನಗಳೂ ಅನುಕೂಲಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಬೀಜಗಳನ್ನು ದೂರ ಸಾಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯೂ ನೀರೂ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಹ ಬೀಜಗಳ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ತಿರುಳುಳ್ಳ ಫಲಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಮಳದಿಂದಲೂ, ಸುಂದರವಾದ ಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಧುರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಫಲಗಳನ್ನು ದೂರ ಸಾಗಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುವದು ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜದ ಫಂಡಿಗೆ ಇದ.ವರೆಗೆ ಸಹಾಯ
ಮಾಡಿದ ಮಾಸ್ತರ ಜನರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅವರು
ಕೊಟ್ಟ ರಕಮು ಸಹಿತ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೧	ಮಿ. ಗಘಾನಾಥ ಸಗುಣ ವಾಡಕರ	೩೨	೦	೦
೨	ಮಿಸೆಸ್ ಸೀತಾಬಾಯಿ ವಾಡಕರ	೩೦	೦	೦
೩	,, ಬಸಲಿಂಗವ್ವಾ ಪ್ರಭುಶಟ್ಟಿ ಹುದ್ದಾರ	೫	೦	೦
೪	,, ರುದ್ರವ್ವಾ ಲಿಂಗಶಟ್ಟಿ ಸಾಗ್ರೇಕರ	೧೨	೦	೦
೫	,, ಕುಪ್ಪಮ್ಮ ವೈಸುರಾಚಾರ್ಯ ಪಂಚಾಳ	೬	೧೨	೦
೬	,, ಗಿರಿಯವ್ವಾ ಗಂಗಾಧರಪ್ಪ ಕಾಮಕರ	೯	೦	೦
೭	,, ಶಂಕರವ್ವಾ ಭೀಮನಗವಡಾ ಹರಕುಣಿ	೧	೧೨	೦
೮	,, ಹನ್ನವ್ವಾ ದೇವದಾಸವ್ವಾ ಹರಿಗಾಲ	೧	೦	೦
೯	,, ಸಾವಿತ್ರೀವ್ವಾ ರುದ್ರಯ್ಯಾ ಹೊಸಮಠ	೧	೦	೦
೧೦	,, ಶಿವಕ್ಕಾ ಸ್ವಾಮಿರಾವ ಕಲಬುರ್ಗಿ	೧೨	೦	೦
೧೧	ಮಿ. ಸಣ್ಣಪ್ಪ ಪರಮೇಶ್ವರ ಗಾವಕರ	೧	೦	೦
೧೨	,, ರಾಮಚಂದ್ರ ವೆಂಕಟೇಶ ಒಂಕಾರ	೫	೦	೦
೧೩	,, ಫಕೀರ ಮಹಮ್ಮದ ಗೋಕಾಕ	೨	೦	೦
೧೪	,, ಬೂದವ್ವಾ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಕರದಿನ	೧	೦	೦
೧೫	,, ವೆಂಕಟೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕಾತರಕಿ	೦	೮	೦
೧೬	,, ಪರವ್ವಾ ಬಸವ್ವಾ ಹುಕ್ಕೇರಿ	೦	೮	೦
೧೭	ಮಿಸೆಸ್ ಕಮಲಾಬಾಯಿ ದಿನಕರರಾವ ಉತ್ತಂಗಿ	೧೫	೦	೦
೧೮	,, ಸುಪ್ರಭಾಬಾಯಿ ಆನಂದರಾವ ಸವಳಿ	೧	೮	೦
೧೯	ಮಿ. ಗುರುನಾಥ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೀಕ್ಷಿತ	೫	೦	೦
೨೦	,, ಗಣೇಶ ವೋರೆಶ್ವರ ಸಾತೆ	೪	೮	೦
೨೧	,, ಮಹಮ್ಮದ ಹುಸೇನಸಾ ಇಂಚಲ	೨	೦	೦
೨೨	,, ಫಕೀರ ಮಹಮ್ಮದ ಯಾಕೂಬಸಾ. ಬರ್ಚಿನಾಲೆ	೧	೦	೦
೨೩	,, ಅಬ್ದುಲಕರೀಮ ದಾಡೇಸಾ ಸೌದಾಗರ	೦	೩	೦
೨೪	,, ಗೌಸಮೋಹದೀನ ಖತಾಲಸಾ ಬಿಡಿನಾಲೆ	೦	೪	೦
೨೫	,, ಖಾಜಾಮಿಯಾ ಹುಸೇನಸಾ ಬಿಡಿನಾಲೆ	೧	೦	೦

೨೬	ಮಿ.	ಸಯ್ಯದ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಸಯ್ಯದಹಯಾತ	೦	೨	೦
೨೭	,,	ಮದಾರಖಾನ ಇಮಾಮಖಾನ ಕಿಲ್ಲಿದಾರ	೧	೮	೦
೨೮	,,	ಮಕ್ತುಮಸಾಬ್ ಚಾವಸ್ತಾ ಮುಜಾವರ	೦	೪	೦
೨೯	,,	ಹಣಮಂತ ಫಕೀರವ್ವಾ ಸುಣಗಾರ	೦	೪	೦
೩೦	ಮಿಸೆಸ್	ವೆಂಕಟಬಾಯಿ ಜಮಖಂಡಿ	೧೬	೮	೦
೩೧	,,	ಫಕೀರವ್ವಾ ಅಂಕಲಗಿ	೧೫	೦	೦
೩೨	ಮಿ.	ಶಿವಾಜಾಯ್ ತಡಕ್ಕೋಡ	೨೭	೦	೦
೩೩	,,	ದತ್ತಾತ್ರಯವೆಂಕಟೇಶ ಜೋಶಿ	೧೪	೦	೦
೩೪	,,	ರಂಗೋ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕಟ್ಟಿ	೪	೦	೦
೩೫	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಂಗೋ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೨	೦	೦
೩೬	,,	ತಮ್ಮಾಜಿ ಅಣ್ಣಾಜಿ ಬೇಧಕರ	೨	೦	೦
೩೭	,,	ತಮಣಾಚಾಯ್ ಕೌಲಗಿ	೮	೦	೦
೩೮	ಮಿಸೆಸ್	ಮಲ್ಲವ್ವಾ ವ್ಯಾಟೆ	೧	೦	೦
೩೯	,,	ನಾತವ್ವಾ ಬಸವ್ವಾ ಮಣ್ಣಿರ	೦	೪	೦
೪೦	,,	ಗಂಗವ್ವಾ ಸರಶ್ವರಾಮ ಸಾವಂತ	೦	೧೨	೦
೪೧	,,	ಗಂಗವ್ವಾ ಯದವ್ವಾ	೧	೪	೦
೪೨	ಮಿ.	ಗೋವಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಕಲಿವಾಳ	೭೦	೦	೦
೪೩	ಮಿಸೆಸ್	ಕಾಂತವ್ವಾ ಯೋಹಾನರಾವ ಕರಿ	೧೫	೦	೦
೪೪	ಮಿ.	ರಾಜೇನಾಹೇಬ ಜಾತಿಗೇರ	೪	೦	೦
೪೫	,,	ವೆಂಕಟೇಶ ನರಸಿಂಹ ತಾಲೀಕೋಟ	೨	೦	೦
೪೬	,,	ಮಹಾದೇವ ಪ್ರಭಾಕರ ಪೂಜಾರ	೨	೦	೦
೪೭	,,	ಜೀತಾಮಣಿ ಭರಮಪ್ಪ ಬಸ್ತಿ	೧	೦	೦
೪೮	ಮಿಸೆಸ್	ಅಕ್ಕವ್ವಾ ಬಸವ್ವಾ ಸುತಾರ	೨	೦	೦
೪೯	,,	ಭೀಮವ್ವಾ ಫಕೀರವ್ವಾ ವಾಘ	೧	೦	೦
೫೦	ಮಿ.	ವೆಂಕಟೇಶ ಗಣೇಶ ದೇಶಪಾಂಡೆ	೨೫	೦	೦
೫೧	,,	ತಿಪ್ಪಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಬಾಳಶಾಸ್ತ್ರಿ ನರಗುಂದ	೧೦	೦	೦
೫೨	,,	ಹೊಂಬಳ ಶಾಲೆಯ ಉರ್ದು ಮಾಸ್ತರ	೧	೦	೦
೫೩	,,	ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ಅಣ್ಣಾಜಿ ಅಧ್ಯಾಪಕ (ಅಂಕಲಿ)	೫	೦	೦
೫೪	,,	ಸುಬ್ಬರಾವ ನಾಗವ್ವಾ ಜಯವಂತ (ಕಾರವಾರ)	೧	೦	೦
೫೫	,,	ಪಾಂಡುರಂಗ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅ. ಮಾಸ್ತರ	೧	೦	೦

೫೬	ಮಿ.	ಬಿಷ್ಣೋ ಶಂಕರ ಹುಲಗೂರ (ಗುತ್ತಲ)	೧೦	೦	೦
೫೭	,,	ವಿನಾಯಕ ಗೋವಿಂದ ಘಾಟಕ	೭	೧೪	೦
೫೮	,,	ಸುಬ್ಬಾಜಿ ನರಸಿಂಹ ಪೂಜಾರಿ	೫	೦	೦
೫೯	,,	ಚಿದಂಬರ ಅನಂತ ರಾಮದುರ್ಗ	೧೪	೦	೦
೬೦	,,	ಖಾನಿರಪಾಚ್ಛಾ ಪೊಹದೀನಪಾಚ್ಛಾ ಉರ್ದು ಮಾಸ್ತರ (ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ)	೪	೦	೦
೬೧	,,	ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹಣಮಂತ ಶೆಟ್ಟಿ (ಗೋಕರ್ಣ)	೫	೮	೦
೬೨	,,	ಚನ್ನಯ್ಯಾ ಶಿವರುದ್ರಯ್ಯಾ ಪತುಪತಿ	೧೪	೦	೦
೬೩	,,	ಸಿದ್ಧಗಿರಿಯಪ್ಪಾ ಸಬರದ	೨	೦	೦
೬೪	,,	ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯಾ ರಾಚಯ್ಯಾ ಮಠ	೦	೧೨	೦
೬೫	,,	ಅಂದಾನೆಪ್ಪಾ ತಲನಾಯಿ	೧	೦	೦
೬೬	ಮಿಸ್ಟ್ರಿಸ್	ಬಸವ್ವಾ ಮುದಲಿಂಗಪ್ಪಾಮಿ ಸಾಲಿ	೩	೦	೦
೬೭	ಮಿ.	ಭಕ್ತಿರಗೌಡಾ ರುದ್ರಗೌಡಾ ಪಾಟೀಲ	೧೦	೦	೦
೬೮	,,	ಪಾಯಪ್ಪಾ ನೇಮಪ್ಪಾ ನವಲೂರ	೫	೦	೦
೬೯	,,	ಸುಬ್ಬಾಜಿ ಶ್ರೀವಾದ ಪೊಗಲ	೧	೦	೦
೭೦	,,	ಅಂಬಣ್ಣಾ ಪಾಯಪ್ಪಾ ಶೇರದಾಳ	೧	೦	೦
೭೧	,,	ಬಸವ್ವಾ ಮಾನಪ್ಪಾ ಪತ್ತೂರ	೧೩	೦	೦
೭೨	,,	ಭೀಮಭಟ್ಟ ಶಾಮಭಟ್ಟ ಘಳಗಿ	೧೨	೦	೦
೭೩	,,	ನಾರಾಯಣ ಹಣಮಂತ ವೆಂಕರ	೨	೦	೦
೭೪	,,	ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಟ್ಟ	೨	೦	೦
೭೫	ಮಿ.	ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಕಟ್ಟ ಅಸಿ. ಮಾಸ್ತರ	೨	೦	೦
೭೬	,,	ಎಲಗೂರದ ವೆಂಕಟೇಶ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೨	೦	೦
೭೭	,,	ರಂಗೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ತೆಲಗಿ	೧	೦	೦
೭೮	,,	ನಾರಾಯಣ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಂಥರಿ	೧	೦	೦
೭೯	,,	ತಮಣಾಚಾರ್ಯ ಹೊಂಬಳ	೬	೦	೦
೮೦	,,	ಗೋವಿಂದ ನರಸಿಂಹ ಜೋಶಿ	೩	೦	೦
೮೧	,,	ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ಕಮಲಾಕರ ಪೈದ್ಯ	೩೦	೦	೦
೮೨	,,	ತಮ್ಮಾಜಿ ಜುಬರಾವ ಪೈದ್ಯ	೨೦	೦	೦
೮೩	,,	ನೀಲಕಂಠ ಶಂಕರ ಸಾವಕಾರ	೫	೦	೦
೮೪	,,	ಶಿವಾಜಿ ಶಂಕರ ಜೋಶಿ	೨	೦	೦
೮೫	,,	ಶಿವಾಜಿ ಚಿದಂಬರ ಜೋಶಿ	೩	೦	೦

೮೬	ಮಿ.	ವಿಶ್ವನಾಥ ಸರಸಿಂಹ ದೀಕ್ಷಿತ	೨	೦	೧೦
೮೭	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಂಕರ ಜೋಶಿ	೨	೦	೦
೮೮	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಗಿರಿಧರ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧೨	೦	೦
೮೯	,,	ಆತ್ಮಾರಾಮ ವಿಷ್ಣು ಸದಕೆ	೧೦	೦	೦
೯೦	,,	ರಘುನಾಥ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧೦	೦	೦
೯೧	,,	ವಿಷ್ಣು ತಮ್ಮಾಜಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೫	೦	೦
೯೨	,,	ವೆಂಕಟೇಶ ಹಣಮಂತ ಜೋಶಿ	೨	೦	೦
೯೩	,,	ರಾಮಚಂದ್ರ ಗಣೇಶ ಜಕಾತಿ	೨	೦	೦
೯೪	,,	ವೆಂಕಾಜಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಜೀರೆ	೨	೦	೦
೯೫	,,	ಗೋವಾಳ ಗೋವಿಂದ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೨	೦	೦
೯೬	,,	ವ್ಯಾಸ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ ಜಂಬಗಿ	೧	೦	೦
೯೭	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕೃಷ್ಣ ದರೂರ	೫	೦	೦
೯೮	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭೀಮಾಜಿ ಜೋಶಿ	೨	೦	೦
೯೯	,,	ಗುರುನಾಥ ಮಹಾದೇವ ಜೋಶಿ (ಬೀಳಗಿ)	೧೦	೦	೦
೧೦೦	,,	ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಮಾಸ್ತರ ಅ. ಮಾಸ್ತರ ಮಿಸ್ಟ್ರ್ ಇವರ ಬಾ (ಕುಂಚೂರ)	೮೦	೦	೦
ಅಂತು			೭೦೯	೧೫	೦

S. K. Rodda.

ಚೇರಮನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್

ವಿದ್ಯಾವಿವರಣೆ ನೋಟೀಸುಗಳು.

ಪ್ರಕಟನೆ ಸಂಬರ ೮೩೬೪.

ಮಿ. ಎಂಥೊವ್ವೆನ್ ಇವರ "ನೀತಿ / ಸಂಬಂಧದ ಅವತರಣಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಭಾಗ ೧" ಇದರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಅಂಗ್ಲೋ ವೈದ್ಯಕೀಕೃತರ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಗಳು 'ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮುಂಬಯಿ, ಮತ್ತು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಬುಕ್‌ಡೆಪೋ ಪುಣೆ, ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವವು. ಬೆಲೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಗೆ ಆ ಆಣೆ

Office of the Director of } Sd/. W. H. Sharp,
Public Instruction }
Poona, 6 th Sept. 1916. } Director of Public Instruction.

ಬರುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರ ಯಾವತ್ತು ಮರಾಠಿ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡು ಗೆಯರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವ ಮರಾಠಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಪುಸ್ತಕದ ಬದಲು, ಹುಡುಗೆಯರ ಮರಾಠಿ ವಾಚನಪಾಠಮಾಲೆಯ ೨ ನೇ ಪುಸ್ತಕ ವನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಜೂರ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

Poona, 9 th Sept. 1916. } W. H. Sharp,
Director of Public Instruction.

ಲೋಕಲ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ಇರಬೇಕಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು.

— ಸಂಪಾದಕ —

೧. ಯಾವದೊಂದು ಊರಲ್ಲಿಯ ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆದ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ತರನ ಹೊರತು ಯಾವ ನೊಬ್ಬ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನು ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಆ ಊರ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘದ ಕೆಲಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಗು ದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಆ ಮಾಸ್ತರನು ಸಂಘದ ಕೆಲಸವನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದಂತೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ

೮೬	ಮಿ.	ವಿಶ್ವನಾಥ ಸರಸಿಂಹ ದೀಕ್ಷಿತ	೨	೦	೦
೮೭	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಂಕರ ಜೋಶಿ	೨	೦	೦
೮೮	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಗಿರಿಧರ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧೨	೦	೦
೮೯	,,	ಆತ್ಮಾರಾಮ ವಿಷ್ಣು ಸದಕಿ	೧೦	೦	೦
೯೦	,,	ರಘುನಾಥ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧೦	೦	೦
೯೧	,,	ವಿಷ್ಣು ತಮ್ಮಾಜಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೫	೦	೦
೯೨	,,	ವೆಂಕಟೇಶ ಹಣಮಂತ ಜೋಶಿ	೨	೦	೦
೯೩	,,	ರಾಮಚಂದ್ರ ಗಣೇಶ ಜಕಾತಿ	೨	೦	೦
೯೪	,,	ವೆಂಕಾಜಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಜೀರೆ	೨	೦	೦
೯೫	,,	ಗೋಪಾಳ ಗೋವಿಂದ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೨	೦	೦
೯೬	,,	ವ್ಯಾಸ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ ಜಂಬಿಗಿ	೧	೦	೦
೯೭	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕೃಷ್ಣ ದರೂರ	೫	೦	೦
೯೮	,,	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭೀಮಾಜಿ ಜೋಶಿ	೨	೦	೦
೯೯	,,	ಗುರುನಾಥ ಮಹಾದೇವ ಜೋಶಿ (ಬೀಳಗಿ)	೧೦	೦	೦
೧೦೦	,,	ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಮಾಸ್ತರ ಆ. ಮಾಸ್ತರ ಮಿಸ್ಟ್ರ್ ಇವರ ಬಾ (ಕುಂಚೂರ)	೮೦	೦	೦
ಅಂತು			೭೦೯	೧೫	೦

S. K. Rodda.

ಚೇರಮನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್

ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ನೋಟೀಸುಗಳು

ಪ್ರಕಟನೆ ನಂಬರ ೮೩೬೪.

ಮಿ. ಎಂಥೊಪ್ಪೆನ್ ಇವರ “ನೀತಿ / ಸಂಬಂಧದ ಅವತರಣಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಭಾಗ ೧” ಇದರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಅಂಗ್ಲೋ ವೈದ್ಯಾರ್ಥಕೃಷ್ಣರ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಗಳು ‘ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮುಂಬಯಿ, ಮತ್ತು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್, ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವವು. ಬೆಲೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಗೆ ಆ ಆಣೆ

Office of the Director of } Sd/. W. H. Sharp,
Public Instruction }
Poona, 6 th Sept. 1916. } *Director of Public Instruction.*

ಬರುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರ ಯಾವತ್ತು ಮರಾಠಿ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡು ಗೆಯರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವ ಮರಾಠಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಪುಸ್ತ ಕದ ಬದಲು, ಹುಡುಗೆಯರ ಮರಾಠಿ ವಾಚನಪಾಠಮಾಲೆಯ ೨ ನೇ ಪುಸ್ತಕ ವನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಜೂರ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

Poona, 9 th Sept. 1916. } W. H. Sharp,
Director of Public Instruction.

ಲೋಕಲ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ಇರಬೇಕಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು.

೧. ಯಾವದೊಂದು ಊರಲ್ಲಿಯ ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆದ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ತರನ ಹೊರತು ಯಾವ ನೊಬ್ಬ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನು ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಆ ಊರ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘದ ಕೆಲಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವ ದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಆ ಮಾಸ್ತರನು ಸಂಘದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಶುಲ್ಕಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದಂತೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ,

ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡೆ. ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರರ ಪರವಾನಗಿಯಿಂದ ಆ ಮಾಸ್ತರನು ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಬಹುದು.

೨. ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸವು ನಡೆಯದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೂಟೆಯ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸಂಘದ ಜನರಲ್ ಮೀಟಿಂಗು ಕೂಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲೆಯ ಇವಾರತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಯ ಇವಾರತು, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸಾಮಾನು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾದರೆ ಆ ಹಾನಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಡುವ ಇವಾಬುದಾರಿಯು ಸಂಘದ ಮೇಲೆ ಇರುವದು.

೩. ಸಂಘದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂಘದ ಸಂಬಂಧದ ಚರ್ಚೆನಡಿಸುವ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರುವದರಿಂದ ಮಾಸ್ತರನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದಂತೆ ಇದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಲಿಕ್ಕೂ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಿಕ್ಕೂ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

೪. ಯಾವಸೊಬ್ಬ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರನು ಇಂಥ ಸಂಘದ ಮೆಂಬರನಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನಾದರೂ ಇಡಬಹುದು. ಪರಂತು ಡೆ. ಎ. ಇ. ರ ಪರವಾನಗಿಯ ಹೊರತು ಇಂಥ ಸಂಘದ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ ಕಮಿಟಿಯ ಮೆಂಬರನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

‘ಶ್ರೀಮಂತ ಪಂತ್ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಲೇಂಠ’ ರವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ‘ಚಿತ್ರರಾಮಾಯಣ’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಲಾಯಬ್ರರಿಗಾಗಿ ಮಂಜೂರ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

Sd/ A. J. BANGI.
for Ag. Edl. Inspector, S. D.

ಮಿ. ಶಿ. ಸೋ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇವರು ಬರೆದ ‘ಭೂಮಂಡಲಬೋಧಿನಿ’ (ಶುದ್ಧಿಪತ್ರಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದು) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಟೆಕಿಸ್ಟ್ ಪುಸ್ತಕದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮೆ. ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಸಾ. ಬಹಾದ್ದೂರವರು ಮಂಜೂರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಜೂರಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಯಾದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜನರ
 ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಕ್ರಮ	ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೆಸರು.	ಪುಸ್ತಕವು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.	ಯಾತರ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ.	ಚಿತ್ರ.	ಕಡ.
೧	ಕಟ್ಟಿ, ಎಸ್. ವಿ. ಧಾರವಾಡ. ಭೂಗೋಲದ ಮೂಲತತ್ವಗಳು ಭಾ. ೧ ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ವರ್ಣನೆ ೯ ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (೧೯೧೫).	ಕನ್ನಡ	ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ.	೦	೨
೨	ಸದರ ಭಾ. ೨. ಪೃಥ್ವಿಯ ಭೂಗೋಲ ೮ ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (೧೯೧೫)	"	"	೦	೦
೩	ಲಭ್ಯಾಪ್ತಾಕರಣ ೯ ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (೧೯೧೫) ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಸ್. ಎಸ್. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.	"	"	೦	೫
೪	ಭೂಮಂಡಲ ಬೋಧಿನಿ ಭಾ. ೧. ವ್ಯಾಕ್ ಮಿಲನ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ, ಮುಂಬಯಿ.	"	"	೦	೦
೫	ಹುಡುಗೆಯರ ಕನ್ನಡ ವಾಚನ ಪಾಠಮಾಲೆ ೧ ನೇ ಪುಸ್ತಕ. ಅಬ್ದುಲ್ ಅಜೀಜ್ ನಲ್ಲದ ಇಬ್ರಾಹಿಮಪೇರಿ ಮುಂಬಯಿ.	"	"	೦	೦
೬	ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಜಿಯಾಗ್ರಫಿಯ ಇಹಾತಾಯಿ ಬೊಂಬಾಯಿ	ಉರ್ದು	ಉರ್ದು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ.	೦	೪

ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ಹುಡುಗರ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ವಸೂಲಾದ

ಹಣದ ವಿವರವು,

ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಕಾರವಾರ ತಾಲೂಕು:—ಲೋಕಲ್‌ಬೋರ್ಡ್- ಅಮಡಳ್ಳಿ ೫-೪-೦, ಅಂಬೆ
ಜುಗಲುದುರ್ ೧-೧೨-೦, ಅಂಗಡಿ ೨-೧೨-೬, ಅರ್ಗೆ ೨-೨-೬, ಅಸನೋಟೆ ೩-೨-೯
ಬಿನಗೆ ೧-೮-೦, ಚಂಡಿಯೆ ೮-೦-೦, ಚಿತಾಕುಲಾ ಉದುರ್ ೦-೮-೦, ದೇವಲಮಕ್ಕಿ
೦-೧೨-೦, ಗಬಿಟ್ಟವಾಡಾ ೧-೯-೦, ಗಾವನಗೇರಿ ೨-೫-೬, ಹಲಗೆ ಕನ್ನಡ ೬-೧೨-೦
ಹಲಗೇಜುಗ ೦-೧೨-೦, ಹಲಗ ಉದುರ್ ೦-೪-೦, ಪನಕೋಣ ೦-೬-೦, ಹೊಸಳಿ
ಕನ್ನಡ ೫-೦-೦, ಹೊಸಳಿ ಉದುರ್ ೧-೧-೦, ಹೊಟ್ಟೆಗಲಿ ಉದುರ್ ೦-೦-೦, ಕೋಡ
ವಾಡ ೫-೦-೦, ಕೋಡವಾಡ ಉದುರ್ ೨-೧-೦, ಕನಕಗಿರಿ ೧-೦-೦, ಖರ್ಗೆ ೧-೦-೦
ಕಿನ್ನರ ೫-೦-೦, ಕೇರವಡಿ ೦-೮-೦, ಕೋಡಾರ ೦-೪-೦, ಕೋಪಾರ ೧-೨-೦,
ಮಡಿಬಾಗ ೧-೦-೦, ಮಾಜಾಳಿ ಕನ್ನಡ ೩-೪-೦, ಮಾಜಾಳಿ ಮರಾಠಿಗರ್ಲ ೧-೪-೦
ಮುಡಗೇರಿ ೮-೬-೦, ಮಲ್ಲಾಪುರ ೧-೦-೦, ನಾಗಫೊಂಡ ೧-೦-೦, ಸದಾಶಿವಗಡ
ಕನ್ನಡ ೦-೦-೦, ಸದಾಶಿವಗಡ ಮರಾಠಿ ಗರ್ಲ ೧೩-೩-೧೦, ಸದಾಶಿವಗಡ ಉದುರ್
೦-೦-೦, ಸದಾಶಿವಗಡ ಉದುರ್ ಗರ್ಲ ೦-೦-೦, ಸಣ್ಣ ಮುಡಗೇರಿ ೧-೦-೦, ಸಿರವಾಡ
೦-೮-೦, ಸಿದ್ಧಾರ ೨-೨-೦. ಅಂತು— ೯೩-೪-೨ (ಮ. ಆ. ಕಮಿಷನ ಸಹಿತ)

ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲೂಕು:—ಅಗ್ನಿಗೋಣ ೧-೮-೦, ಅಲಗೇರಿ ೦-೯-೦,
ಅಂಕೋಲಾ ನಂ. ೧, ನಂ. ೨, ನಂ. ೩, ಸದರ ಮರಾಠಿ ಗರ್ಲ ಕೂಡಿ ೩೨-೯-೩,
ಅಂಕೋಲಾ ಉದುರ್ ಗರ್ಲ ೦-೬-೦, ಅಂಕೋಲಾ ಉದುರ್ ಗಂಡು ೪-೦-೦,
ಅಂಕೋಲಾ ಅಗೇರ ೦-೬-೩, ಅಂಕೋಲಾ ಮೋಚಿ ೧-೦-೦, ಅವರಸಾ ಗಂಡು
ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗರ ಶಾಲೆ ಕೂಡಿ ೬-೩-೦, ಬಬ್ಬರವಾಡಾ ೦-೮-೦, ಬಾಸ
ಗೋಡ ೧-೦-೦, ಬೆಲ್ಲಂಬಾರ ೦-೧೦-೦, ಭಾವಲಕೇರಿ ೨-೧೨-೦, ಬೆಲೆಕೇರಿ
೦-೮-೯, ಹರವಾಡಾ ೧-೪-೦, ಹೆಗರೆ ೩-೦-೦, ಹೊನ್ನೆಬೈಲ ೦-೪-೦, ಕಿಣಿ ೧-೪-೬
ಮಂಜಿಗುಣಿ ೩-೦-೪. ಅಂತು—೬೦-೧೩-೫. (ಮ. ಆ. ಕಮಿಷನ ಸಹಿತ)

ಕುಮರಾ ತಾಲೂಕು:—ಅಘನಾಶಿನಿ ೪-೧೨-೦, ಅಳವೆಕೋಡಿ ೨-೧೩-೦,
ಬಾಡ ಕನ್ನಡ ೩-೧೨-೯, ಬಾಡ ಉದುರ್ ೧-೮-೦, ಬಗ್ಗೋಣ ೩-೨-೦ ಬಂಕಿಕೊಡ್ಡ
ಕನ್ನಡ ೪-೪-೦, ಬಂಕಿಕೊಡ್ಡ ಗರ್ಲ ೬-೬-೦, ಬರ್ಗಿ ೧-೧-೬, ಬೆಟಕುಳಿ ಉದುರ್
೦-೧೩-೦, ಭಾವೆಕೊಡ್ಡ ೦-೧೩-೦, ಫಾರೆಶ್ವರ ೧-೮-೦, ದಿವಗಿ ೩-೧೫-೩, ಗೋ
ಕರ್ಣ ನ. ೧, ೬-೧೦-೩, ಗೋಕರ್ಣ ನಂ. ೨-೧-೦-೦, ಗೋಕರ್ಣ ಗರ್ಲ ೫-೦-೦
ಗುಡಿ ಅಂಗಡಿ ೨-೧೩-೧೦, ಹಳಕಾರ ೨-೪-೦, ಹೆಗಡೆ ೧೫-೬-೩, ಹಿರೆಗುತ್ತಿ ೪-೦-೦

ಹೊಲೆಗದ್ದೆ ೨-೦-೦, ಹೊಲನಗದ್ದೆ ೩-೪-೦, ಕಡಮೆ ೨-೦-೦, ಕಲ್ಲಬ್ಬೆ ೧-೮-೦, ಕಿಮ್ಮನಿ ಉರ್ದು ೧-೧೩-೦, ಕರ್ಕಿಮಕ್ಕಿ ಉರ್ದು ೧-೪-೦, ಕೋಡಕಣಿ ೬-೧-೩ ಕೊನಳ್ಳಿ ೫-೦-೦, ಕೂಜಳ್ಳಿ ೦-೧೨-೦; ಮಾದನಗೇರಿ ೨-೦-೦, ಮಾಸೂರ ೪-೩-೬ ಮಿರ್ಜಾನ ಉರ್ದು ೪-೫-೦, ಮರೂರ ೩-೧೫-೩, ಸಂತೆಗೋಳಿ ಉರ್ದು ೦.೮.೦ ಸಾನಿಕಟ್ಟಾ ೫.೦.೦, ತರಮಕ್ಕಿ ೧.೦.೦, ತೊರ್ಕೆ ಗಂಡು ೮.೨.೬, ತೊರ್ಕೆ ಗರ್ಲ ೨.೨.೩, ತದಡಿ ೪.೪.೦, ಉಪ್ಪಿನ ಪಟ್ಟಣ ೨.೧೩.೦, ವಲಗಲ್ಲಿ ೧.೧೩.೦, ಮೊರಬ ೧.೦.೦. ಅಂತು--೧೩೫.೬.೨, (ಮ. ಆ. ಕಮಿಷನ ಸಹಿತ)

ಹೊನ್ನಾ ವರ ತಾಲೂಕು:—ಕಾಸರಕೋಡ ೧೦.೨.೦, ಚಿತ್ರಾಪುರ ೯.೧೦.೩ ಹಳದೀಪುರ ಕನ್ನಡ ೬.೧.೬, ಮಂಕಿ ಉರ್ದು ೬.೦.೦, ಮುದ್ದೇಶ್ವರ ಉರ್ದು ೬.೦.೦, ಮುದ್ದೇಶ್ವರ ಕನ್ನಡ ೫.೪.೦, ಬಳಕೂರ ೫.೦.೦, ಕೆಕ್ಕರ ೫.೦.೦, ತೊಪ್ಪೆ ಲಕೇರಿ ೫.೦.೦, ಮುಗವೆ ೪.೧೨.೬, ಮೊಂಕಿ ಕನ್ನಡ ೪.೩.೦, ಕರ್ಕಿ ಕನ್ನಡ ೪.೩.೦ ಹಳದೀಪುರ ಗರ್ಲ ೪.೦.೩, ಗುಣವಂತಿ ೩.೧೨.೦, ಹಡಿನಬಾಳ ೩.೪.೦, ತೆರನ ಮಕ್ಕಿ ೩.೨.೦, ಹಿರೆಮಠ ಉರ್ದು ೨.೯.೦, ಮಲ್ಲಾಪುರ ೨.೮.೦, ಬಸಗೇರಿ ೨.೫.೦ ಸಳಕೋಡ ೨.೨.೦, ಮೊಳಕೋಡ ೨.೧.೩, ಬೇರೊಳ್ಳಿ ೨.೦.೬, ಬೆಂಗ್ರೆ ೨.೦.೦ ನವಿಲಗೋಣ ೨.೦.೦, ಚಂದಾವರ ಉರ್ದು ೧.೧೦.೦, ಹೊಸದ ೧.೯.೦, ಇಡ ಗಿಂಜಿ ೧.೮.೦, ಮಾವಿನ ಕುರ್ವೆ ೧.೫.೦, ಕರ್ಕಿ ಗರ್ಲ ೧.೧.೯, ಹೆಬ್ಬನಕೇರಿ ೧.೦.೦, ಹಳದೀಪುರ ಉರ್ದು ೦.೧೦.೦, ಕುದ್ರಿಗಿ ೦.೬.೦, ರಾಮೇಶ್ವರ ಕಂಬಿ ೦.೫.೩, ಗೆರಸೊಪ್ಪಾ ಉರ್ದು ೦.೫.೦. ಅಂತು ೧೧೨.೧೨.೩, (ಮ. ಆ. ಕಮಿಷನ ಸಹಿತ.)

ಸಿದ್ಧಾಪುರ ತಾಲೂಕು:—ಕೋಲ ಶಿರ್ಕಿ ೩-೮-೦, ದೊಡ್ಡಮನೆ ೨-೩-೦, ಕನಸೂರ ೨-೧೦-೦, ಬಿಳಗಿ ೬-೧೨-೦, ಕಾನಗೋಡ ೨೧-೫-೬, ಕಲ್ಲಗದ್ದೆ ೫-೯-೦, ಕೋಡಸರ ೫-೫-೦, ಬೋಡಕಣಿ ೩-೪-೦, ಶಿವಲಮನೆ ೧-೨-೦, ಕರ್ಚಗಿ ೩-೯-೦, ಹೆಗ್ಗರಣಿ ೩-೧-೬, ಹೊಸತೋಟ ೨-೩-೦, ತ್ಯಾಗಲಿ ೩-೯-೦, ನೆಲೆಮಾವ ೨-೧೩-೦, ಮಳವಳ್ಳಿ ೧.೬-೦, ಸಿದ್ಧಾಪುರ ಗಂಡು ೫೩.೬.೦, ಸಿದ್ಧಾಪುರ ಗರ್ಲ ೬-೬-೦, ಸಿರಳಗಿ ೬-೦-೦, ಅಂತು ೧೩೬-೧೩-೦ (ಮ. ಕ- ಸಹ.)

ಸಿಸಿ ತಾಲೂಕು:—ಅಡಳ್ಳಿ ೧-೦-೦, ಅಜಬಾಳ ೧.೮-೦, ಬಕ್ಕಳ ೨-೦-೦, ಬನವಾಸಿ ೨೫-೫-೦, ಬನವಾಸಿ ಉರ್ದು ೦-೮-೦, ಭಾಸಿ ೯-೮-೦. ಬಿಸಲಕೊಪ್ಪ ೩-೦-೦, ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ೨-೪-೦, ದಾಸನಕೊಪ್ಪ ೫-೦-೦, ಹುಲೆಕಲ್ಲ ೧೬.೦-೦ ಹೊಟನಜಾನಮನೆ ೨-೨-೦, ಇಸಳೂರ ೧೨-೧-೦, ಜಾನಮನೆ ೨-೦-೦, ಕಲಗುಂಡಿ ಕೊಪ್ಪ ೨-೦.೦, ಕೊಲಗಿಬೀಸಾಪೋಚಿ ೧-೦.೦, ಕಾನಗೋಡ ೧-೮-೦, ಮಳಲ ಗಾವಾ ೪-೦-೦, ಮಂಜಗುಣಿ ೨-೪-೦, ಮಟ್ಟಗಾರ ೧-೮-೦, ಮೇಲಿನಒಣಿಕೇರಿ

ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ ಹುಡುಗರ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ವಸೂಲಾದ ಹಣದ ವಿವರವು. ೩೧

೧-೪-೦, ಮುಂಡಿಗೇಸರ ೮-೦-೦, ಓಣಿಕೇರಿ ೦-೮-೦, ಶಿವಳ್ಳಿ ೧-೪-೦, ಸೊಂಡಾ ೨-೦-೦, ಅಂತು ೧೬೨-೮-೦, (ಮ. ಆ. ಕಮಿಷನ್ ಸಹಿತ.)

ಎಲ್ಲಾ ಪುರ ತಾಲೂಕು:— ಬಳಗಾರ ೧-೪-೦, ಬರಬಳ್ಳಿ ೫-೪-೯, ಹಾಸಣ ೧-೪-೦, ಇಡಗುಂಡಿ ೦-೮-೦, ಕೋಟಮನೆ ೦-೫-೬, ಮಂಚಿಕೇರಿ ೧-೬-೦, ಕಿರವತ್ತಿ ೧-೫-೦, ಎಲ್ಲಾ ಪುರ ಕನ್ನಡ ೬-೦-೦, ಎಲ್ಲಾ ಪುರ ಗರ್ಲ ೧೪-೧೨-೦, ಎಲ್ಲಾ ಪುರ ಉರ್ದು ೨-೧-೬, ಹಿತ್ತಲಹಳ್ಳಿ ೨-೪-೦, ಹಿತ್ತಲಕರಗದ್ದೆ ೦-೧೩-೦, ಅಂತು ೩೩-೩-೦.

ಮುಂಡಗೋಡ ಪೇತಾ:— ಬಾಚಣಿ ೫ ೦-೦, ಚಿಗಳ್ಳಿ ೧೯-೩-೦, ಗೋಟಗುಡಿ ೩-೪-೦, ಹಿರಹಳ್ಳಿ ೬-೮-೦, ಹುನಗುಂದ ೪-೧೨-೦, ಕಾಟೂರ ೩-೧೩-೦, ಮಾಳಗಿ ೩-೨-೦, ಮಳವಳ್ಳಿ ೮-೨-೦, ಮುಂಡಗೋಡ ೫೪-೧೦-೦, ನಂದಿಕಟ್ಟಾ ೬-೦-೦, ಓಣಿಕೇರಿ ೦-೮-೦, ಸಾಲಾ ಕನ್ನಡ ೨-೯-೦, ಸಾಲಾ ಉರ್ದು ೩-೪-೦, ಸಾಲಗವಿ ೧೦-೦-೦, ಅಂತು ೧೩೪-೧೫-೬, (ಮ. ಆ. ಕಮಿಷನ್ ಸಹಿತ)

ಹಲಿಯಾಳ ತಾಲೂಕು:— ಅರ್ಲವಾಡ ೨-೧೧-೦, ಬೆಳವಟ್ಟಿ ೧-೪-೦, ದುಕ್ಕಿ ೧-೪-೦, ಗುಂಡೊಳ್ಳಿ ೪-೫-೦, ಹಾವಗಿ ೫-೧-೦, ಹುನಸವಾಡ ೨-೧೪-೦, ಜಾನಗೆ ೫-೪-೦, ಕಂಚನಳ್ಳಿ ೩-೮-೦, ಕವಲವಾಡ ೩-೦-೦, ಮಂಗಳವಾಡಾ ೧೧-೧-೦, ಮುರಕವಾಡ ೨-೩-೦, ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ೬-೦-೦, ತೆರಗವಾಡ ೧೩-೧-೦, ಯಡೋಗಾ ೧-೧೪-೦, ಮಾದನಳ್ಳಿ ೧-೪-೦, ಕಲಗಿನಕೊಪ್ಪ ೩-೪-೬, ಅಂತು ೩೨-೨-೬ ರೂ.

ಸುಪಾ ಪೇತಾ— ಕ್ಯಾಸಲ್‌ರಾಕ್ ೩೯-೦-೦, ಸುಪಾ ೨೬—೦—೦ ಕೆರಿ ಯಾಡಿ ೧೮-೨-೦, ಕುಂಬಾರವಾಡಾ ೧-೧೦-೦, ಸಿಂಗರಗಾವ ೧-೬-೦, ನುಜ್ಜಿ ೧-೧-೬, ಅಸು ೦-೧೪-೯, ತಿನಾಯಿ ೦-೧೧-೦, ಜೋಯಿಡಾ ೦-೮-೬, ಜಗಲ ಬೆಟ್ಟ ೦-೮-೦, ಚಂದಾವಾಡಿ ೦—೨—೦, ಉಳವಿ ೦-೯-೦ ಅಂತು ೧೩೦-೮-೯.

ಮೈನಸಿಪಲ್ ಸ್ಕೂಲಗಳು.

ಕಾರವಾರ:— ಕಾರವಾರ ಕನ್ನಡ ೧೨-೧೪-೦, ಕಾರವಾರ ಮರಾಠಿ ಗಂಡು ೧೫-೦-೦, ಕಾರವಾರ ಮರಾಠಿ ಗರ್ಲ ೩-೧೩-೦, ಕಾರವಾರ ಹಿಂದು ಸ್ತಾನಿ ೨-೪-೦, ಬಾಡ ಕನ್ನಡ ೧೬-೫ ೦, ಸೋನಾರವಾಡಾ ೩-೦-೦, ಸುಂಕೇರಿ ೧೦-೧-೦, ಸುಂಕೇರಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ೨-೪-೦, ಕೊಡಿಬಾಗ ಕನ್ನಡ ೪-೪-೩, ಬೈಟಬೋಳ ೧-೦-೦, ಮ್ಯು. ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ೦-೦-೯, ಅಂತು ೩೪-೧೪-೦, (ಮ. ಕ. ಸಹ.)

ಕುಮಟಾ:— ಯಾವತ್ತೂ ಪ್ರಾಯಮರಿ ಸ್ಕೂಲಗಳು ೬೪.೯.೯.

ಹೊನ್ನಾವರ:— ಹೊನ್ನಾವರ ಕಸಬಿ ಗಂಡು ೯೩.೨.೦, ಹೊನ್ನಾವರ ಗರ್ಲ ೧.೧೪.೦, ಅಂತು ೯೫.೦.೦ ರೂ.

ಭಟಕಳ:— ಭಟಕಳ ಕನ್ನಡ ೨೨.೩.೯, ಭಟಕಳ ಉರ್ದು ೧೦.೧೧.೬, ಭಟಕಳ ಗರ್ಲ ೧.೩.೬, ಅಂತು ೩೯.೬.೯, (ಮ. ಅ. ಕ. ಸಹಿತ.)

ಸಿಸಿ:— ಯಾವತ್ತು ಪ್ರಾಯಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ೧೬೫.೦-೦ ರೂ.

ಹಲ್ಯಾಳ:— ಹಲ್ಯಾಳ ಕನ್ನಡ, ಉರ್ದು, ಗರ್ಲ, ಭೇಡ ಶಾಲೆಗಳು ಕೂಡಿ ೨೦.೧೦.೩ ರೂ. ಅಂತು ೨೦.೧೦.೩.

ಮುನ್ಶಿಯಾರ್ಡರ್ ಕಮಿಷನ ಕಳೆದು ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂತು ವಸೂಲಿ. ಲೋ. ಬೋ. ಕಾರವಾರ ೯೬-೩-೨, ಅಂಕೋಲಾ ೬೦.೮.೩, ಕುಮಟಾ ೧೩೫.೦.೦, ಹೊನ್ನಾವರ ೧೧೨.೪.೩, ಸಿದ್ಧಾಪುರ ೧೩೫.೬,೦, ಸಿಸಿ ೧೦೧-೩.೦, ಮುಂಡಗೋಡ ಪೇಠಾ ೧೩೩-೯-೬, ಯಲ್ಲಾಪುರ ೩೬.೧೨.೦, ಹಲಿಯಾಳ ೩೨.೨ ೬, ಸುಪಾಪೇಠಾ ೧೨೯.೧೫.೬, ಮ್ಯು. ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಕಾರವಾರ ೩೪.೨ ೦, ಕುಮಟಾ ೬೪-೯-೯, ಹೊನ್ನಾವರ ೯೫-೦-೦, ಭಟಕಳ-೩೮.೧೫.೯, ಸಿಸಿ ೧೬೫.೦.೦, ಹಲಿಯಾಳ ೩೦.೧೦.೩. ಅಂತು ರೂ. ೧೫೨೧.೧೦.೩.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಗದಗ ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ— ಗದಗ ಸ್ಕೂಲ ನಂ. ೧. ೧೩.೮.೦, ಬ್ರಾಹ್ಮಂಚ ಸ್ಕೂಲ ೬.೨.೦, ಗರ್ಲಸ್ಕೂಲ ೩.೧೨.೦, ಉರ್ದುಸ್ಕೂಲ ೫.೫.೦, ಬಂಡಾಚಾರ್ಯ ಏಡೆಡ್‌ಸ್ಕೂಲ ೩-೦.೦, ಶಹಾಪುರ ಪೇಠೆಯ ಸ್ಕೂಲ ೧೬.೪.೦, ಶಹಾಪುರಪೇಠೆಯ ಗರ್ಲಸ್ಕೂಲ ೩.೦.೦, ಶಹಾಪುರ ಪೇಠೆಯ ಮರಾಠೀಸ್ಕೂಲ ೫.೧೪.೦, ಬೆಟಗೇರಿ ಸ್ಕೂಲ ೮.೫.೦, ಬೆಟಗೇರಿ ಗರ್ಲಸ್ಕೂಲ ೮ ೫.೦, ಬೆಟಗೇರಿ ಮರಾಠೀಸ್ಕೂಲ ೩.೧೦.೦, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಟಾವ್ನಸ್‌ಸ್ಕೂಲ ೩.೧೪.೦, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಆಫ್ ನೇಜಿ ೨ ೧೨.೦, ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಬಂದದ್ದು ೨೩.೦.೦, ಫರ್ಷ್‌ಗ್ರೇಡ ಎ. ಪಿ. ಸ್ಕೂಲ ೨೦೯.೧೩.೦. ಅಂತು—೩೨೪.೮.೦, ಮ. ಆ. ಕಮಿಷನ್ ವಜಾ ೩.೪.೦, ಅಂತೂ ಜಮಾ—೩೨೮.೨.೦.

ಶಾಲಾಪತ್ರಕ

ಸಂಪುಟ ೫೨

ನವಂಬರ ೧೯೧೬.

ಸಂಚಿಕೆ ೧೧.

ಸ್ಫುಟವಿನಯಗಳು.

ವಿಕಾಸವಿರೋಧ:— ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ 'ವಿಕಾಸ'. ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕವೆಂಬ ಮರಾಠಿ ಮಾಸಿಕ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ (ನಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ) ವಿಶೇಷ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದ ಮೇರೆಗೆ, ಇಲ್ಲಿ ಆ ದೋಷಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವದು ಅಶಕ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅವು ನಿಜವಾದವುಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ ಮಾಡುವದು ಅಯೋಗ್ಯವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಮನನ ಮಾಡಿ ಇಷ್ಟ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ದೋಷಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:—

೧. ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷಕನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಪೊದಲನೇ ಮೋಷವು:— ವಿಷಯಜ್ಞಾನವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೀವ್ರ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆತನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಹತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಸದುಪಯೋಗವೆಂತೂ ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ದುರುಪಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚು ಆಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಅದರ ರೀತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡುವದು ಎಷ್ಟೋ ಶಿಕ್ಷಕರ ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂಥವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು, ತಾವು ಬಹಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸಿರುವೆವೆಂದು ತೋರಿಸುವದರ ಕಡೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ, ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಒಲವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕನು ಪದ್ಯದ ಅನ್ವಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಅದರ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯ ಅರ್ಥಗಳಿದ್ದು ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳುಂಟು. ಇದರ ಕಾರಣವೇ ನಂದರೆ ಮಾಸ್ತರರು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆ ಪದ್ಯದ ಅನ್ವಯಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಎಂದೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ಹತ್ತಿದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟವು ಹತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಪ್ಪು ಎಲ್ಲಿ ಆಗುವ

ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ದೋ ಅಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ತಪ್ಪು ತಿದ್ದಬಾರದು. ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವೇ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೨. ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಎರಡನೇ ದೋಷವು:— ಶಿಕ್ಷಕರ ಯಾವತ್ತು ಲಕ್ಷವು ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿ ತರಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡಿ ತಂದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂದು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಿಳಿಯುವರು. ಬಂದು ಪೇಳಿ ಅವರು ಎರಡನೆಯವರ ವಹಿ ನೋಡಿ ಉದಾಹರಣವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಂದಿರಬಹುದು. ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬರೆದು ತಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಚಿತ್ರವು ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊರಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಂಥವನ ಅಪಮಾನವಾಗಿ, ನಕಲು ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಆಕೃತಿ ತೆಗೆದು ತಂದವನ ಶಿಫಾರಸು ಆಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಮೇಲು ನಂಬರು ದೊರೆಯುವದು. ಸಾರಾಂಶ, ಶಿಕ್ಷಕನ ಲಕ್ಷವು ತೆಗೆಯಿಸತಕ್ಕ ಆಕೃತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಯೋ ಹೊರತು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅಪಮಾನ ಹೊಂದಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ತೆಗೆಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವನು. ಇದರಿಂದ ಅಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದಂತಾಗುವದು.

ಸುಖದ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿಯ ಮೌಜು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸುಖೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗಾದೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ, ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸದ ಅಂತಿಮಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಯಾವಾಗಲೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ರುಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆಯೇ ವಿಶೇಷ ಅವಲಂಬನೆ ಇಡದೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಇಡಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಮಾಡಿದ ಯಾವದೋ ಕೆಲಸವು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದ್ದು ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದ್ದರೆ ವಯೋಮಾನಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಸು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿರಾಶವುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡುವರು.

೩. ಶಾರಾವಿಕ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಆಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಇರತಕ್ಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು—ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೂರನೇ ದೋಷವು:— ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಯಾವತ್ತೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ವೇಳೆಯು ಸಾಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವನಿಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅವಗತವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಮೂರ್ಖನೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಶಿಕ್ಷಕರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವನಿಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ತೀರ ತಪ್ಪಾದದು. ಬಹಳಾದರೆ

ಅವನಿಗೆ ವೇಳೆಯು ಬಹಳ ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗೇ ಆಗುವನು. ಪರಂತು ವೇಳೆಯು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಹಿಡಿದೀತು ಈ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ಪರಿಮಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಚ್ಛಿತ ಜ್ಞಾನವು ಆಗದೇ ಇದ್ದರೂ, ಮುಂದಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನದು ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ಮುಂದಿನದು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಒನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಿಂದೆಬಿದ್ದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಖಾಸಗೀ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಯು ಸಹ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇದನ್ನು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರರು ನನಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಪಿಸರೀತ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಬಹುದು. ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವೇಳೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಒಂದೊಂದು ಆಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆದರೂ ಅವರು ಅದನ್ನು ಬಿಡುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರೇ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪೂಲು ಮಾಡುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆಯವರೆಗೆ ಅವರು ಆ ಸಾಮಾನುಗಳಿಂದಲೇ ಆಡುವರು. ಈ ಆಟ ಸಾಕಾದ ನಂತರ ಪೂಲು ಮಾಡಹತ್ತುವರು. ಹುಡುಗರ ಬುದ್ಧಿಯು ಚಂಚಲವಾಗಿದ್ದು ಅದು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಮಗ್ನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಇಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಸಾರಾಂಶ—ಯಾರಿಗೆ ಪರಿಮಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವು ಆಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯುವದೇ ಇಲ್ಲೆಂತಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಯ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಾಯಿತೆಂದರೆ ವಿಷಯದ ಆಕಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವಾಗ ಅದು ಒಡೆಯುವ ತನಕ ಎಷ್ಟೋ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ತುಂಡಾಗುವದೋ ಅದರ ಪೂರ್ವದ ಪೆಟ್ಟುಗಳು ನಿರುಪಯೋಗವಾದವುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯು ಎಂದೂ ನಿರುಪಯೋಗವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಒಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕುವದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೋ, ಹಾಗೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಪೂರ್ಣ ಆಗದಿದ್ದರೆ, ಆಗುವ ವರೆಗೆ ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯವದೆ. ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಗೆ ತೀವ್ರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷಕೊಡಬೇಕು.

೪. ಶಿಕ್ಷಣಮಾರ್ಗದೊಳಗಿನ ಸಾಲ್ಕನೇ ಮುಖ್ಯ ಅಡಚಣೆಯೆಂದರೆ—ಹುಡುಗರಿಗೆ ಎಂದೂ ಕೆಲಸಮಾಡಗೊಡದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ಪಾಲಕರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

ತ್ತಿಯು:-- ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಪಾಲಕ ಇವರು ಎಷ್ಟು ವಯಾತೀತರಿದ್ದಾರೂ ಅಷ್ಟು ಅವರು ನಿರುತ್ಸಾಹವುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಹಸ, ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳ ಲೋಪ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗರ ತುಂಟತನ, ಚಪಲತನ, ಕಾರಭಾರಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಹನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಂತೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡ್ರ ಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಪಾಯವಾಗಬಾರದೆಂಬದೇ ಶಿಕ್ಷಕ ವ ಪಾಲಕರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು. ಇದು ಅವರ ಸದಿಚ್ಛೆಯೇ ಸರಿ. ಪರಂತು ಅದು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಕವಿದೆ. ಯಾರ ಕರ್ಮೋದ್ರಿಯ ಜ್ಞಾನೋದ್ರಿಯಗಳು ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ದೇವರ ಸಂಕೇತವಿದೆಯೋ ಅಂಥವರಿಗೆ 'ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡ್ರಿರಿ. ಕೈಕಾಲು ಮುರಕೊಂಡಿರಿ' ಎಂದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುವದು ಎಂಥ ಅನ್ಯಾಯವು? ನಮಗೆ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಂತಾಪ ವುಳ್ಳವರಾಗುವೆವು? ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮಂತೆ ಆ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿಯು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ಪಾಲಕರ ಈ ತರದ ಆತಂಕದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂತಾ ಪವಾಗುತ್ತಿದ್ದೀತು. ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಪಾಲಕರೂ ಇದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆತುರತೆಯು ಎಷ್ಟಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನಾವು ದಿನಾಲು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ಕೇಳುವ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡದೆ, ಅವರ ಬಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿ ಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಹುಡುಗರ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯು, ಜಾಗೃತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದು ಕೇರಿತವಾಗಬಾರದು ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ದಿನಾಲು ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ತರಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏನೂ ಮಾಡಗೊಡ ದಿರುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ತೋರಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತರದೂ ಅಪಾಯವಾಗಬಾರದು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಯಾವದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷವಿಡುವ ಅನುಕೂಲವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರಬೇಕು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿರಾತಂಕದಿಂದ ಮಾಡಲಿ, ಅವರು ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಕೈಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡದೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಹಾನಿಯಾಗುವದು.

೫. ಶಿಕ್ಷಣ, ಮಾರ್ಗದೊಳಗಿನ .೫ ನೇ ಮಹತ್ವದ ಅಡಚಣೆಯೆಂದರೆ-ಶಿಕ್ಷ ಕರ ವರ್ತನದ ವಿಸಂಗತತನವು:--ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಆತ್ಮಶಿಕ್ಷ ಣವು ಚನ್ನಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು. ನಮ್ಮ ವರ್ತನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಮಾಡ ದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಬಗೆಹಾಗೆ? ಆತ್ಮನಿರೀಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದರೆ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದೋಷಗಳು ಕಂಡು ಬರುವವು. ಯಾವ ದೋಷಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವವೋ ಅನೇಕ ದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ದೂಷಿಸಹತ್ತಿದರೆ ಅದರಿಂದೇನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಾರದು. ಶಿಕ್ಷಕನೇ ಶಾಲೆಗೆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರದೆ, ತಡಮಾಡಿ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಚಪಾಸಾನ, ಧೂಮ್ರಪಾನ ಅಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭದ್ರಭಾಷಣ, ಅಸಭ್ಯವರ್ತನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ದೂರ ಇರಬೇಕೆಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷಕನೇ ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಅದೇ ತರದ ವರ್ತನದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಅಸ್ವಚ್ಛರೀತಿಯಿಂದ ಇದ್ದು, ಅಸ್ವಚ್ಛರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೋಷ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಬೇಕಾದವರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅವರ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಎರಡನೆಯವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸಾರಾಂಶ—ನೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಡ್ಡಹಾದಿಗೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ—ಅವರಿಗೆ ಆದರ್ಶರೂಪನಾಗಿರತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಕನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ವಿಶುದ್ಧನಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಬರೇ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ, ತಾನು ಮಾತ್ರ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ವಿಸಂಗತತನದಿಂದ ನಡೆದರೆ ಆತನಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ತರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಚಿಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣ ಶಕ್ತಿಯು ಪ್ರಬಲವಾದದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನುಕರಣೀಯನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನ ಆಚರಣೆಯು ಶುದ್ಧವಾದದ್ದಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಣವಿಷಯಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೆಲವು ಮತಗಳು.

ಮಾರ್ಟಿನ ಲೂಥರ.

೧. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವದು ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
೨. ರೈತರ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೂ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಬರದಿದ್ದರೆ, ರೈತರ ಮೇಲೆ ಜುಲುಮೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೂ ಆರಸನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
೩. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಧರ್ಮವೇ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿರಬೇಕು.
೪. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪೂರ್ಣವಾದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಯುಷ್ಯಕ್ರಮವು ಸುಖವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಲಿಕ್ಕೆ ಅದರ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.

೫. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕಲೆಯು ಅವಗತವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವು ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬದನ್ನು ಅವರು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.
೬. ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನವಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಅವನಿಗೆ ಗಾಯನ ಕಲೆಯು ಮಾಹಿತಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು.
೭. ಶಿಕ್ಷಣವು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯಬೇಕು.
೮. ಒಡನೆಯ ಹೆಸರಿನ ಕೂಡ ಅದರ ಗುಣಧರ್ಮಗಳೂ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು.
೯. ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸವು ಸವಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
೧೦. ಧರ್ಮ, ಭಾಷಾ, ಇತಿಹಾಸ, ಗಣಿತ, ಶರೀರ ಪೋಷಣ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಸಮಾಪೇಶವು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು.
೧೧. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕಾಲಯವಿರಬೇಕು.

ವಾಂಟ್ಸ್ .

೧. ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡುವದು, ಶಿಕ್ಷಣಸದ್ಭತಿಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವು.
೨. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅವಶ್ಯವಾದದ್ದು.
೩. ಮೊದಲು ಮಾತೃಭಾಷೆಯ, ಆ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಸಂಭಾಷಣದ್ವಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
೪. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.
೫. ಶಾಲಾಗೃಹವು ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಶೋಭೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ.
೬. ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಬರೇ ಮಾನಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಅಲ್ಲ. ಬರೇ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಅಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಸಹಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನುಷ್ಯನ ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಭಾಷಾ ವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನಾಕ್ರಮ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸಂಕೇತಗಳು ವಿಶೇಷ ತರದವಾಗಿರುವವು. ಅವನು ತನ್ನ ವಾಗಿಂದಿ ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕಗಳಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ನಿಃಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ, ಪುರಾತನದಿಂದ ನಡೆದ ಬಂದಿರುವ ವಾಗ್ಮ್ಯವಹಾರಣೆ ಭಾಷೆಯೆನಿಸುವದು. ಅಂದರೆ, ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ, ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ವಾಗ್ಮ್ಯಶೀಷಗಳೇ ಭಾಷೆಯು, ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಭಾಷೆಯು ದೇಶಕಾಲಾದಿ ಭೇದಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ್ದಾಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಪುನಃ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಉಪಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮೊದಲ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ.

ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದೆಂದರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಾಚಕ ಲಕ್ಷಕ, ವ್ಯಂಜಕಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಬೋಧವಾಗುವ ಕವಿಯ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸುವುದು ಎಂದೂ ಅಬೋಧೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವುದೇ ಅದೇ ಬೋಧನಾಕ್ರಮವೆಂದೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳ ಬೋಧನಾಕ್ರಮದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅನೇಕರು ಅನೇಕಾ ಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರಾಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಇಂಥ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಂಥ ಕ್ರಮದಲ್ಲೇ ಬೋಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳುವದು ಸಮಂಜಸವೆನಿಸಲಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೊಂದು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದು ಅವನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲೊಂದು ತರದ ಸ್ವಭಾವ ಜನಾದ ಕಲೆಯು ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಯಾರಾದ ನನ್ನನ್ನೇ ಅನುಕರಣ ಮಾಡೆಂದು ಅವನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸ ಹೋದರೆ ಹಾ ಅವನು ಆ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಅನ್ಯರನ್ನು ಕೇವಲ ಅನುಕರಿಸ ಹೋ

ಶಾಲಾಪತ್ರಕ

ದು ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿ “ ಹಳೆಯದು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು, ಹೊಸದು ಕೈಗೆ ಹತ್ತು
ಲ್ಲ ” ಎಂಬಂತಾಗಿ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಬಿಡುವದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣ
ಳಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಕ್ರಮವಿಶೇಷನೆಯು ಕೇವಲ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಯಾರೂ
ಅವಿಸಲಾಗದು. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯದೊ
ಗಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿಟ್ಟು ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿರು
ವು ವಿಚಾರಶೀಲರಾದವರು ಅದರ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಂ
ವನ್ನಷ್ಟೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.

“ ಆಪಾದ ಬಡ್ಧ ಗಾಢಾತ್ಮಾ ಇತಿ ಪಾದಚತುಶ್ಚ ” ಎಂಬ ವಚನದ ಮೇಲಿಂದ ನೋ
ದರೆ ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಅಂತರವಿಲ್ಲೆಂ
ದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಹಾಗೂ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳ ಬೋಧನಾ
ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಿಶೇಷ ತಾರತಮ್ಯವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪದ್ಯ
ಬೋಧನಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಗದ್ಯಸಂಬಂಧದ ವಿಚಾರ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು
ನೋಗುವವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆವು. ಇದನ್ನೇ ಗದ್ಯ
ಬೋಧನಾಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಯಥಾಸಂಭವವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯ, ಗದ್ಯಕಾವ್ಯ, ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ ಎಂದು ಮೂ
ವು ಪ್ರಕಾರಗಳಿರುವವು. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸು
ವಾಗೆ ಈ ರೂಪವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ.
ದಾತ್ತವಾದ ಕವಿ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳ ಕಾವ್ಯವು ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಅದರ
ಯೋಗ್ಯತೆಯೇನು ಕಡಿಮೆತರದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡಬಾರದು. ಅದರಂತೆ ಶಬ್ದಕೈ
ಟಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಒಣ ಕವಿತೆಗಳು ಭೇದೋ
ನ್ನವಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯವಾಗಲಾರವು. ಕವಿಗಳು
ಅದ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಉಚ್ಚತರದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಚಾರ ತರಂಗಗಳು
ಬದ್ಧವಾದ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಎರೆಯಲ್ಪಡುವದರಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಸುಮನ
ಸು ಬಿಡಿ ಹೂಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷತರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದಂತಾಗು
ವು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮಹಾತ್ಮರ ವಿಚಾರತರಂಗಗಳನ್ನು ಜನರು
ಅರ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಈಗಿನಂತೆ ಮುದ್ರಣಕಲೆಯು-
ವು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರನ ಕಲೆಯೂ-ಕೂಡ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.
ಗೆ ವಾತ ಮಾತಲು ಪದ್ಯಗಳು ವಿಶೇಷ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದವು. ಪದ್ಯಗಳ
ತ್ವತ್ತಿಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಿರಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯರಾದವರ ತರ್ಕವಿದೆ.
ಇಲ್ಲದೆ ಸರಸವಾದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಅನ್ನವದರಿಂದ-ಗಾಯನಕ್ಕೆ
ಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವರ ಮೇಲನದಿಂದಂಟಾಗುವ ಆನಂದ ವಿಚಾರ ಬೀರೆ-ಕೇಳುವ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ತರದ ಆನಂದವುಂಟಾಗುವದು.

ಭಾಷಾವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನಾಕ್ರಮ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಏಳು ಇಯತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯಿಂದಲೇ ಭಾಷಾವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನದ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು. ಹಾಗೂ ಮೊದಲನೆಯ ಇಯತ್ತೆಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಇಯತ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ “ಸ್ವರಮೇಳದಿಂದ ಹಾಡುವದು” ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿರುವುದು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಗಾಯನದ ಮೂಲವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗುಂಟಾಗುವ ಒಂದು ತರದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆನಂದವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಚ್ಛುಕೊಂಡಂತಾಗಿರುವದು. ಅದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿತವಾಗಿರುವ ಗಹನವಾದ ಅರ್ಥವು ಹುಡುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರದೆಂಬದಿಷ್ಟೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೇವಲ ಗಿಳಿಯಂ ಹುಡುಗರ ಮುಂದೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಅಂದು ಅಂದು, ಅವರಿಂದ ತಿರುತಿರುಗಿ ಅನ್ನಿಕೊಂಡು ಅವರ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆಷ್ಟೇ ಚಾಲನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಅವರು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಕವಿತೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು — ಅನ್ವಯಾರ್ಥಾನುವಾದದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ — ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದೊಂದ ಕಥೆಯರೂಪದಿಂದ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬೇಕು.

ಉದಾ:— ಮೊದಲನೆಯ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಠದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದೊಂದು ತಿಳಿಯುವ. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. (೧) ಮೊದಲು ಕವಿತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಹುಡುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವದು; ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಎಳೆದು ಅವರಲ್ಲಿ ಆ ತರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದು. (೨) ಆ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮನೋರಂಜನವಾಗುವಂತೆ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸುವದು. ಇವೆರಡು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಮಾತು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ವಿಚಾರವನ್ನು ಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂದನ್ನು ನೋಡುವ.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಪಾಠದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಂಜೊಂಥಿಸಿ, ತಮ್ಮಗಳಿರಾ, ಈ ಹೊತ್ತು ನಿಮಗೊಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವೆನು. (ಹುಡುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಬೇಕು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವವರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಯೆತ್ತಬೇಕು. ನಿನಗೆ ಯಾವ ಕಥೆ ಬರುತ್ತದೆ? ನಿನಗೆ? ಇತ್ಯಾದಿ) ಒಳ್ಳೆದು, ನಾನ

ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ಭಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಯನೆಂಬ ಸಾವುಕಾರನಿದ್ದನು. (ಸಾವುಕಾರನೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ಅನ್ಯತಾರೇ?) ಅವನಿಗೆ ಹನುಮಂತ ಶಾಸುದೇವ, ಸಾವಿತ್ರಿ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. (ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು?) ರಾಮರಾಯನು ಒಂದು ದಿವಸ ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗಡ ಆ ಸುದ್ದಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಲಿಯಾ?

“ಎದ್ದು ಬೇಗನೇ ಮೋರೆ ತೊಳೆಯಿರಿ.” ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕನು ಧಾಟಿಗೆ ಏನುಸರಿಸಿ ಭಾವಬೋಧನಾಗುವಂತೆ ಅನ್ನಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಮೋರೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಯಾವಾಗ ಕುಲಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ? ಯಾವಾಗ ಏಳುತ್ತಾರೆ? ರಾಮರಾಯನು ಯಾವಾಗ ಏಳಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು? ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು? ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಉತ್ತರವು ಬರದಿದ್ದಂತಾದ ಕೂಡಲೇ ಕವಿತೆಯ ಚರಣವನ್ನು ಪುನಃ ಅನ್ನಬೇಕು. ಕಡೆಯವರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಹೇಳುವಾಗ ಹುಡುಗರು ತುಸು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರವು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಕವಿತೆಯ ಚರಣವನ್ನು ಅನ್ಯವಾಗ ಅದರ “ಬೇಗನೇ” ಎಂಬ ಭಾಗವು ಬಡೆದುಕಾಣಿಸುವಂತೆಯೂ ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾಗ

ಮೋರೆ ತೊಳೆಯಿರಿ.” ಎಂಬ ಭಾಗವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆಯೂ ಅನ್ನಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅನ್ನವದು ಗಾಯನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಬಹುದಾಗಿವರೂ ಈಗ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲಿಸುವದೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವವರಿಂದ ಆ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಈಗ ಅಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕವಿತೆಯ ಚರಣವನ್ನು ಅನ್ನಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಆರಂಭಿಸಿ ರಾಮರಾಯನು ಹಾಡನ್ನು ಅಂದ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಆ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಅಂದರು. ನೀವೂ ಅನ್ನುವಿರಾ? ಅನ್ನಿರಿ ಹಾಗಾ ಸರೆ, ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಾನಕಾಶವಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಅನ್ನುವೆನೋ ನೀವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನಿರಿ. ಶಿಕ್ಷಕನು ಪುನಃ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅನ್ನಬೇಕು. ಹಾಗು ಹುಡುಗರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅದರಂತೆಯೇ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಸಂಗ ವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಮುಂತಾದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ವಿಷಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗು ಕಂತೆಯೂ ಸುಗಮವಾಗುವಂತೆಯೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು.

ಭಾಷಾವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನಾಕ್ರಮ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಹುಡುಗರಂತೆಯೇ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕೂಡುವುದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಯಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಾವು ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕವಿತೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾಬರುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕೂತ ಕೂಡಲೆ ಹುಡುಗರು ಶಾಲೆಯ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕಾಗುವುದು; ಅರ್ಥಾತ್ ಹುಡುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಪೂರಾ ಪಾಠದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಅದು ಎರಡನೆಯ ಕಡೆ ಹೋಗುವುದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಾಠವು ನಡೆದಿರುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವಂತೆ ಅವನ ಮುಖಲಕ್ಷಣ ಹಾವಭಾವ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದು. ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಜೋಲು ಮೋರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತು ತಪ್ಪುತ್ತ ತಡೆಯುತ್ತ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೋರೆಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕಾಗುವದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗಲಾರದು ಮೇಲಾಗಿ ಪಾಠವು ನಡೆದಿರುವಾಗ ಎರಡನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡುವ ಕೆಟ್ಟ ಚಟವು ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು.

ಇನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ, ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು ಹುಡುಗರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಹುಡುಗರ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿರುವವೆಂದೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಈ ಮಾತು ಬಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಕೃದ್ವರ್ತನಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಉದಾ: “ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗರವು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿಹುದು ” (ಮೊ. ಪು. ಪುಟ ೩೫.) ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆರೇಳು ವರುಷದ ಚಿಕ್ಕಬಾಲಕರಿಗೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಸಮಂಜಸವಾಗಿರುವುದು. ಆದರೂ ಈ ತರದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾವು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು “ ತಮ್ಮಾ, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಾರದು ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಆಗ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಂಜಿಸುವದಿಷ್ಟೇ ಇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ; ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಳುಹುಪ್ಪಡಿ ಮುಂತಾದವು ಇರುವ ಸಂಭವವಿರುವುದು; ಏರು ತಗ್ಗುಗಳು ಕಾಣದೆ ನಾವು ಎಡವಿ ಬೀಳಬಹುದು; ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿರುವವು. ಆದರೆ ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ “ ದೆವ್ವ ” ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಕೊನೆಯತನಕ ಉಳಿಯುವುದು. ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವಿಷ್ಟೇ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ “ದೇವ್ವ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ಆ ದೇವ್ವದ ಆಕಾರ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಲಿ ಅದರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಬರದೆ ಇದ್ದರೂ ಅದರಿಂದ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತಾನಾ ಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಭೀತಿಯ ಭಾವನೆಯು ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಉಳಿದು ಬಿಡುವದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಅಪಾರ ಮಹಿಮೆಯು ಗುಣರಹಿತವೂ ಅನಾಧ್ಯಂತವೂ ಆದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ರೂಪಗುಣಗಳನ್ನೂ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಈ ಆರೇಳುವರುಷದ ಹಸುಗೂಸುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲುಬಾರದೆ ಇದ್ದರೂ ಈ ತರದ ಆತನ ಗುಣಾನುವಾ ದದಿಂದಲೇ ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ವಾಸಿಸಿರುವ ಭಕ್ತಿಯ ಕಲಿಕೆ ಗಳು ನಿರಂಜನ ವಿಹಾರವಾಗಲು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗುವದು. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಈಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಂಥ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ಕರಿ ಣವಾಗುವದೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬಾರದು; ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗದು. ಇದರಂತೆಯೇ ೨ನೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶ್ವರ ಗುಣಾನುವಾದ ರೂಪವಾದ ಕವಿತೆಗಳಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತೇನೆಂದರೆ ಪರಿ ಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಈ ತರದ ಈಶ್ವರ ಗುಣಾನುವಾದಾತ್ಮಕವಾದ ಕವಿ ತೆಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಮಹಾತತ್ವಾನುವಾದವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿ ಹುಡುಗರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಬರದಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವ ಸಂಭವವಿರುವದಾದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೆಲ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿ ತಿಳಿಯದಿರಲಿ, ಹುಡುಗರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ತುಂಬಿ ಪಾಠಮಾಡಿಸಿ ಇಡುವರು. ಇದು ಅಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಲಾ ರದು ಕೃತ್ರಿಮತನವು ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಾಗಲಾರದು. ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಪರಿಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಸನಪಡತಕ್ಕ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಆತ್ಮವಂಚನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಾತ್ ಕರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಕ್ರಮಿಕಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಈಶ್ವರ ಗುಣಾನುವಾದಾತ್ಮಕ ವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕನು ತಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಗ ತಿಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದರೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಹುಡುಗರಿಂದ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲವಿರುವ ದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಯೇನೆಂದರೆ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಮನೋವಿಕಾರಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಗಳನ್ನೂ ಭಾಷೆಯಿಂದ

ಶಾಲಾಪತ್ರಕ.

ಸಂಪುಟ ೫೨

೨೨ನೇ ಬರ ೧೯೧೬.

ಸಂಚಿಕೆ ೧೨.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವಗಳು.

ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆ:— ಧಾರವಾಡ ಪ್ರೀನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜದ ಈ ವರ್ಷದ ಪ್ರವೇಶಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸುವಾರು ಆರುನೂರು ಉಮೇದವಾರರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ೧೨೫ ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ೧ನೇ ವರ್ಷದ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ತಯಾರ ಮಾಡುವ ಈ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಬಹಳಾದರೆ ೧೫೦ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈಗ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದು ಆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಖೇದಾಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಸುವಾರು ೫೦೦ ಜನರು ತಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕನಿಕರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿರದು. ಇವರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಮುನ್ನಿನ ೨೨ನೇ ವರ್ಷವು ಮೀರುವವರೆಗೆ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದು ಕಡೆಗೆ ನಿಂತರಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವ ಈ ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮದ ಕೆಲವು ಭಾಗವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾವಾಸ್ತವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಯಾವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅವನಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವು ನಿಗೀತು ಎಂಬವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪಾಲಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ಅವನ ಗುರುಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ವತ್ತೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಿರಬಹುದು. 'ಉಪಜೀವನದ ಮಾರ್ಗವು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗುವವರ ಹೊರತು ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿದ್ದರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷ ಬಂದ ಉಮೇದವಾರರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ಮನೆತನದವರಿದ್ದರು ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಮನೆತನದವರಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಒಕ್ಕಲತನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಅತೀತಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನೆತನದವರಿದ್ದರು. ಹೀಗಿದ್ದ ಈ ಎಲ್ಲ ಜನರು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಪರೀಕ್ಷೆ

ಯಲ್ಲಿ ನಂಬರು ಪಡೆಯುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆ ತನದ ವಿದ್ಯೆಯಂತೂ ಎಂದೋ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಟ್ರೀ. ಕಾಶೀಜದಲ್ಲಿಯೂ ನಂಬರು ಬರಲಿಲ್ಲ. 'ಇದ್ದದ್ದು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಕೈಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ' ಹೀಗಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಹೋದ ಖಂ ಕೈತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಅವಸ್ಥೆ ಏನಾಗಬೇಕು? ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥವರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನೆತನದವರಿದ್ದರೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಕಲಿಸಿ, ಅವರ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದು.

ಇನ್ನು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೊಡತಕ್ಕ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರಂತೂ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರವಸ್ಥೆಯು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವದು. ಈ ವರ್ಷ ಗಣಿತದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಎರಡು ಯಾಕೆ? ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಣಿತ ವ್ಯವಹಾರದೊಳಗಿನ ಅಗದೀ ಸುಲಭ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು ಗಣಿತ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿರತಕ್ಕ ಕಠಿಣ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿದ್ದು. ಕಠಿಣ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಕೆಲವರು ಬಿಡಿಸಿದ್ದರೂ, ಸುಲಭ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಜನರು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ೧, ೨, ೩, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಗುಣಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿರುವರು. ಸಾಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣಿತದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬರೆದ ಬರೇ ಉದ್ಭವ ಕಠಿಣ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕ ವರ್ಗವು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟೀತೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ.

ಬರೇ ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವವನ ಮಾರ್ಗಪಟುತ್ವವು ಉತ್ತಮವಾದದ್ದಿರಬೇಕು. ವಾಣಿಯು ಶುದ್ಧವಿದ್ದು ಅಷ್ಟಲಿತವಾದದ್ದಿರಬೇಕು. ಆತನಲ್ಲಿ ವರ್ಣನಾಶಕ್ತಿಯಿರಬೇಕು. ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದೆವು. ಕೆಲ ಜನ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕವಿತೆ ಅನ್ನೋಣ, ಓಡೋಣ, ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಕಂಡು ನಮಗೆ ಅತ್ಯಾಸಂದವೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಯಾವದೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು 'ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳು' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾರದಂಥವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬಹಳ ಇತ್ತು.

ಈ ಸಂಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವರೆಂದಾಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಶ್ರಮವು ವಿಶೇಷ ಆಗುವದರಿಂದ ಆತನು ಆ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ (ಪೂರ್ವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ) ಪ್ರಕೃತಿ ಯಿಂದ ಸುದೃಢನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಉದ್ವೇಗವಾತರು ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮಗೇ ಸಂಶಯ ಬರುವಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬೀಳಬಾರದು.

ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಧೋರಣದಂತೆ ಉದ್ವೇಗವಾರರನ್ನು ಆರಿಸುವದು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತಮಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಯೋಗ್ಯರೆನಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕಳಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಟ್ಟು, ಇಲ್ಲವೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವಂತೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಹಾವಿಗೆ ತರುವರೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ದರ್ಬಾರಡೇ:— ಪ್ರಜಾಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ್ದಾದಂಥ ದರ್ಬಾರಡೇ (ವಿಶಂಬರ ತಿಂಗಳ ೧೨ನೇ ತಾರೀಖು) ಈ ದಿವಸವನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಕಳೆದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರೀಸಿಂಗ್ ಕಛೇರಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ, ಭಾರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾದ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಪಂಚಮಜಾರ್ಜುನಬಾದಶಹರಿಗೆ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದೂ, ಸದ್ಯದ ಮಹಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರವರಿಗೆ ವಿಜಯಶ್ರೀಯು ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದೂ ಜಗದೀಶನನ್ನು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಬೀಡಿಕೊಂಡರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರೀ.ಕಾ. ದ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯವೃಂದಕ್ಕೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—

“ ಆಶೀರ್ವತ ಮಹಾರಾಜನ ತರುವಾಯ, ನಮ್ಮ ಈ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತವನ್ನೇ ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವ ಸಾರ್ವಭೌಮರೆಂದರೆ ಈಗಿರುವ ಬ್ರಿಟಿಶರೇ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳು ಅವರ್ಣನೀಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಈ ರಾಜರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಉಪಕೃತರಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಆ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನು ನೆನಿಸಿ ಸದ್ಯದ ಮಹಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ತೊಂದರೆಗೆ ನಾವು ವಾಲು

ಗಾಂಧಿಗಲಿಗೆ ಬೇಕು. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಮಹಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಅಸಿ. ರಾಜ ಮ. ರಾ. ಕೋಲ್ಟುಟಕರ ಮಾಸ್ತರರು ಈ ದಿವಸ ಸಿಮ್ಲೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಉಚಿತ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದ ಘಂಡಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨ ಆಣೆಯಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವು. ಈಗಿನ ಯುದ್ಧವು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವದೆಂಬದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಸದರಿ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ನೀವು ವರ್ಗಣೆಯನ್ನು ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವರೆಂದು ನಾನು ಅಶಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸದರಿ ಸೂಚನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಬಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಾಟಕಾದಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:— ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭ ಮುಂತಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಪತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿರುವವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಅಭಿಪ್ರೇಯವೂ ಆಗದೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಅದು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಎನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಅನಕಾಶವು ಬೇಕಾಗುವದು ಈ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರದೆಂದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಂಗವಿರದೆ ಇದ್ದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಬಿಡುವರು.

ಶಾಲೆ ನಡೆಯದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ತಯಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವೆವು. ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಅಷ್ಟೇನು ಸಮಂಜಸವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯ, ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಯಾವದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು, ಸಂಭಾಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನವನ್ನು ಕಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಸ್ತೀಪುರುಷರ ವೇಷಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗಾಯನ ವಾದನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕೂಡುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ನೀತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವದೇ ಮುಖ್ಯಧ್ಯೇಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾವಾಸ್ತರರು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವರೆಂದು ನಮ್ಮ ನಂಬಿಗೆಯಿದೆ.

ತಿಳ್ಳಿ ಅಭಿವಾ ಸಂಗರೆ.

ಸೂಚನೆ:— ಆಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹಿರೇ ಹುದ್ದರಿಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಂತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಅವಕ್ಕೆ ಆ, ಇ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಆಯಾ ಭಾಗಗಳ ನಂಬರುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ಆರಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಕಟ್ಟುವವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಂಬರಿಸ ಮನೆಗಳಿಗೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಆಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು.

ಆಟದ ವಿವರಣೆಯು ೧ ನಿಯಮಗಳೂ.

(೧). ಆರಂಭದ ಮನೆಗೆ (ಅಂದರೆ ೧ನೇ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯು ಆ ಮನೆಗೆ) ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳನ್ನು ದ್ವಿಭಾಗಿಸುವ ಅಡ್ಡ ಮನೆಗೆ (ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯು ಕೆ ಆ ಗೆರೆಗೆ) ಸರಿಗೆರೆಯನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಡೆಯ ಮನೆಗೆ (ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯು ಆ ಮನೆಗೆ) ಉಪ್ಪಿನ ಮನೆ ಅಥವಾ ಕಡೆಯ ಮನೆ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(೨) ಸರಿಗೆರೆಯು ಉಳಿದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಲಾಗಿ ಆಗುವ (೨ನೇ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯು ಟ ರ ಮೊದಲಾದ) ಸಣ್ಣ ಚೌರಸಗಳಿಗೆ “ಮಧ್ಯಚೌರಸ”ಗಳನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿಗೆ “ಗೆರೆಯತುಂಡು” ಅನ್ನುವರು. ಉದಾ:— ೨ನೇ ಆಕೃತಿಯೊಳಗಿನ ೨ ವಿಭಾಗವು. ಮತ್ತು ಎರಡು ಮನೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸರಿಗೆರೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ “ಸರಿಗೆರೆಯ ತುಂಡು” ಅನ್ನುವರು. ಉದಾ:— ೨ನೇ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯು ೩ ಭಾಗವು.

(೩) ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯನ್ನೂ ಸರಿಗೆರೆಯನ್ನೂ ಒಬ್ಬನೇ ಸರಿಗೆರೆಯವನೇ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇಬ್ಬರು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಹಾಯುವವರೆಲ್ಲರೂ ಎರಡನೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಗುವರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸವಾಗುವದು. ಹಾಯ್ದು ಒಂದು ವೇಳೆಯು ಬಹಳ ಹಿಡಿಯುವದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಆಟವೇ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವದು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು.

(೪) ಉಪ್ಪು ತರುವಾಗ ಆಡುವವರು ಕಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಮೊದಲನೇ ಮನೆಯು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೋರೆ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳೋಣಗೇ ಮೋರೆ ತಿರುಗೋಣವು.

(೫) ಕೆಟ್ಟವನ ಶರೀರದ ಯಾವದೊಂದು ಭಾಗವು ಅವನ ಮೇಲೆಯನ್ನು ಎದುರಿ ಹಿಂದಾಗಲಿ, ಮುಂದಾಗಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರೆ ಅವನ ಕಾಲು ತಪ್ಪಿತೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೬. ಕೆಟ್ಟವನು ಕಾಲು ಮತ್ತು ಮೊಣಕಾಲುಗಳ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಯಾವದೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಉರಿದರೆ, “ಅವನು ಕೈವೂರಿದನು” ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೭. ಅಡುವವನ ಕಾಲುಗಳು ಅವನ ಮೇಲೆಯ ಹೊರಗೆ ಹೊರದರೆ “ಗೊಡ್ಡು ಗೆರೆಯನ್ನು ದಾಟಿದನು” ಎಂದೆನ್ನುವರು. ಟೊಂಕದಿಂದ ಮೇಲಿನ ಭಾಗವು ಗೆರೆಯ ಬಳಗೆ ಇದ್ದು ಕಾಲು ಹೊರಗೆ ಹೊರದರೆ ಅದು ಗೊಡ್ಡು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆಯೇ ಕಾಲುಗಳು ಬಳಗೆ ಇದ್ದು ಶರೀರದ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಹೊರಗೆ ಹೊರದರೂ ಗೊಡ್ಡು ಗೆರೆಯನ್ನು ದಾಟಿದಂತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಶರೀರದ ಬೇಕಾದ ಅರ್ಧ ಭಾಗವು ಗೆರೆಯೊಳಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು; ಅದು ಗೊಡ್ಡು ಎನಿಸುವದಿಲ್ಲ.

(೮) ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರದೆ ವಿರುದ್ಧ ವಂಗಡದವನನ್ನು ಬಡಿದರೆ, ಬಡಿಸಿಕೊಂಡವನು ಆಪುಟ ಅದನೆಂದು ಅನ್ನುವರು. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬಡಿದರೆ, ಬಡಿದದ್ದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

(೯) ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹಾಯುತ್ತ ಉಪ್ಪಿನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ “ಕೆಳಗೆ ಹೋಗೋಣ”ವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉಪ್ಪಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ “ಮೇಲೆ ಹೋಗೋಣ”ವೆನ್ನುವರು.

(೧೦) ಆಮವಾಗ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುವವ ಮತ್ತು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬರುವವ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡುವದಕ್ಕೆ “ಉಪ್ಪು ಕೂಡಿಸೋಣ”ವೆನ್ನುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು ಎರಡನೆಯವನಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವದು.

(೧೧) ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಮಧ್ಯಜೌರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಾಲಿಟ್ಟು ನಿಂತ ಸರಿಗೆರೆಯವನು ಸೀಟೆಯಾದ ಕೂಡರೆ, ಎರಡನೆಯ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಮಧ್ಯಜೌರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟು, ತಿರುಗಿ, ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯ ಮಧ್ಯಜೌರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವದಕ್ಕೆ “ಮನೆ ತುಳಿಯೋಣ”ವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:—೧ ನೇ ಅಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯ ೫ ದಿಂದ ೭ ದ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿ, ೭ ದಿಂದ ೫ ದ ವರೆಗೆ ಹೋಗುವದು.

ಇದರಿಂದ ಹುದ್ದರಿಗಳು ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬೀಳದೆ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಲಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹುದ್ದರಿಗಳಾಗುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೧೨. ಮುಂದಿನ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಮನೆಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬದಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಘಂಟು ಜಾಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಆಟವು ನಡೆದಾಗ ಜನರ ಗದ್ದಲವಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸರಿ ಗೆರೆಯ ಮನೆ.

ಆಕೃತಿ ನಂ. ೧.

ಆಕೃತಿ ನಂ. ೨.

ಗ	ಜ
೧೬	೧
೧೭	೨
೧೮	೩
೧೯	೪
೨೦	೫
೨೧	೬
೨೨	೭
೨೩	೮
೨೪	೯
೨೫	೧೦
೨೬	೧೧
೨೭	೧೨
೨೮	೧೩
೨೯	೧೪
೩೦	೧೫
೩೧	೧೬
೩೨	೧೭
೩೩	೧೮
೩೪	೧೯
೩೫	೨೦
೩೬	೨೧
೩೭	೨೨
೩೮	೨೩
೩೯	೨೪
೪೦	೨೫
೪೧	೨೬
೪೨	೨೭
೪೩	೨೮
೪೪	೨೯
೪೫	೩೦
೪೬	೩೧
೪೭	೩೨
೪೮	೩೩
೪೯	೩೪
೫೦	೩೫
೫೧	೩೬
೫೨	೩೭
೫೩	೩೮
೫೪	೩೯
೫೫	೪೦
೫೬	೪೧
೫೭	೪೨
೫೮	೪೩
೫೯	೪೪
೬೦	೪೫
೬೧	೪೬
೬೨	೪೭
೬೩	೪೮
೬೪	೪೯
೬೫	೫೦
೬೬	೫೧
೬೭	೫೨
೬೮	೫೩
೬೯	೫೪
೭೦	೫೫
೭೧	೫೬
೭೨	೫೭
೭೩	೫೮
೭೪	೫೯
೭೫	೬೦
೭೬	೬೧
೭೭	೬೨
೭೮	೬೩
೭೯	೬೪
೮೦	೬೫
೮೧	೬೬
೮೨	೬೭
೮೩	೬೮
೮೪	೬೯
೮೫	೭೦
೮೬	೭೧
೮೭	೭೨
೮೮	೭೩
೮೯	೭೪
೯೦	೭೫
೯೧	೭೬
೯೨	೭೭
೯೩	೭೮
೯೪	೭೯
೯೫	೮೦
೯೬	೮೧
೯೭	೮೨
೯೮	೮೩
೯೯	೮೪
೧೦೦	೮೫
೧೦೧	೮೬
೧೦೨	೮೭
೧೦೩	೮೮
೧೦೪	೮೯
೧೦೫	೯೦
೧೦೬	೯೧
೧೦೭	೯೨
೧೦೮	೯೩
೧೦೯	೯೪
೧೧೦	೯೫
೧೧೧	೯೬
೧೧೨	೯೭
೧೧೩	೯೮
೧೧೪	೯೯
೧೧೫	೧೦೦
೧೧೬	೧೦೧
೧೧೭	೧೦೨
೧೧೮	೧೦೩
೧೧೯	೧೦೪
೧೨೦	೧೦೫
೧೨೧	೧೦೬
೧೨೨	೧೦೭
೧೨೩	೧೦೮
೧೨೪	೧೦೯
೧೨೫	೧೧೦
೧೨೬	೧೧೧
೧೨೭	೧೧೨
೧೨೮	೧೧೩
೧೨೯	೧೧೪
೧೩೦	೧೧೫
೧೩೧	೧೧೬
೧೩೨	೧೧೭
೧೩೩	೧೧೮
೧೩೪	೧೧೯
೧೩೫	೧೨೦
೧೩೬	೧೨೧
೧೩೭	೧೨೨
೧೩೮	೧೨೩
೧೩೯	೧೨೪
೧೪೦	೧೨೫
೧೪೧	೧೨೬
೧೪೨	೧೨೭
೧೪೩	೧೨೮
೧೪೪	೧೨೯
೧೪೫	೧೩೦
೧೪೬	೧೩೧
೧೪೭	೧೩೨
೧೪೮	೧೩೩
೧೪೯	೧೩೪
೧೫೦	೧೩೫
೧೫೧	೧೩೬
೧೫೨	೧೩೭
೧೫೩	೧೩೮
೧೫೪	೧೩೯
೧೫೫	೧೪೦
೧೫೬	೧೪೧
೧೫೭	೧೪೨
೧೫೮	೧೪೩
೧೫೯	೧೪೪
೧೬೦	೧೪೫
೧೬೧	೧೪೬
೧೬೨	೧೪೭
೧೬೩	೧೪೮
೧೬೪	೧೪೯
೧೬೫	೧೫೦
೧೬೬	೧೫೧
೧೬೭	೧೫೨
೧೬೮	೧೫೩
೧೬೯	೧೫೪
೧೭೦	೧೫೫
೧೭೧	೧೫೬
೧೭೨	೧೫೭
೧೭೩	೧೫೮
೧೭೪	೧೫೯
೧೭೫	೧೬೦
೧೭೬	೧೬೧
೧೭೭	೧೬೨
೧೭೮	೧೬೩
೧೭೯	೧೬೪
೧೮೦	೧೬೫
೧೮೧	೧೬೬
೧೮೨	೧೬೭
೧೮೩	೧೬೮
೧೮೪	೧೬೯
೧೮೫	೧೭೦
೧೮೬	೧೭೧
೧೮೭	೧೭೨
೧೮೮	೧೭೩
೧೮೯	೧೭೪
೧೯೦	೧೭೫
೧೯೧	೧೭೬
೧೯೨	೧೭೭
೧೯೩	೧೭೮
೧೯೪	೧೭೯
೧೯೫	೧೮೦
೧೯೬	೧೮೧
೧೯೭	೧೮೨
೧೯೮	೧೮೩
೧೯೯	೧೮೪
೨೦೦	೧೮೫
೨೦೧	೧೮೬
೨೦೨	೧೮೭
೨೦೩	೧೮೮
೨೦೪	೧೮೯
೨೦೫	೧೯೦
೨೦೬	೧೯೧
೨೦೭	೧೯೨
೨೦೮	೧೯೩
೨೦೯	೧೯೪
೨೧೦	೧೯೫
೨೧೧	೧೯೬
೨೧೨	೧೯೭
೨೧೩	೧೯೮
೨೧೪	೧೯೯
೨೧೫	೨೦೦
೨೧೬	೨೦೧
೨೧೭	೨೦೨
೨೧೮	೨೦೩
೨೧೯	೨೦೪
೨೨೦	೨೦೫
೨೨೧	೨೦೬
೨೨೨	೨೦೭
೨೨೩	೨೦೮
೨೨೪	೨೦೯
೨೨೫	೨೧೦
೨೨೬	೨೧೧
೨೨೭	೨೧೨
೨೨೮	೨೧೩
೨೨೯	೨೧೪
೨೩೦	೨೧೫
೨೩೧	೨೧೬
೨೩೨	೨೧೭
೨೩೩	೨೧೮
೨೩೪	೨೧೯
೨೩೫	೨೨೦
೨೩೬	೨೨೧
೨೩೭	೨೨೨
೨೩೮	೨೨೩
೨೩೯	೨೨೪
೨೪೦	೨೨೫
೨೪೧	೨೨೬
೨೪೨	೨೨೭
೨೪೩	೨೨೮
೨೪೪	೨೨೯
೨೪೫	೨೩೦
೨೪೬	೨೩೧
೨೪೭	೨೩೨
೨೪೮	೨೩೩
೨೪೯	೨೩೪
೨೫೦	೨೩೫
೨೫೧	೨೩೬
೨೫೨	೨೩೭
೨೫೩	೨೩೮
೨೫೪	೨೩೯
೨೫೫	೨೪೦
೨೫೬	೨೪೧
೨೫೭	೨೪೨
೨೫೮	೨೪೩
೨೫೯	೨೪೪
೨೬೦	೨೪೫
೨೬೧	೨೪೬
೨೬೨	೨೪೭
೨೬೩	೨೪೮
೨೬೪	೨೪೯
೨೬೫	೨೫೦
೨೬೬	೨೫೧
೨೬೭	೨೫೨
೨೬೮	೨೫೩
೨೬೯	೨೫೪
೨೭೦	೨೫೫
೨೭೧	೨೫೬
೨೭೨	೨೫೭
೨೭೩	೨೫೮
೨೭೪	೨೫೯
೨೭೫	೨೬೦
೨೭೬	೨೬೧
೨೭೭	೨೬೨
೨೭೮	೨೬೩
೨೭೯	೨೬೪
೨೮೦	೨೬೫
೨೮೧	೨೬೬
೨೮೨	೨೬೭
೨೮೩	೨೬೮
೨೮೪	೨೬೯
೨೮೫	೨೭೦
೨೮೬	೨೭೧
೨೮೭	೨೭೨
೨೮೮	೨೭೩
೨೮೯	೨೭೪
೨೯೦	೨೭೫
೨೯೧	೨೭೬
೨೯೨	೨೭೭
೨೯೩	೨೭೮
೨೯೪	೨೭೯
೨೯೫	೨೮೦
೨೯೬	೨೮೧
೨೯೭	೨೮೨
೨೯೮	೨೮೩
೨೯೯	೨೮೪
೩೦೦	೨೮೫
೩೦೧	೨೮೬
೩೦೨	೨೮೭
೩೦೩	೨೮೮
೩೦೪	೨೮೯
೩೦೫	೨೯೦
೩೦೬	೨೯೧
೩೦೭	೨೯೨
೩೦೮	೨೯೩
೩೦೯	೨೯೪
೩೧೦	೨೯೫
೩೧೧	೨೯೬
೩೧೨	೨೯೭
೩೧೩	೨೯೮
೩೧೪	೨೯೯
೩೧೫	೩೦೦
೩೧೬	೩೦೧
೩೧೭	೩೦೨
೩೧೮	೩೦೩
೩೧೯	೩೦೪
೩೨೦	೩೦೫
೩೨೧	೩೦೬
೩೨೨	೩೦೭
೩೨೩	೩೦೮
೩೨೪	೩೦೯
೩೨೫	೩೧೦
೩೨೬	೩೧೧
೩೨೭	೩೧೨
೩೨೮	೩೧೩
೩೨೯	೩೧೪
೩೩೦	೩೧೫
೩೩೧	೩೧೬
೩೩೨	೩೧೭
೩೩೩	೩೧೮
೩೩೪	೩೧೯
೩೩೫	೩೨೦
೩೩೬	೩೨೧
೩೩೭	೩೨೨
೩೩೮	೩೨೩
೩೩೯	೩೨೪
೩೪೦	೩೨೫
೩೪೧	೩೨೬
೩೪೨	೩೨೭
೩೪೩	೩೨೮
೩೪೪	೩೨೯
೩೪೫	೩೩೦
೩೪೬	೩೩೧
೩೪೭	೩೩೨
೩೪೮	೩೩೩
೩೪೯	೩೩೪
೩೫೦	೩೩೫
೩೫೧	೩೩೬
೩೫೨	೩೩೭
೩೫೩	೩೩೮
೩೫೪	೩೩೯
೩೫೫	೩೪೦
೩೫೬	೩೪೧
೩೫೭	೩೪೨
೩೫೮	೩೪೩
೩೫೯	೩೪೪
೩೬೦	೩೪೫
೩೬೧	೩೪೬
೩೬೨	೩೪೭
೩೬೩	೩೪೮
೩೬೪	೩೪೯
೩೬೫	೩೫೦
೩೬೬	೩೫೧
೩೬೭	೩೫೨
೩೬೮	೩೫೩
೩೬೯	೩೫೪
೩೭೦	೩೫೫
೩೭೧	೩೫೬
೩೭೨	೩೫೭
೩೭೩	೩೫೮
೩೭೪	೩೫೯
೩೭೫	೩೬೦
೩೭೬	೩೬೧
೩೭೭	೩೬೨
೩೭೮	೩೬೩
೩೭೯	೩೬೪
೩೮೦	೩೬೫
೩೮೧	೩೬೬
೩೮೨	೩೬೭
೩೮೩	೩೬೮
೩೮೪	೩೬೯
೩೮೫	೩೭೦
೩೮೬	೩೭೧
೩೮೭	೩೭೨
೩೮೮	೩೭೩
೩೮೯	೩೭೪
೩೯೦	೩೭೫
೩೯೧	೩೭೬
೩೯೨	೩೭೭
೩೯೩	೩೭೮
೩೯೪	೩೭೯
೩೯೫	೩೮೦
೩೯೬	೩೮೧
೩೯೭	೩೮೨
೩೯೮	೩೮೩
೩೯೯	೩೮೪
೪೦೦	೩೮೫
೪೦೧	೩೮೬
೪೦೨	೩೮೭
೪೦೩	೩೮೮
೪೦೪	೩೮೯
೪೦೫	೩೯೦
೪೦೬	೩೯೧
೪೦೭	೩೯೨
೪೦೮	೩೯೩
೪೦೯	೩೯೪
೪೧೦	೩೯೫
೪೧೧	೩೯೬
೪೧೨	೩೯೭
೪೧೩	೩೯೮
೪೧೪	೩೯೯
೪೧೫	೪೦೦
೪೧೬	೪೦೧
೪೧೭	೪೦೨
೪೧೮	೪೦೩
೪೧೯	೪೦೪
೪೨೦	೪೦೫
೪೨೧	೪೦೬
೪೨೨	೪೦೭
೪೨೩	೪೦೮
೪೨೪	೪೦೯
೪೨೫	೪೧೦
೪೨೬	೪೧೧
೪೨೭	೪೧೨
೪೨೮	೪೧೩
೪೨೯	೪೧೪
೪೩೦	೪೧೫
೪೩೧	೪೧೬
೪೩೨	೪೧೭
೪೩೩	೪೧೮
೪೩೪	೪೧೯
೪೩೫	೪೨೦
೪೩೬	೪೨೧
೪೩೭	೪೨೨
೪೩೮	೪೨೩
೪೩೯	೪೨೪
೪೪೦	೪೨೫
೪೪೧	೪೨೬
೪೪೨	೪೨೭
೪೪೩	೪೨೮
೪೪೪	೪೨೯
೪೪೫	೪೩೦
೪೪೬	೪೩೧
೪೪೭	೪೩೨
೪೪೮	೪೩೩
೪೪೯	೪೩೪
೪೫೦	೪೩೫
೪೫೧	೪೩೬
೪೫೨	೪೩೭
೪೫೩	೪೩೮
೪೫೪	೪೩೯
೪೫೫	೪೪೦
೪೫೬	೪೪೧

೧೩. ಆಟವು ಆರಂಭವಾಗುವಾಗ ಆಡುವವರೆಲ್ಲರೂ ಮೊದಲನೇ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುವವರು ಮೊದಲನೇ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮೊದಲೆ ಮಾಡಿ ನಿಂತಿರಬೇಕು.

೧೪. ಮುಖ್ಯ ಪಂಚನು, ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಟಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

೧೫. ಪಂಚನೆಯ ಸೀಟಿನಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಸರಿ ಗೆರೆಯವನು ಮನೆಯನ್ನು ತುಳಿಯಬೇಕು ಆ ಮೇಲೆ ಹುದ್ದರಿಗಳನ್ನು ಬಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬಡಿಯಬಾರದು. ಸರಿ ಗೆರೆಯವನು ಮನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತುಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಪಂಚರು ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತುಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ತುಳಿಸ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಸರಿ ಗೆರೆಯವನು ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬಹುದು.

೧೬. ಉಳಿದ ಗೆರೆಯವರು ಆಟವು ಸುರುವಾದ ಕೂಡಲೆ ಹುದ್ದರಿಗಳನ್ನು ಬಡಿಯಹತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

೧೭. ಬಡಿಯುವಾಗ ಕಟ್ಟಿದವನ ಕೈಯು ಗೆರೆಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಹಿಂದೆ ಆದರೆ ಅವನು ಬಡಿದದ್ದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಬಡಿಯುವವನ ಕೈಯು ಹಾಯುವವನ ಮೈಗೆ ತಾಕಿ ಹಿಂದೆ ಹೋದರೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

೧೮. ಕಟ್ಟುವವರು ಬಡಿಯುವಾಗ, ಮತ್ತು ಬಡಿದ ಮೇಲೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಾಲಿಸಬೇಕು:—

೧. ಕಾಲು ಎತ್ತಬಾರದು.

೨. ಕೈ ಊರಬಾರದು.

೩. ಕಾಲನ್ನು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಬಾರದು.

೪. ಕಾಲನ್ನೂ ಕಾಲಿನ ಬೊಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಗೆರೆಯ ಹೊರಗೆ ಇಡಬಾರದು.

೫. ಕಾಲು ತಪ್ಪಬಾರದು, ಅಂದರೆ ಕಾಲಿನ ಹೊರತು ಅವನ ಶರೀರದ ಯಾವ ಭಾಗವೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಬಾರದು.

ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬಡಿದರೆ, ಬಡಿದದ್ದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಸರಿಗೆರೆಯವನು ಮಾತ್ರ ಕಾಲು ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಗೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೈವೂರಲಿಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

೧೯. ಹಾಯುವಾಗ ಒಂದು ಕಾಲು ಗೆರೆಯ ಹೊರಗೆ ಹೋದರೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಎರಡೂ ಕಾಲು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. (ಚಕ್ಕ ಬಿದ್ದಾಗಿನ ನಿಯಮಗಳು ಬೇರೆ ಇರುತ್ತವೆ; ಅವನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರೆದಿದೆ.)

ತೆಳ್ಳ ಅಥವಾ ಸರಿಗರೆ.

೨೦. ಹಾಯುವವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುಂದಿನವನು ಕಡೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ದಾಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಕಡೆಯ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದವನನ್ನು “ತಿರುಗು” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒದರಿ ಅವನನ್ನು ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಆ ಜೊರಸದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಮೊದಲು ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹಾಯಬೇಕು. ಹುದ್ದರಿಗಳು ಕೆಳಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರಿಗರೆಯವನು ಬಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಗೂ ಉಪ್ಪು ಕೂಡಿಸುತ್ತ ಮೊದಲನೇ ಮನೆಯನ್ನು ಸಹ ದಾಟಿದರೆ ಒಂದು ಉಪ್ಪು ಆಯಿತೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೨೧. ಉಪ್ಪು ಆದ ಕೂಡಲೆ ಅವುಟಾಗದಿದ್ದ ಹುದ್ದರಿಗಳು ಕೂಡಲೆ ಆಟವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಸುರುವು ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಾದರೂ ಸರಿ ಗರೆಯವನು ಮನೆಗಳನ್ನು ತುಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಸೂಚನೆ:—ಅರಂಭದವರು ಉಪ್ಪು ಕಡೆಯಮನೆಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಸೋಲಾ ಗೆಲುವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಆಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಬಹುದು.

೨೨. ಉಪ್ಪು ಕೂಡಿಸುವವನೂ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಪ್ಪು ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

೨೩. ತನಗೆ ಉಪ್ಪು ಬಾರದೆ ಅಥವಾ ತಾನು ಉಪ್ಪು ಕೊಡದೆ ಮೇಲಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಅವನು ಅವುಟ ಆದನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮೋರೆಯು ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉಪ್ಪು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೨೪. ಹಾಯುವವನು ಒಂದು “ತಿರುಗು” ಎಂದು ಅನ್ನದ ಹೊರತು ತಾನೂ ಗಿವೋರೆ ತಿರುವಬಾರದು. ಒಮ್ಮೆ ತಿರುಗಿ ನಿಂತವನನ್ನು ಮತ್ತೆ ‘ತಿರುಗಿ ನಿಲ್ಲು’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುವವರು ಒಮ್ಮೆ ಮೋರೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಆಟವು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ, ಅಥವಾ ಉಪ್ಪು ಆಗುವವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಮೋರೆಯನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬಾರದು.

೨೫. ಹಾಯುವವರಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವುಟ ಆದರೆ ಅವನು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಗೆಹೋಗಿ, ತಾನು ಅವುಟಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಸರಪಂಚನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯ ಹತ್ತರ ಹದ್ದಿನಹೊರಗೆ ಕೂಡಬೇಕು.

ಚಕ್ಕ. (ಕೋಂದೀ)

೧. ಅಡ್ಡ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವವನೂ ಸರಿಗೆರೆಯವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಆಡುವವರನ್ನು ಒಂದೇಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ "ಚಕ್ಕ" ಹಾಯೋಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಯುವವನ ಶರೀರದ ಯಾವದೊಂದು ಭಾಗವೂ ಅವನು ಅದೇ ದಾಟಿದ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಚಕ್ಕವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.

೨. ಚಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅದಕ್ಕೊಂದಿದ ಮೇಲಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದಾಟುವಾಗ ಹಾಯುವವರ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವರ್ಯಾದೆಯ ಒಳಗೇ ಇರಬೇಕು. ದಾಟಿದಾಗ ಯಾವ ಕಾಲೂ ಹೊರಗೆ ಇರಬಾರದು.

೩. ಅ. ಚಕ್ಕದ ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹೊಂದಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, (ಚಕ್ಕದ ಮಗ್ಗಲಿನ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ) ಆಡುವವರೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಚಕ್ಕದ ಕಡೆಯ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಉದಾ:— ೪ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕವಿದ್ದು ೪ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಆಡುವವರೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ೫ ೫ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವವನು ೫ ಈ ಅರ್ಧದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ಆ. ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಆಡುವವನಿದ್ದರೆ ಕಟ್ಟಿದವನಿಗೆ (ಚಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಬೇಕಂತ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡದೆ) ಅವನನ್ನು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಯುವ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಡಿಯುವಾಗ ಯಾವದಾದರೂ ನಿಯಮವನ್ನು ಮೀರಿದರೆ ಆಡುವವನು ತಿರುಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಉದಾ:— ೪ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕವಿದ್ದು ೪ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಆಡುವವರು ಇದ್ದರೆ, ೫ ೫ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವನು ೫ ಈ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು, ಚಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡದೆ ೪ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ದ್ದವರನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಇ. ಚಕ್ಕದ ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹೊಂದಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಆಡುವವನಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಚಕ್ಕವಿರುವವರಿಗೆ ಚಕ್ಕದೊಳಗಿಂದ ಸರಿಗೆರೆಯವನಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ಮನೆಯವನು ಹಾದಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗುವವರೆಗೆ ಆ ಮನೆಯ ಆಚ್ಛೇದಕದ ಅರ್ಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು.

ಉದಾ:— ೪ ಜೊಕಿನಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕವಿದ್ದು ಮೇಲಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಆಡುವವನಿದ್ದರೆ, ಅವನು ೩ದ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು.

ತಿಳಿ ಅಥವಾ ಸರಿಗರೆ.

ಸರಿಗರೆಯ ವ್ಯಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಗಳು.

೧. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಆಡುವವರು FIF ಮಂದಿ ಇರಬೇಕು.

೨. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟಕ್ಕೆ ೧ ತಾಸು ಅಥವಾ ೧|| ತಾಸು ವೇಳೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬಹುದು.

೩. ಅರ್ಧ ವೇಳೆ ಆದ ಕೂಡಲೆ ೧೫ರಿಂದ ೨೦ ಮಿನಿಟನ ವರೆಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

೪. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಹೋದ ಹುದ್ದರಿಯು ಮೊದಲನೇ ಮನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿರುವನೋ ಅಷ್ಟು ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೫ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲಾಗಿ ಬರುವ ಮಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವರು ದೊರಕಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಉಪ್ಪು ಆದರೆ ೧೦೦ ಮಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟದಲ್ಲಿ ಆಡುವವರ ಕಡೆಯ ಹುದ್ದರಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಆವುಟ ಆಗಿರುವವೋ ಅವುಗಳ ೫ ಪಟ್ಟು ಮಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಆ ಪಂಗಡದವರ ಮಾರ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕು.

೫. ಎರಡೂ ಪಂಗಡದವರು ಕೂಡಿ ೨ ಇಲ್ಲವೆ ೩ ಆಟಗಳ ಗುಣಗಳಿಂದ ಗೆಲುವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಎರಡೂ ಪಂಗಡದವರ ಗುಣಗಳು ಸರಿಯಾದರೆ, ಅದು ಸಮ ಆಟವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಆಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.

೧. ಆಟಗಷ್ಟು ಆಡುವಾಗ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿರಬೇಕು.

೧. ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ಪಂಚನು. (ಸರಪಂಚನು.)

೨. ೧೮ ಮಂದಿ ಬೇರೆ ಪಂಚರು.

೩. ಒಬ್ಬ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯು.

೪. ಒಬ್ಬ ಗುಣಲೇಖಕನು.

೨. ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯು:—ಇವನು ಮುಖ್ಯ ಪಂಚನು ಹೇಳಿದ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟಕ್ಕೆ ಸೀಟೆಯನ್ನು ಊದಿ, ಆಟವನ್ನು ಸುರುವು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ವೇಳೆಯು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಸೀಟೆಯನ್ನು ಊದಿ ಆಟವನ್ನು ಬಂದು ಮಾಡಬೇಕು.

೩. ಗುಣಲೇಖಕನು— ಇವನು ಆಡುವವರಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುಂದಿನ ಹುದ್ದರಿಯು ಸಂಗಡ ಆಟದ ಮೊರೆಯ ಹೊರಗೆ ಓಡಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿದರೆಂಬದನ್ನು ಸರಪಂಚನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟವು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ, ಆಟ ಆಡಿದವರು ಎಷ್ಟು ಗುಣಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದರೆಂಬದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಪಂಚನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು.

೪. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯ ಒಂದೊಂದು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಂತೆ ೧೮ ಮಂದಿ ಪಂಚರಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಂಚನು ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ತಂಟೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಕಾಲೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಬಿಡಿ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರನೇ ಸರ ಪಂಚನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸರಮನೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲನೆಯ ಮನೆಯ ಸಂಬಂಧದ ಯಾವತ್ತು ತಂಟೆಗಳ ನಿಕಾಲೆಯನ್ನು ಆ ಮನೆಯ ಪಂಚನೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಪಂಚರು ನಿಕಾಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಯಾರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ಕೇಳುವಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

ಪಂಚರು ತಮ್ಮ ಹದಿನಲ್ಲಿ ಅವುಟಾದ ಹುದ್ದರಿಗಳನ್ನು ಆಟದ ಮೇರೆಯ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಸರ ಪಂಚನ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಆಡುವವರಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಥವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾರಿದರೆ, ಪಂಚರು ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಮುಖ್ಯ ಪಂಚನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೫ ಸರಪಂಚನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು— ಆಟಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಸುರು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಎರಡು ಆಟಗಳ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಹಿರೇ ಹುದ್ದರಿಗಳ ಸಮಕ್ಷಮ ಸರಪಂಚನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ, ಅದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹುದ್ದರಿಗಳು ಅವುಟಾದರೆಂಬದನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟು ಆಟವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಆಡುವವರು ಎಷ್ಟು ಗುಣಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದರೆಂಬದನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಆಟಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಗುಣಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದರೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಿ, ಯಾರು ಗೆದ್ದರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಹೇಳಬೇಕು.

ಇ. ಮೇಲಿನ ೪ನೇ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಯೋಗ್ಯ ವರ್ತನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪರಾಧದ ಮಾನದಂತೆ ಅಪರಾಧಿಗಳಾದ ಹುದ್ದರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಆಟದವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಟದಿಂದ ತೆಗೆದು ಬಿಡಬಹುದು.

ಈ ಆಟದ ನಿಯಮಗಳ ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ, ಅದರ ನಿಕಾಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉ. ಆಟದ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ತರದ ದೇಖರೇಖೀ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು.

೬. ಆಟವು ನಡೆದಾಗ ಮುಖ್ಯ ಪಂಚನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಆಟದ ಹದಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹೋಗಬಾರದು.

೭. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಆಟವು ಆಗುವದೋ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ನೇಮಿಸಬೇಕು.

ಸೂಚನೆ:—ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಸನ್ಮಾನಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಸರ ಪಂಚನು ನೇಮಿಸಬಹುದು. ಬದಿಯ ಪಂಚರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಖೋ ಖೋ.

ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಅಟದ ಸ್ಥಳವು ಇರಬೇಕು

		ಪ
	ಕ	
	ಅ	
ಆ		
	ಇ	
ಈ		
	ಉ	
ಊ		
	ಎ	
ಐ		
	ಒ	
		ಬ

೧. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಗೆ FIF ಉದ್ದ ಗೆರಿಗಳಿರಬೇಕು.

೨. ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಲ ಮಂದಿ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಎ, ಐ, ಈ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕು ಕೂತಾಗ ಸವಿಸದ ಎರಡು ಹುದ್ದೆಗಳ ಮೇಲೆ ರೆಗಳು ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಆಗಿರಬಾರದು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇರಬೇಕು.

೩. ಕ, ಖ, ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩' ಎತ್ತರವಾದ ಎರಡು ಗೂಟೆಗಳನ್ನು ಹುಗಿಯಬೇಕು. ಕೂತವರ ಕಡೆಯ F ಸೆಯವನು ಒಂದು ಗೂಟೆದ ಹತ್ತರ ಬೆನ್ನಟ್ಟುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಿರಬೇಕು.

೪. ಅಡುವವರು ಕ, ಖ ಗೂಟೆಗಳ ಸಡುನೆ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಬೇಕು.

೫. ಸ ಘ, ಬ ಭ, ಇದು ಅಡತಕ್ಕ ಜಾಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಟವು ನಡೆದಾಗ ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ದಾಟ ಬಾರದು.

ಟೀಪು — ಒಂದು ಕಾಲು ಮೇರೆಯ ಒಳಗೆ ಇದ್ದು, ಉಳಿದ ಶರೀರವು ಹೊರಗೆ ಹೋದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಓಡಾಡುವ ಭರವಸೆ ಬಡಿಯುವವನು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ದಾಟಿದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

೭. ಬಡಿಯುವ (ತಿರುವುವ) ಹುದ್ದರಿಯು ಎರಡೂ ಗೂಟಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಕ, ಖ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಅಚ್ಚೇಕಡೆಗೂ ತನ್ನ ಕಾಲು ಇಡಬಾರದು. ಅದರೆ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ನೀತು ಎರಡನೇ ಕಡೆಯ ಹುದ್ದರಿಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಬಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

೮. ಖೋ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಕೂತವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಹಾಕಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಖೋ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅವನ ಹತ್ತರನೇಬಂದು ಖೋ ಹಾಕಬೇಕು. ದೂರನಿಂದ ಖೋ ಎಂದು ಒದರಬಾರದು. ಓಡಾಡುವವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಖೋ ಹಾಕಬೇಕು. ಖೋ ಹಾಕಿದ ಹೊರತು ಕೂತವರು ಯಾರೂ ಏಳಬಾರದು. ಯಾವನಿಗೆ ಖೋಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅವನ ಹದ್ದಿನ ಹೊರಗೆ ತರೀರದ ಭಾಗವು ಹೊರದರೆ ಅವನಿಗೆ ಖೋ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಒರುವದಿಲ್ಲ.

೯. ಯಾವನಿಗೆ ಖೋ ಸಿಕ್ಕಿರುವದೋ ಅವನು ಎದ್ದ ಕೂಡಲೆ ತನಗೆ ಸಮೀಪವಿರುವ ತುದಿಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಂದೂ ಹೋಗಬಾರದು.

೧೦. ಬಡಿಯುವ ಹುದ್ದರಿಯು ಕ ಅಥವಾ ಖ ಗೂಟದ ಕಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮೊರೆ ಮಾಡಿದನೆಂದರೆ ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಗೂಟದ ವರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಂದೂ ತಿರುಗಿ ಬರಬಾರದು. ಕೂತವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಖೋ ಹಾಕಬಹುದು. ಇದರಂತೆಯೇ ಗೂಟದ ಹತ್ತರದಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಕ, ಖ ಗೆರೆಯ ಯಾವ ಬದಿಗೆ ಬಂದಿರುವನೋ ಅದೇ ಬದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕು. ಎರಡನೇ ಬದಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು.

೧೧. ಬಡಿಯುವವನು ಯಾವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುವನೋ ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅವನ ಮೊರೆ ಇರಬೇಕು. ಬಹಳವಾದರೆ ಗೆರೆಗಳು ಕಾಟಕೋನ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದ ಕಡೆಗೆ ಮೊರೆ ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

೧೨. ಓಡಾಡುವವರು ಕುಳಿತವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಯಾವಾಗೂ ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅವನು ಅವುಟಾದನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದರಂತೆಯೇ ಅವನು ಪ. ಫ. ಬ. ಭ. ಈ ಮುರ್ಛಾದೆಯ ಹೊರಗೆ ಹೊರದರೆ ಅವುಟಾದನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕ್ವಿನಾಯಿನ್ ರಜಿಸ್ತರದಲ್ಲಿ ನಮೂದ ಆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವದು.

ಈ ಔಷಧದ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಇಲ್ಲವೆ ನೀರು ಕುಡಿದರೆ ಅದು ಕಹಿ ಹತ್ತಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೊಟ್ಟ ಔಷಧವನ್ನು ರಜಿಸ್ತರದಲ್ಲಿ ದಾಖಲ ಮಾಡಬೇಕು.

೯. ನವಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ವಿನಾಯಿನ್ ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವು ಮುಗಿದನಂತರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೩ ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ನಮೂನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ವರಿಸ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕು.

೧೦. ಸರ್ಜನ್ ಇಲ್ಲವೆ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ಜನ್ರು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೀರುಗಂಟಿನ (ಪಾನಧರಿಯು) ಅಳತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರರು ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ವರಿಸ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಈ ರಜಿಸ್ತರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅವರ ದ್ವಾರದಿಂದ ಕ್ವಿನಾಯಿನ್‌ನ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ, ಊರವರಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೧.

ಕ್ವಿನಾಯಿನ್ ರಜಿಸ್ತ

ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರು	...	...	...	...
ಊರ ಹೆಸರು	...	...	...	...
ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಇಲ್ಲವೆ ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ	...	...	...	...
ಜಿಲ್ಲೆ ...	...	...	...	...
ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರನ ಹೆಸರು...	...	...	...	...

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಕರು (ಮುಂಬಡ್ತಿ)

ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೈನಾಣಿಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಾ|| ರವಿಪುರ ಶಾಲಾ ಶಾ.ಪಿ.ಪು.

အထွေထွေ အချက်အလက်		အကျဉ်းချုပ်		အသေးစိတ်		အခြား	
အမှတ်	အမည်	အမျိုးအမည်	အသက်	အလုပ်အကိုင်	အခြား	အခြား	အခြား
၁	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၂	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၃	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၄	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၅	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၆	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၇	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၈	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၉	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်
၁၀	အောင်	အောင်	၁၀	အောင်	အောင်	အောင်	အောင်

ಪರಿಷತ್ ೨.

ಔಷಧ ಕೊಡುವ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಕ.

ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇಲ್ಲವೆ ಮಾಸ್ತರ	ವಯಸ್ಸು	ವಾರದ ಪ್ರಮಾಣ	ಕೊಡತಕ್ಕ ರೀತಿ
೧	ಹುಡುಗರು	೫-೮	೧೦ ಗ್ರೇನು	೫ ಗ್ರೇನು ಸೋಮವಾರ ೪ ಗ್ರೇನು ಗುರುವಾರ
೨	"	೯-೧೨	೧೨ " "	೬ " " ೬ " "
೩	"	೧೩-೧೬	೧೬ " "	೮ " " ೮ " "
೪	"	೧೭-೨೦	೧೮ " "	೯ " " ೯ " "
೫	ಹುಡುಗೆಯರು	೫-೮	೮ ಗ್ರೇನು	೪ ಗ್ರೇನು ಸೋಮವಾರ ೪ ಗ್ರೇನು ಗುರುವಾರ
೬	"	೯-೧೨	೧೦ " "	೫ " " ೫ " "
೭	"	೧೩-೧೬	೧೨ " "	೬ " " ೬ " "
೮	"	೧೭-೨೦	೧೬ " "	೮ " " ೮ " "
೯	ಪ್ರೌಢರು	೨೧-೪೫	೨೦ ಗ್ರೇನು	೧೦ ಗ್ರೇನು ಸೋಮವಾರ ೧೦ ಗ್ರೇನು ಗುರುವಾರ
೧೦	"	೪೬-೬೦	೧೬ " "	೮ " " ೮ " "

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೩.

ಮೂಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸತಕ್ಕ ಪತ್ರಿಕೆ
ನಮೂನೆ ಅ.

ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರು	...	...	...	...
ಊರು, ಸ್ಥಳ	...	...	...	...
ಪಂಚ ಲೋ. ಬೋ. ಅಧಿಕಾರಿ ಇಲ್ಲವೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥ	...	...	...	...
ಜಿಲ್ಲೆ	...	...	...	...

೧. ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

೨. ಕ್ವಿನಾಯಿನ್ ರಜಿಸ್ಟ್ರರದಲ್ಲಿ ದಾಖಲ ಆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.

೩. ಕ್ವಿನಾಯಿನ್ ಔಷಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ತಾರೀಖು.

೪. ಕ್ವಿನಾಯಿನ್ ಔಷಧವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ತಾರೀಖು.

೫. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೨ ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ೩ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಒಟ್ಟು ಕ್ವಿನಾಯಿನದ ಅಳತೆ.

೬. ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಕ್ವಿನಾಯಿನದ ಅಳತೆ.

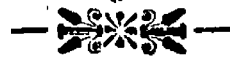
೭. ಅಗಷ್ಟ, ಸಪ್ಟೆಂಬರ್, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೧೦೦ ಕ್ಕೆ ಗೈರ ಹಾಜರಿ ಇದ್ದ ದಿವಸಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.

ಅಂದರೆ

ಅ. ಕ್ವಿನಾಯಿನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹುಡುಗರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ

ಬ. ,, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ,,

ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ .

ಗುರುವರ್ಯ ರವನಾ|| ಎಡಿಟರಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಕಾಪತ್ರಕ ಧಾರವಾಡ
ಇವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ:—

ಕೃತಾನೇಕ ನಾ|| ನಮಸ್ಕಾರ ವಿನಂತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ:—

ವ್ಹನ್ಯಾಕೃಲರ ಫಾಯನಲ್ ಪರಿಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಭುಕ್ತ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಸಂಬಂಧದ ಯೋಗ್ಯ ವಿಚಾರದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಲ್ಪಮತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಕಳಿಸಿರುವೆನು. ಗ್ರಾಹ್ಯಾಂತವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮುಂದಣಂಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಸಚೀಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿದೆ.

ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯದ ಪರಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದೆಂದರೆ ಕಲಿತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರೆಂದು ನೋಡುವುದಿರುವದೇ ಹೊರತು ಕಲಿಯದೆ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವದು ಪರಿಕ್ಷೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆಂಬದು ಸಹಜವು.

ಹೀಗಿದ್ದು ಸದರಿ ಪರಿಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ದೇಶದ ಉಲ್ಲಂಘನವು ಪದೇಪದೇ ಆದದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂದರೆ, ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಂತೆ, ಪರಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಆ ತರದ ಸಾಧನಗಳು ಇರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿ, ಈ ತರದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ. ಕಳೆದ ಖಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸದರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಫಾಯನಲ್ ಪರಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಭೂಗೋಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಟಿಕ್ಸ್ ಬುಕ್ಗಳನ್ನು ಕಲಿತಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಒಂದೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವದಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬದು ಅವರು ಕಲಿತ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಭೂಗೋಲ ವಿಷಯಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತೀರ ಅಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವವೆಂದು ಊಹಿಸಲಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅಡ್ಡಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ತರದ ಅಯೋಗ್ಯ ಸಾಧನಗಳಾದ ನಿಯಮಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಏಕೆ ಬೇಕು? ಯೋಗ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬದಗಿಸಿಕೊಡದೆ ಪರಿಕ್ಷಕರಾದರೂ ಈ ತರದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಆರಿಸುವರು? ಇದೊಂದು ಅತಿ ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಚಾರಣೀಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಕಲಿತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಾಂಶ ಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಹಾಕಲೇಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಕಲಿಯದೆ ಇದ್ದ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ವಿಚಾರಾಂಶವು ಹೊರಡುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಎಂಬದಾಗಿ ಶಂಕೆ ಬಂದದರಿಂದ ಈ ವಿವರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಬಂತು.

ಇನ್ನು ಈ ತರದ ಕ್ಲಾಸುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವವರು ತ್ರೀನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ತ್ರೀನಿಂಗರೇ ಇರುವರು. ಅವರು ಈ ತರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಾಧನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏಕೆ ಕಲಿಸಬಾರದು? ಎಂಬ ಅಕ್ಷೇಪವು ಹೊರಡುವದು ಸಹಜವು. ಆದರೆ ಈ ಅನುಕೂಲ ಸಾಧನಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಪುಲವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಈ ತರದ ಅನುಕೂಲ ಸಾಧನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಬಹುತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಆದರಿಂದ ಪರಿಕ್ಷಕರು, ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು

ವಿಚಾರಿಸದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಈಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯರ್ಥಕಾಲಪರಣ, ದ್ರವ್ಯದ ಅಪವ್ಯಯ, ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಇವು ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ನಂದಿಗೊಂಡಿದೆ.

ಭೂಗೋಲದಂತೆ ಇತಿಹಾಸ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ತರದ ಅಕ್ಷೇಪಗಳಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಸರಿಸಿ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಯೋಗ್ಯವಿದ್ದದರಿಂದ ತಜ್ಞ ಕಮಿಟಿಯಿಂದ ಇದರ ಯೋಗ್ಯ ವಿಚಾರವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಗಿ ಅನುಕೂಲ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಯುಕ್ತ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸುವ,

ತಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವಿಧೇಯ.

ಹಾರೀಖು ೨೫-೧೧-೧೬

ಜಿ. ಜಿ. ಗಾಂವ.

ಗೋವಿಂದ ಬಾಳಾಜಿ ಕಮಕೇರಿ

ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಶಾಲಾಪಾಲಯ

ತಾಲೂಕು ಅಧಿಕ.

ಪತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶ.

“ ಫಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ನವಲಗುಂದ ತಾಲೂಕುಪೈಕಿ ಶಲವಡಿ ಗಂಡು ಹುಡುಗರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾ. ೧೨—೧೨—೧೯೧೬ನೆಯ ದಿವಸ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪಂಚಮ ಜಾರ್ಜ್ ಬಾದಶಹರವರ ದರ್ಬಾರ ಮಹೋತ್ಸವದ ಕಾರ್ಯವು ಬಹು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು, ಡಿ. ಡಿ. ಕಲೆಕ್ಟರ ಮೆ. ಬಾಳೆಕುಂದ್ರಿ ಸಾಹೇಬರ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಮಂಗಳಕರವಾದ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಆ ತಾಲೂಕಿನೊಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಸಾಹೇಬ ಬಹಾದ್ದೂರವರು ಮಾಸ್ಟರ್ ಜನರ ವಿನಂತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಾಯನ, ಡ್ರಿಲ್, ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಹೇಬ ಬಹಾದ್ದೂರವರು ‘ ಇದು ಈ ಸಾಲೆಯ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರಿಗೆ ಭೂಷಣವು ’ ಎಂದು ಅಂದರು. ಸಾವಕಾಶರೂ ಸ್ವಲ್ಪಪಂಚರೂ ಆದ ಮಂತ್ರವಾ ಅಣ್ಣಾ ಹುರಕಡಲಿ ಇವರು ಪಿಯಾನಿಸ್ ಸಲುವಾಗಿ ಹದಿನಾರು ರುವಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಉದಾರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ” ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒರ್ವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಯತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮಿ. ಪಟ್ಟೀದ ಮಾಸ್ಟರರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ನಿಜವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ಗುಣಗಳು ಸೇರಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮದೇ

ನಿಜವು. ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಿ. ಗೋ. ಬಾ. ಕಮಲೇರಿ ಎಂಬವರು ಕಳಿಸಿರುವರು. ಅದು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಲೇಖನವಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇಡುವದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಥಣೀ ತಾಲೂಕು ಪೈಕಿ ಕೊಳೆ ಬೆನ್ನೂರ ಶಾಲೆಗೆ ಆ ಊರ ಮುಲಕೇ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸಗೌಡರಾದ ಮ. ರಾ ಜೋತೆಪ್ಪಗವಡು ಸಾಲೀಲ ಇವರು ತಾ. ಗಿಲ— ೧೨—೧೧೧೬ ನೇ ದಿವಸ ಹೋಗಿ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತುಷ್ಟರಾಗಿ ಸಹಕಾರಿತ್ವದ ಅಂಗಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ತರರ ಕಡೆಗೆ ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆಂತಲೂ, ಅನರು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಾಲೆಯ ಉರ್ಬಿತ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ಸದರಿ ಗೌಡರಿಗೆ ಭೂಷಣವೆಂತಲೂ ಆ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ 'ಹುಸೇನಿ ಕಾವರೆ' ಎಂಬವನು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಹುಸುಗುಂದ ತಾಲೂಕು ಸಂಗಮ ಶಾಲೆಯ ಬಡ್ತಿಸ ಸವಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಮುಖ ಗೃಹಸ್ಥರು ಆ ರೂ. ಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಆ ಭಾಗದ ಡಿ. ಡೆ ಕಲೆಕ್ಟರ ಮೆ. ಮೊಬಿಡಬಿ ಸಾಹೇಬ ಬಹಾದ್ದೂರವರ ಹಸ್ತದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಸಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದರೆಂತಲೂ, ಸದರಿ ಸಾಹೇಬರವರು ಶಾಲೆಯ ಸುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಉತ್ತಮ ಶಿರಾ ಬರೆದಿರುವರೆಂತಲೂ 'ಒರ್ವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ'ರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಮುಂಡರಗಿಯ ಗರ್ಲಸೂಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಅನ್ನದಾನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ' ಗಳು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಿಕೆಯರು 'ಸಾತಿವ್ರತ್ಯ' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅನ್ನದಾನ ಸ್ವಾಮಿ ಗಳು ಆನಂದತುಂದಿಲರಾಗಿ ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಆಂ ರೂ. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಒಂದು ಪೀಯಾ ನೋವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ, ಪಾಟಿ, ಖಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಭೂಷಣವು ಎಂದು ಸದರಿ ಗರ್ಲ ಶಾಲೆಯ ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ತರ 'ಕಳಕಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ಸೂಡಿ' ಎಂಬವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೊಸವಾಡ (ಜಿ. ವಿಜಯಪುರ) ಉರ್ದು ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರರಾದ ಮಿ. ಅಮೀನ ಸಾ. ಬವಾಲ ಇವರು 'ಹೊಸಶೋಧ' ಎಂಬ ಸದರಿನ ಕೆಳಗೆ ಶುದ್ಧದಂತ ಅಪೂರ್ಣತೆಗಳಿಗೆ ಅವರ್ತ ದಶಾಂಶಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಭಾಷ

ನೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿರುವರು. ಅವರ 'ಹೊಸ ಶೋಧ'ದ ಸಾರಾಂಶವೆಂದರೆ—

$$.೫ = \frac{೫}{೧೦} = \frac{೪೫}{೯೦} = .೪೫. \text{ ಇದೇನು ಹೊಸ ಶೋಧವಲ್ಲ. ಅವರ್ತ}$$

ದಶಾಂಶ ಅಪೂರ್ಣಾಂಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದು. ಮೇಲಾಗಿ ಅವರು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದ ಮಾದರಿಯ ಸಂವಾದವೂ ಅನವಶ್ಯಕ.

—

ಮುರನಾಳ (ವಿಜಯಪುರ) ಶಾಲೆಯ ಅಸಿ. ಮಾಸ್ತರ ಮಿ. ಜಹಾಗೀರದಾರ ಇವರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಂಶವು ಅಗದೀ ಕಡೆಮೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿಲ್ಲ.

—

“ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬಾಲಕೋಟ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ವಾಚನ ಮಂದಿರವು ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿತ್ತು ೧೨ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ೩ ಮೂರೂ ಮಾಸಿಕ ವಹಿಗಳೂ ೩ ವೃತ್ತಪತ್ರಗಳೂ ಒರುತ್ತಿರುವವು. ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದ ೬ ಗಂಟೆಯಿಂದ ೮ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮುಂತಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದು ಅವರ ಕಾಲಾವಧಿಯು ಸಹ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.” ಇನ್ನೇ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಜಿ. ಎ. ಬಳವಂತರಾವ ಎಂಬವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

—

ಮಿ. 'ಕೇಶವಶರ್ಮಾ ಗಲಗಲಿ' ಇವರು, ಸವಯುಗವೆಂಬ ಮಾಸಿಕಪತ್ರಿಕೆಯೊಳಗಿನ 'ಭಡಿಯ ಶಿಕ್ಷೆಯು' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ, ಶಾಲಾಸತ್ರಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ತೋರಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಕೊಡತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:— ೧ ಗೈರ ಹಾಜರಾಗಿರುವದು ೨ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವದು. ೩ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಬಾರದಿರುವದು. ೪. ಸುಳ್ಳು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು ೫. ಕೆಟ್ಟರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವದು. ೬ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವದು. ೭ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಜಗಳಾಡುವದು. ೮ ಎರಡನೆಯವರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸುವದು. ೯ ನಿಷ್ಠಾಳಜಿಯುಳ್ಳ ಶಿಕ್ಷಕನು. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಮೂರು ರೀತಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿರುವರು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ:— ೧ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವದು ೨ ಮಾನಸಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಶಾರೀರಿಕ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು. ೩. ಭಡಿಯ ಶಿಕ್ಷೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

ನೊಡಲಿನನೆರಡರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕಡೆಯ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು.

ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವವೆಂಬದನ್ನು ಸದರಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ತಂದೆಯು ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಹುಡುಗನ ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೂ ಬಹಳೇ ಅಂತರವಿದೆ. ಸುಧಾರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ತಪ್ಪುಗಾರರಿಗೆ ವಿಶೇಷತರವಾದ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಉಪದೇಶದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಜೀಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾಗುವಂತೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸನ್ನಾಹದ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಲಾಭವಾದದ್ದು ಕಂಡು ಬರಹತ್ತಿದೆ. ಸದರಿ ಕೇಶವಶರ್ಮ ಇವರು ತೋರಿಸಿದ ಯಾವತ್ತೂ ಕಾರಣಗಳು ಉಪದೇಶ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೂ ಸತ್ಸಹವಾಸದ ಯೋಗದಿಂದಲೂ ಅಡಗತಕ್ಕಂಥವಾಗಿರುವವು. ಹುಡುಗರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ತಪ್ಪುಗಳ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಅವರನ್ನು ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗಿಂದ ತೆಗೆದು ಉತ್ತಮಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ಹಾದಿಗೆ ಬರುವ ಸಂಭವವು ಹೆಚ್ಚುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿತ್ತವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರುವುದು ಗೌಣ ಉಪಾಯವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ- ದೇಹದಂಡನೆಯ ಭಯವು ತಪ್ಪಿದಕೂಡಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಿರುಗಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಕೆಟ್ಟ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಅಂಜಿಕೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ದುರ್ಬಲವಾದದ್ದು ಆಗಬಹುದು. ಕೇಶವಶರ್ಮ ಇವರು ತೋರಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಅಂಥ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು ಇಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ಸಂಭವಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅದರ ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ತಪ್ಪುಗಾರನು ತುಂಟನಿದ್ದರೆ, ಅವನು ತುಂಟನಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿಯಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಬೋಧನೆಯಿಂದಲೂ, ಅದರ್ಶರೂಪನಾಗಿ ರತಕ್ಕ ಮಾಸ್ತರನ ಸ್ವಂತ ಆಚರಣೆಯಿಂದಲೂ, ಬಹಳ ಲಾಭವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ಖಂಡಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ತಯಾ ನೋಟೀಸುಗಳು.

ಜುಲೈ (೧೬) ತಿಂಗಳ ಶಾಲಾಪತ್ರಕದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸತಯಾ ನೋಟೀಸುಗಳ ಮೇಜೂರಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಯಾದಿಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಮೆ. ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಸಾ|| ಬಹಾದ್ದೂರವರಿಂದ ಬರೆದು ಬಂದ ಮೇರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜನರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ

ನಂ.	ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	ಮೊದಲಿನ ಬೆಲೆ	ಈಗಿನ ಬೆಲೆ
೧	ಅನ್ವಯ ಅಪಿಲಾಕ್	೦-೨-೦	೦-೧೦-೦
೨	ಇನ್ ಶಾ. ಈ. ನೂರ ಅಹಮದ	೦-೪-೦	೦-೫-೦

Dharwar T. College
for men

R. S. Kulkarni,
Ag. Principal.

ನೋಟೀಸು ನಂ. ೧೨೫೦೦.

ಈ ನೋಟೀಸಿನ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುವದೇನೆಂದರೆ:- ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಕಾಗದ ಅರಿವೆಗಳ ಬೆಲೆಯು ಏರಿರುವದರಿಂದ ಮೆಸರ್ಸ್ ವ್ಯಾಕ್‌ಮಿಲನ್ ಎಂಡ್ ಕಂಪನಿಯವರು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಕನ್ನಡ ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಧಾ ಬೈಂಡಿಂಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬುಕ್‌ಬೈಂಡರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಮಿತಿನ ದರವನ್ನು ೧೦೦ ಕ್ಕೆ ೧೫ ರಂತೆ ಇದ್ದದ್ದು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ೧೦ ರಂತೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಸರಕಾರದವರು ಮಂಜೂರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ೧೯೧೭ ನೇ ಇಸವಿಯ ೨ನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೆಲೆಯಾದರೂ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುವದು.

ಬಾಲಬೋಧನೆಯ ಅಥವಾ ಕ್ರಮಿಕ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು, ಬೈಂಡಿಂಗಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸಹಿತ	ಸದ್ಯದ ಬೆಲೆ	೧೯೧೭ ನೇ ಇಸವಿಯ ಜನವರಿಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬೆಲೆ
ಬಾಲಬೋಧನಾ ಕಾಗದ	೦ ೧ ೦	೦ ೧ ೯
೧ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ	೦ ೨ ೬	೦ ೩ ೬
೨ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ	೦ ೨ ೬	೦ ೩ ೬
೩ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ ರಟ್ಟು	೦ ೫ ೬	೦ ೫ ೦
೪ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ	೦ ೪ ೬	೦ ೬ ೬
೫ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ	೦ ೫ ೦	೦ ೭ ೦
೬ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ	೦ ೬ ೦	೦ ೮ ೦
೭ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ	೦ ೭ ೦	೦ ೯ ೦

ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಡೆರಿಕ್ಸ್‌ರ ಆಫ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್
ರವರ ಆಫೀಸು, ಪುಣೆ.

ಕಾ|| ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೧೭ ಇ.

Sd/ W. H. Sharp.

Director of Public Instruction.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್‌ನ ಜೇರಮನ್‌ರಿಂದ ಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರ

ಅ. ಸಿ. ಮಾಸ್ತರ ಹಾಗೂ ಮಿಸ್ಟೆರ್ ಇವರಿಗೆ—

ನಿ|| ನಿ||— ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದ ಉದಾರ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಬರ.ವ ಜನನ ತಿಂಗಳಿಂದ “ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು”ದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ವಿವಿತವಾಗಿರುವದಷ್ಟೆ; ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿ ನಾವು ವತಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪೋರೆಗೆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಸಕ್ಷೆಕ್ಕೆ (೧೨೦೦) ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು, ಈ ವರೆಗೆ (೧೦೪-೧೩-೦) ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಕ ಜನರಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅಶಕ್ಯವಾದದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ವರೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದ ಮಾಸ್ತರ, ಅ. ಸಿ. ಮಾಸ್ತರ, ಹಾಗೂ ಮಿಸ್ಟೆರ್ ಜನರು ಅಳಲೇಭಕ್ತಿಯಂತೆ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯಮಾಡಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಪಡೆಯುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಕಳೆದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಯಾದಿಯ ಮುಂದಿನ ರಕಮಗಳ ಯಾದಿಯು ಇದರೊಡನೆ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಫೆಬ್ರವರಿಯ ಬಳಗಾಗಿ ನಾವು ಹಣವನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ತೀವ್ರ ಹಣ ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಧಾರವಾಡ.

}

S. K. Rodda,

ಜೇರಮನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್.

ಸರೂರ ೨-೮-೦, ಸಾಲನಾಡಗಿ ೬-೧೨-೦, ತಾಲೀಕೋಟೆ ೨೭-೧೫-೯, ತಾಳೆ
ಕೋಟೆ ಗರ್ಲ ೪-೮-೦, ತಾಲೀಕೋಟೆ ಉರ್ದು ೭-೧೦-೦, ತಾಲೀಕೋಟೆ ಧೇ
೨-೦-೦, ತಮುಧಡಿ ೩-೦-೦, ತಂಗಡಗಿ ೮-೦-೦, ತಾರನಾಳ ೫-೦-೦, ತುಂಬ
೬-೦-೦, ಎಲಗೂರ ೪-೪-೦, ಅಂತು ೨೬೬-೧೫-೯.

ಸಿಂದಗಿ ತಾಲೂಕು.

ಆಲಗೂರ ೫-೦-೦, ಆಲಮೇಲ ೧-೧-೦-೦, ಅಸ್ತಿ ೫-೦-೦, ಬಳಗಾನು
೪-೦-೦, ಬಮ್ಮನಜೋಗಿ ೧-೪-೦, ಬೆಕ್ಕನಾಳ ೪-೦-೦, ಬಿಂಜಲಭಾವಿ ೨-೦
ಬೂದಿಹಾಳ ೨-೦-೦, ಬ್ಯಾಕೋಡ ೧-೮-೦, ಚಾಂದಕವರೆ ೪-೦-೦, ಚೆಟ್ಟ
೧-೫-೦, ದೇವಣಗಾಂವ ೨-೦-೦, ದೇವರನಾವದಗಿ ೧-೮-೦, ಗಬರಾವ
೪-೬-೬, ಗೋಲಗೇರಿ ೧-೮-೦, ಹಂದಿಗನೂರ ೫-೦-೦, ಹಿಪ್ಪರಗಿ ೧೫-೧೨
ಹಿಟ್ಟಿನಹಳ್ಳಿ ೨-೦-೦, ಜಾಲನಾಳ ೫-೦-೦, ಕಡಣಿ ೩-೦-೦, ಕಲಕೇರಿ ೫-೩-
ಕೆರುಟಗಿ ೬-೦-೦, ಕನ್ನೋಳ್ಳಿ ೨-೦-೦, ಕೋರಹಳ್ಳಿ ೧-೦-೦, ಕುಮರಿ ೧-೦-
ಮಲಘಾಣ ೪-೦-೦, ನೋರಟಗಿ ೧೨-೦-೦, ಮುಳಸಾವಳಗಿ ೧-೦-೦, ನಾಗಾ
೧-೩-೦, ಪಡಗಾನೂರ ೧-೯-೦, ರೂಗಿ ೨-೦-೦, ಸುರಗಿಹಳ್ಳಿ ೨-೦-೦, ಎರಗ
೧-೮-೦, ಮಾದನಹಳ್ಳಿ ೧-೦-೦, ಸಿಂದಗಿ ಉರ್ದು ೦-೮-೦, ಅಂತು ೧೨೩.೪.೬.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಗಾವಡೀ ತಾಲೆಗಳಿಂದ

ವಸೂಲಾದ ಹಣ.

ಬದಾಮೀ ತಾಲೂಕು— ಮಣ್ಣೇರಿ ೨-೦-೦, ನೀರಲಗಿ ೧-೦-೦, ತಮಿನಾಳ
ತಿಮ್ಮಾಪುರ ೨-೦-೦, ಬೆಳವಲಕೊಪ್ಪ ೧-೮-೦, ಅಂತು— ೮-೮-೦.

ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತಾಲೂಕು— ಬಿಳಕೇರಿ ೨-೮-೦, ಇಂಗಳಗಿ ೫-೦-೦,
ಗುಪ್ಪಿ ೯-೦-೦, ಹಪ್ಪಿಹಾಳ ೨-೦-೦, ಅಮಲಮುರಿ ೫-೦-೦, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಾಣೇರಿ ೬-೮
ಇಲಾಳ ೨-೦-೦ ಉದಗಟ್ಟೆ ೩-೦-೦, ಅಂತು— ೩೫-೦-೦.

ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲೂಕು— ಸರಸಲಗಿ ೧-೮-೦, ಅಂತು— ೧-೮-೦.

ವಿಜಯಪುರ ತಾಲೂಕು— ದಾದಮಹಟ್ಟೆ ೨-೦-೦, ಹೆಗಡಿಹಾಳ ೧-೪-
ಅಂತು— ೩-೪-೦.

ಹುನಗುಂದ ತಾಲೂಕು— ಬಸಟ್ಟೆ ೨-೦-೦, ಅಮಲಿಕೊಪ್ಪ ೪-೦-೦, ಉ
ರನಾಡಗಿ ೨-೦-೦, ಬಿಂಜನಾಡಗಿ ೧-೮-೦, ಭೀಮನಗಡೆ ೪-೦-೦,
ಕಮಲದಿನ್ನಿ ೨-೦-೦, ಹೊನ್ನರಹಳ್ಳಿ ೪-೦-೦, ಘಟಗನೂರ ೩-೦-೦, ಹಗದಾ
೨-೦-೦, ಅಂತು ೨೪-೮-೦.

ಇಂದಿ ತಾಲೂಕು— ಪಲಗಣಿ ೩-೦-೦, ಅಂತು ೩-೦-೦-೦.